

KEMENTERIAN EKONOMI
JABATAN PERANGKAAN MALAYSIA

INDIKATOR MATLAMAT PEMBANGUNAN MAMPAH *SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS (SDG) INDICATORS*

KELANTAN

2023

JABATAN PERANGKAAN MALAYSIA
DEPARTMENT OF STATISTICS MALAYSIA

KEMENTERIAN EKONOMI
JABATAN PERANGKAAN MALAYSIA

INDIKATOR MATLAMAT PEMBANGUNAN MAMPAH
SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS (SDG) INDICATORS

KELANTAN
2023

Pemakluman

Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM) telah melancarkan *OpenDOSM NextGen* sebagai medium yang menyediakan katalog data dan visualisasi bagi memudahkan pengguna menganalisis pelbagai data dan boleh diakses melalui portal <https://open.dosm.gov.my>.

Kerajaan Malaysia telah mengisytiharkan Hari Statistik Negara (*MyStats Day*) pada 20 Oktober. Tema sambutan *MyStats Day* adalah “Statistik Nadi Kehidupan”. DOSM menyambut ulang tahun ke 75 Jubli Intan pada tahun 2024.

Announcement

The Department of Statistics Malaysia (DOSM) has launched OpenDOSM NextGen as a medium that provides data catalogue and visualisations to facilitate users' analysis of various data and can be accessed through <https://open.dosm.gov.my>.

*The Government of Malaysia has declared National Statistics Day (*MyStats Day*) on 20th October. MyStats Day theme is “Statistics is the Essence of Life”. DOSM commemorates its 75th Diamond Jubilee in 2024.*

Diterbitkan dan dicetak oleh/ *Published and printed by:*

Jabatan Perangkaan Malaysia

Department of Statistics Malaysia

Blok C6 & C7, Kompleks C

Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan

62514 Putrajaya

MALAYSIA

Tel.	: 03-8885 7000
Faks	: 03-8888 9248
Portal	: https://www.dosm.gov.my
Facebook/ X/ Instagram/ YouTube	: StatsMalaysia
E-mel/ E-mail	: info@dosm.gov.my (pertanyaan umum/ <i>general enquiries</i>) data@dosm.gov.my (pertanyaan & permintaan data/ <i>data request & enquiries</i>)
Harga/ Price	: RM30.00

Diterbitkan pada Disember 2024/ *Published in December 2024*

Hakcipta terpelihara/ All rights reserved

Tiada bahagian daripada terbitan ini boleh diterbitkan semula, disimpan untuk pengeluaran atau ditukar dalam apa-apa bentuk atau alat apa jua pun kecuali setelah mendapat kebenaran daripada Jabatan Perangkaan Malaysia. Pengguna yang mengeluarkan sebarang maklumat dari terbitan ini sama ada yang asal atau diolah semula hendaklah meletakkan kenyataan berikut:

“Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia”.

No part of this publication may be reproduced or distributed in any form or by any means or stored in data base without the prior written permission from Department of Statistics Malaysia. Users reproducing content of this publication with or without adaptation should quote the following:

“Source: Department of Statistics Malaysia”.

ISSN 3009-1075

Kata Pengantar

Matlamat Pembangunan Mampan (SDG), yang diperkenalkan pada tahun 2015 oleh *United Nations General Assembly*, merupakan komitmen global ke arah masa depan yang lebih mampan. Ini adalah rangka tindakan ke arah pembangunan mampan, berdaya tahan dan inklusif, yang menggariskan 17 matlamat dan 169 sasaran yang merangkumi lima bidang tumpuan: Kemajuan masyarakat; Penjagaan bumi; Kemakmuran; Keamanan dan Kerjasama.

Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM) sebagai *Focal Point* dalam pembangunan indikator SDG telah menerbitkan laporan Indikator SDG, Malaysia secara tahunan sejak 2019. Ketersediaan indikator SDG adalah penting bagi mengukur pencapaian SDG negara dalam mencapai Agenda 2030.

Laporan Indikator SDG mengikut negeri pada tahun ini merupakan siri kedua penerbitan yang merangkumi 82 indikator peringkat negeri dan 26 indikator peringkat daerah pentadbiran. Ini merupakan tambahan kepada lima laporan sedia ada yang meliputi Ringkasan Eksekutif dan empat (4) pelaporan mengikut lima (5) tema bidang tumpuan SDG iaitu Kemajuan Masyarakat (Matlamat 1, 2, 3, 4 dan 5), Kemakmuran (Matlamat 7, 8, 9, 10 dan 11), Penjagaan Bumi (Matlamat 6, 12, 13, 14 dan 15), Keamanan (Matlamat 16) dan Kerjasama (Matlamat 17). Penyusunan indikator SDG adalah berdasarkan *SDG Indicators Framework* yang dibangunkan oleh *Inter-Agency and Expert Group on SDG Indicators* (IAEG-SDGs).

Penerbitan ini mengandungi tiga bahagian. Bahagian pertama memaparkan Pencapaian Indikator SDG mengikut Negeri. Bahagian kedua mengandungi Ringkasan Penemuan dan bahagian terakhir membentangkan Jadual Indikator SDG peringkat negeri dan daerah.

Laporan ini akan menjadi rujukan penting kepada kerajaan, ahli akademik, sektor swasta, pihak berkuasa tempatan, pertubuhan bukan kerajaan (NGO) dan individu sebagai input penggubalan dasar, pemantauan dan penilaian keberkesanan program pembangunan negara serta penyelidikan.

Jabatan merakamkan setinggi-tinggi penghargaan atas kerjasama oleh semua pihak dalam menjayakan penghasilan penerbitan ini. Setiap maklum balas dan cadangan ke arah penambahbaikan penerbitan ini pada masa hadapan amat dihargai.

DATO' SRI DR. MOHD UZIR MAHIDIN

Ketua Perangkawan Malaysia

Disember 2024

Preface

The Sustainable Development Goals (SDGs), introduced in 2015 by the United Nations General Assembly, is a global commitment towards a more sustainable future. It is a blueprint charting the way forward for sustainable, resilient and inclusive development, outlining 17 goals and 169 targets covering five focus areas: People; Planet; Prosperity; Peace and Partnership.

The Department of Statistics Malaysia (DOSM) as the Focal Point in the development of SDG indicators has published the SDG Indicators report, Malaysia annually since 2019. The availability of SDG indicators is crucial to measure the SDG achievements towards achieving 2030 Agenda.

SDG Indicator Report by state for this year is the second series of publication comprising 82 indicators at the state level and 26 indicators at the administrative district level. This is in addition to the existing five reports encompassing Executive Summary and four (4) reports by theme of the five (5) focus areas of the SDG, namely People (Goal 1, 2, 3, 4 and 5), Prosperity (Goal 7, 8, 9, 10 and 11), Planet (Goal 6, 12, 13, 14 and 15), Peace (Goal 16) and Partnership (Goal 17). The compilation of SDG indicators is based on the SDG Indicators Framework developed by Inter-Agency and Expert Group on SDG Indicators (IAEG-SDGs).

This publication consists of three parts. The first part presents the SDG Indicators Achievement by state. The second part contains Summary of Findings and the last part presents Table of SDG Indicators at state and district level.

This report serves as an important reference for government, academicians, private sectors, local authorities, non-governmental organisation (NGOs) and individuals as an input for policy formulation, monitoring and evaluating the effectiveness of the national development programs as well as research.

The Department gratefully acknowledges the cooperation and contribution by all parties in making this publication a success. Every feedback and suggestion towards improving future report is highly appreciated.

DATO' SRI DR. MOHD UZIR MAHIDIN

Chief Statistician Malaysia

December 2024

Kandungan Contents

Muka surat

Page

i

v

Kata Pengantar *Preface*

Senarai Jadual *List of Tables*

Bahagian *Part*

1 Indikator SDG Terpilih *Selected SDG Indicators*

3

2 Ringkasan Penemuan *Summary of Findings*

9

3 Jadual Indikator SDG *Table of SDG Indicators*

61

4 Singkatan *Abbreviations*

167

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

Senarai Jadual/ *List of Tables*

Jadual <i>Table</i>	Muka Surat <i>Page</i>
1 Indikator SDG Matlamat 1 Tiada Kemiskinan, Kelantan <i>SDG Indicators Goal 1 No Poverty, Kelantan</i>	61
2 Indikator SDG Matlamat 2 Kelaparan Sifar, Kelantan <i>SDG Indicators Goal 2 Zero Hunger, Kelantan</i>	73
3 Indikator SDG Matlamat 3 Kesihatan yang Baik dan Kesejahteraan, Kelantan <i>SDG Indicators Goal 3 Good Health and Well-Being, Kelantan</i>	77
4 Indikator SDG Matlamat 4 Pendidikan Berkualiti, Kelantan <i>SDG Indicators Goal 4 Quality Education, Kelantan</i>	87
5 Indikator SDG Matlamat 5 Kesaksamaan Gender, Kelantan <i>SDG Indicators Goal 5 Gender Equality, Kelantan</i>	97
6 Indikator SDG Matlamat 6 Air Bersih dan Sanitasi, Kelantan <i>SDG Indicators Goal 6 Clean Water and Sanitation, Kelantan</i>	103
7 Indikator SDG Matlamat 7 Tenaga Mampu Milik dan Bersih, Kelantan <i>SDG Indicators Goal 7 Affordable and Clean Energy, Kelantan</i>	109
8 Indikator SDG Matlamat 8 Pekerjaan yang Sesuai dan Pertumbuhan Ekonomi, Kelantan <i>SDG Indicators Goal 8 Decent Work and Economic Growth, Kelantan</i>	113
9 Indikator SDG Matlamat 9 Industri, Inovasi dan Infrastruktur, Kelantan <i>SDG Indicators Goal 9 Industry, Innovation and Infrastructure, Kelantan</i>	119
10 Indikator SDG Matlamat 10 Mengurangkan Ketidaksamaan, Kelantan <i>SDG Indicator Goal 10 Reduces Inequalities, Kelantan</i>	125
11 Indikator SDG Matlamat 11 Bandar dan Komuniti yang Mampan, Kelantan <i>SDG Indicators Goal 11 Sustainable Cities and Communities, Kelantan</i>	129
12 Indikator SDG Matlamat 12 Penggunaan dan Pengeluaran yang Bertanggungjawab, Kelantan <i>SDG Indicators Goal 12 Responsible Consumption and Production, Kelantan</i>	135
13 Indikator SDG Matlamat 13 Tindakan Iklim, Kelantan <i>SDG Indicators Goal 13 Climate Action, Kelantan</i>	139
14 Indikator SDG Matlamat 14 Kehidupan di Bawah Air, Kelantan <i>SDG Indicators Goal 14 Life Below Water, Kelantan</i>	143
15 Indikator SDG Matlamat 15 Kehidupan di Darat, Kelantan <i>SDG Indicators Goal 15 Life on Land, Kelantan</i>	147
16 Indikator SDG Matlamat 16 Keamanan, Keadilan dan Institusi yang Teguh, Kelantan <i>SDG Indicators Goal 16 Peace, Justice and Strong Institutions, Kelantan</i>	151
17 Indikator SDG Matlamat 17 Kerjasama Demi Matlamat, Kelantan <i>SDG Indicators Goal 17 Partnerships for The Goals, Kelantan</i>	163

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

1 NO POVERTY 	2 ZERO HUNGER
3 GOOD HEALTH AND WELL-BEING 	4 QUALITY EDUCATION
5 GENDER EQUALITY 	6 CLEAN WATER AND SANITATION
7 AFFORDABLE AND CLEAN ENERGY 	8 DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH
9 INDUSTRY, INNOVATION AND INFRASTRUCTURE 	10 REDUCED INEQUALITIES
11 SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES 	12 RESPONSIBLE CONSUMPTION AND PRODUCTION
13 CLIMATE ACTION 	14 LIFE BELOW WATER
15 LIFE ON LAND 	16 PEACE, JUSTICE AND STRONG INSTITUTIONS
17 PARTNERSHIPS FOR THE GOALS 	

BAHAGIAN PART

1

Indikator SDG Terpilih

Selected SDG Indicators

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

PENCAPAIAN INDIKATOR SDG DI PERINGKAT NEGERI

INDIKATOR SDG TERPILIH, KELANTAN

BIDANG TUMPUAN

KEMAJUAN MASYARAKAT

SDG 1.4.1

Penduduk yang menggunakan perkhidmatan air minuman yang diuruskan dengan selamat¹ bertambah kepada **74.5 peratus** pada **2023** berbanding 73.9 pada 2022

SDG 2.2.3

Prevalensi anemia dalam kalangan wanita usia reproduksi (berumur 15-49 tahun)²

SDG 3.6.1

Kadar kematian disebabkan kemalangan jalan raya³

Nota:
Kadar adalah bagi setiap 100,000 penduduk

SDG 4.a.1

Peratusan sekolah dengan kemudahan asas mencuci tangan⁴

100.0%
2022

100.0%
2023

SDG 5.b.1

96.7 peratus jumlah peratusan individu memiliki telefon bimbit⁵ pada **2023** berbanding 96.6 peratus pada 2022

Sumber

- Kementerian Perilihan Tenaga Dan Transformasi Air
- Suruhanjaya Perkhidmatan Air Negara

² Laporan Tinjauan Kebangsaan Kesihatan dan Morbiditi, 2015, 2019, Kementerian Kesihatan Malaysia

³ Polis Diraja Malaysia

⁴ Kementerian Pendidikan Malaysia

⁵ Survei Penggunaan dan Capaian ICT oleh Individu dan Isi Rumah, Jabatan Perangkaan Malaysia

BIDANG TUMPUAN KEMAKMURAN

SDG 7.1.1

Peratusan penduduk dengan akses kepada bekalan elektrik⁶ kekal **100.0 peratus** pada 2019 dan 2022

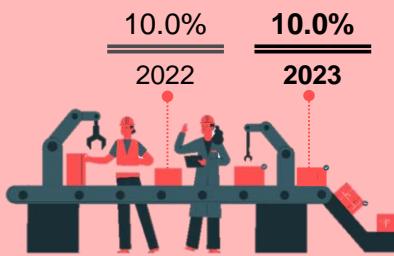
SDG 8.5.2

Kadar pengangguran⁷

SDG 9.2.2

Sumbangan guna tenaga dalam sektor pembuatan⁷

SDG 10.1.1

(2022) -0.7%

Kadar pertumbuhan pendapatan isi rumah dalam kalangan isi rumah terendah 40 peratus⁸

(2019) 6.3%

SDG 11.6.1

Sisa pepejal yang dikitar semula⁸

2	10.3%
0	
2	25,594,555.0
2	kilogram

2	16.7%
0	
2	31,630,177.24
3	kilogram

Sumber

⁶ Survei Pendapatan Isi Rumah dan Kemudahan Asas, Jabatan Perangkaan Malaysia

⁷ Survei Tenaga Buruh, Jabatan Perangkaan Malaysia

⁸ Survei Pendapatan, Perbelanjaan Isi Rumah dan Kemudahan Asas (HIES/BA), Jabatan Perangkaan Malaysia

⁹ MURNInets, Jabatan Perancangan Bandar dan Desa (PLANMalaysia)

PENCAPAIAN INDIKATOR SDG DI PERINGKAT NEGERI

INDIKATOR SDG TERPILIH, KELANTAN

BIDANG TUMPUAN PENJAGAAN BUMI

SDG 6.3.1

Peratusan aliran air sisa domestik dirawat dengan selamat¹

73.4%
(2022)

87.3%
(2023)

Nota: i. Peratusan sisa aliran air domestik dan industri merujuk kepada peratusan per 1000 cubic meter (m³)
ii. ' Kemaskini

SDG 12.4.2

Buangan terjadual yang diuruskan²

(2022)
6,528
tan metrik

(2023)
5,898
tan metrik

SDG 13.1.1

Bilangan orang yang terjejas akibat bencana³

(2023) **43,730 orang**
(2022) 63,226 orang

Nota: Bilangan orang dengan kediaman yang rosak

SDG 14.3.1

Bilangan stesen kategori cemerlang bagi kualiti air marin²

6
(2023)

6
(2022)

Pantai

-

Muara sungai

2

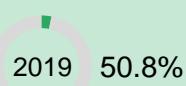
Pulau

Nota:

Status adalah berdasarkan Indeks Kualiti Air Marin Malaysia

SDG 15.1.1

Kawasan hutan sebagai sebahagian daripada jumlah tanah⁴

2019 50.8%

2020 51.0%

Sumber

¹i. Jabatan Alam Sekitar

ii. Indah Water Konsortium, Malaysia

²Jabatan Alam Sekitar

³Agensi Pengurusan Bencana Negara

⁴i. Kementerian Sumber Asli dan Kelestarian Alam

ii. Jabatan Perhutanan Semenanjung Malaysia

BIDANG TUMPUAN KEAMANAN

SDG 16.7.1

Bilangan penjawat awam dalam perkhidmatan awam

Nota:

1. Status jawatan termasuk Jawatan Tetap, Jawatan Sementara, Jawatan Khas Untuk Penyandang, Jawatan Simpanan Latihan, Jawatan Kumpulan, Jawatan Tambah Sentara dan Jawatan Jumud
2. Status jawatan tidak termasuk Sambilan 29000, Khidmat Singkat 29000, Sandaran 29000, Kontrak 29000, Jawatan Berasaskan Caruman dan Kontrak 29000 (PRE2)
3. Data tidak termasuk Badan Kehakiman, Polis dan Tentera

JUMLAH	LELAKI	PEREMPUAN
76,347 (2023)	32,096 (2023)	44,251 (2023)
75,841 (2022)	32,262 (2022)	43,579 (2022)

Sumber: Jabatan Perkhidmatan Awam

BIDANG TUMPUAN KERJASAMA

SDG 17.8.1

96.6 peratus individu yang menggunakan Internet pada **2023** berbanding **96.3 peratus** pada **2022**

Sumber: Survei Penggunaan dan Capaian ICT oleh Individu dan Ibu Rumah, Jabatan Perangkaan Malaysia

SDG INDICATORS ACHIEVEMENTS IN STATE LEVEL

SELECTED SDG INDICATORS, KELANTAN

FOCUS AREA

PEOPLE

SDG 1.4.1

Population using safely managed drinking water services¹ remained **74.5 per cent** in **2023** compare 73.9 per cent in 2022

SDG 2.2.3

Prevalence of anaemia among women of reproduction age (aged 15-49 years)²

SDG 3.6.1

Death rate due to road traffic injuries³

Note:
The rates are per 100,000 population

SDG 4.a.1

Proportion of schools with basic handwashing facilities⁴

100.0%
2022

100.0%
2023

SDG 5.b.1

96.7 per cent total proportion of mobile phone ownerships by individuals⁵ in **2023** as compared to 96.6% in 2022

Source

i. Ministry of Energy Transition and Water Transformation
ii. National Water Services Commission

² National Health and Morbidity Survey Report, 2015, 2019 Ministry of Health Malaysia

³ Royal Malaysia Police

⁴ Ministry of Education Malaysia

⁵ ICT Use and Access by Individuals and Households Survey, Department of Statistics Malaysia

FOCUS AREA

PROSPERITY

SDG 7.1.1

Proportion of population with access to electricity⁶ remained at **100.0 per cent** in 2019 and 2022

SDG 8.5.2

Unemployment rate⁷

SDG 10.1.1

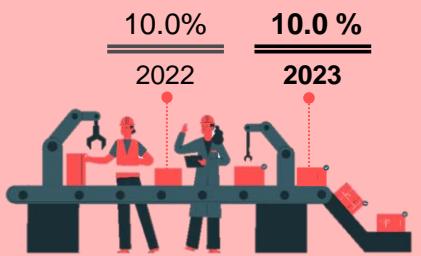
Growth rates of household income among the bottom 40 per cent of household⁸

(2022) -0.7%

SDG 9.2.2

Manufacturing employment as a proportion of total employment⁷

SDG 11.6.1

Solid wastes recycled⁸

Source

⁶ Household Income and Basic Amenities Survey, Department of Statistics Malaysia

⁷ Labour Force Survey, Department of Statistics Malaysia

⁸ Household Income, Expenditure and Basic Amenities Survey (HIES/BA), Department of Statistics Malaysia

⁹ MURNInets, Department of Town and Country Planning (PLANMalaysia)

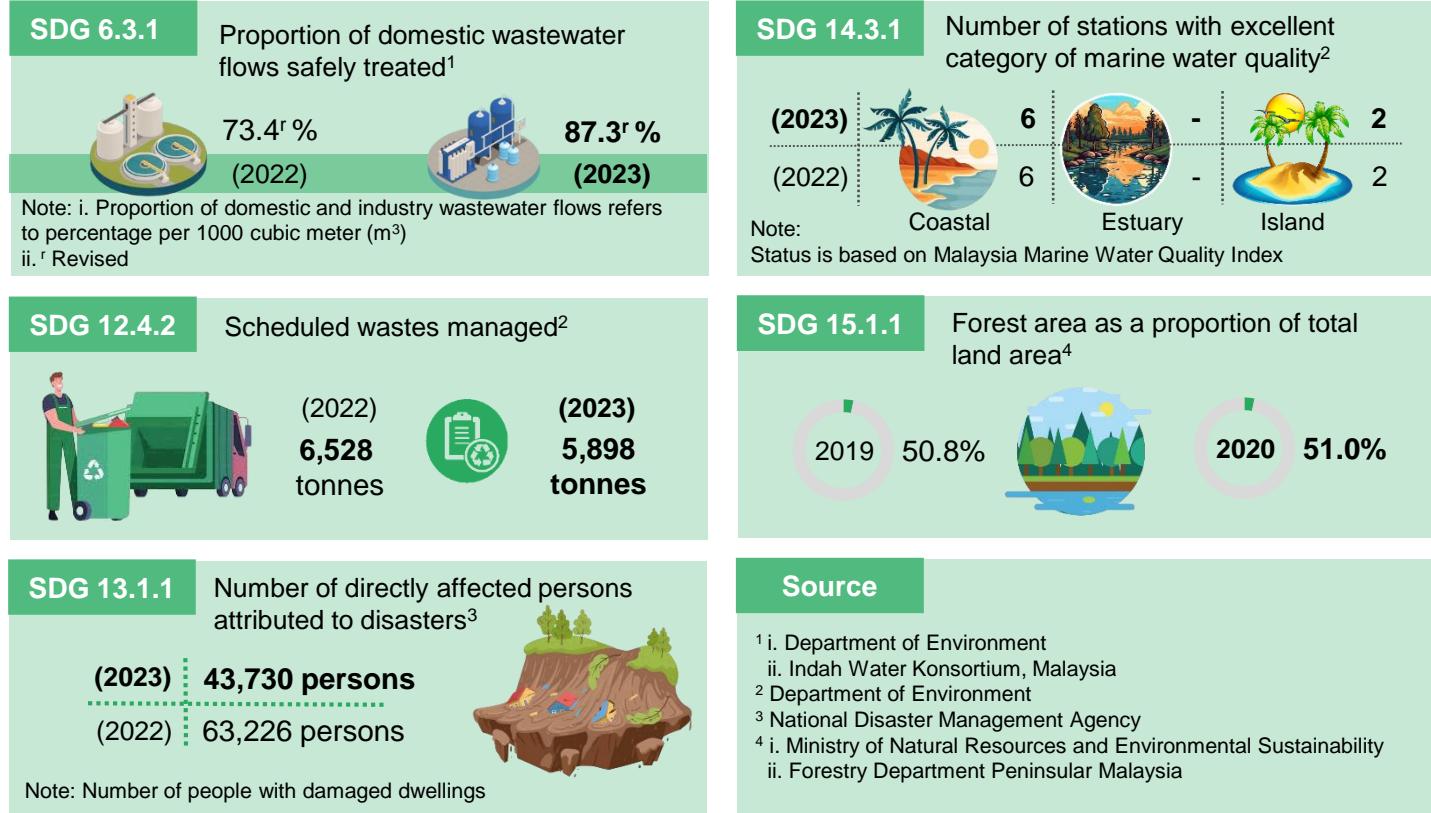
SDG INDICATORS ACHIEVEMENTS IN STATE LEVEL

SELECTED SDG INDICATORS, KELANTAN

FOCUS AREA

PLANET

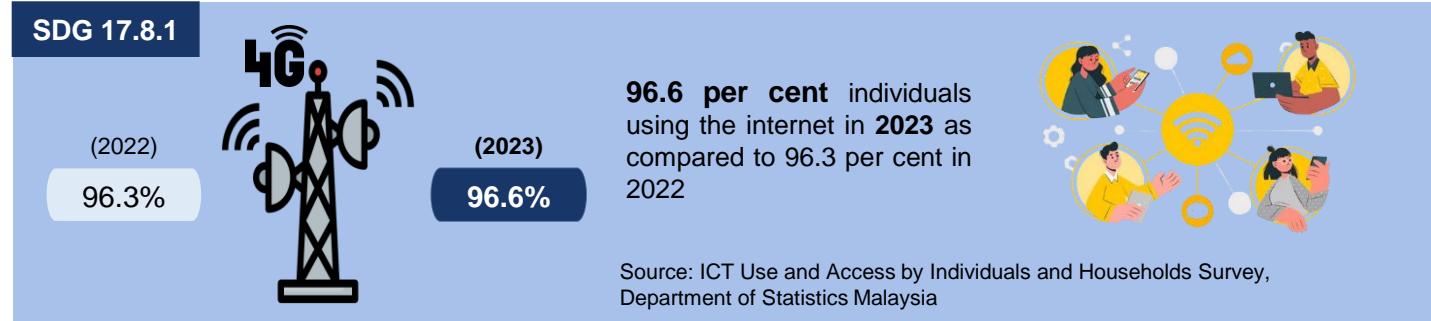
FOCUS AREA

PEACE

FOCUS AREA

PARTNERSHIP

1	NO POVERTY 	2	ZERO HUNGER
3	GOOD HEALTH AND WELL-BEING 	4	QUALITY EDUCATION
5	GENDER EQUALITY 	6	CLEAN WATER AND SANITATION
7	AFFORDABLE AND CLEAN ENERGY 	8	DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH
9	INDUSTRY, INNOVATION AND INFRASTRUCTURE 	10	REDUCED INEQUALITIES
11	SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES 	12	RESPONSIBLE CONSUMPTION AND PRODUCTION
13	CLIMATE ACTION 	14	LIFE BELOW WATER
15	LIFE ON LAND 	16	PEACE, JUSTICE AND STRONG INSTITUTIONS
17	PARTNERSHIPS FOR THE GOALS 		

BAHAGIAN PART

2

Ringkasan Penemuan

Summary of Findings

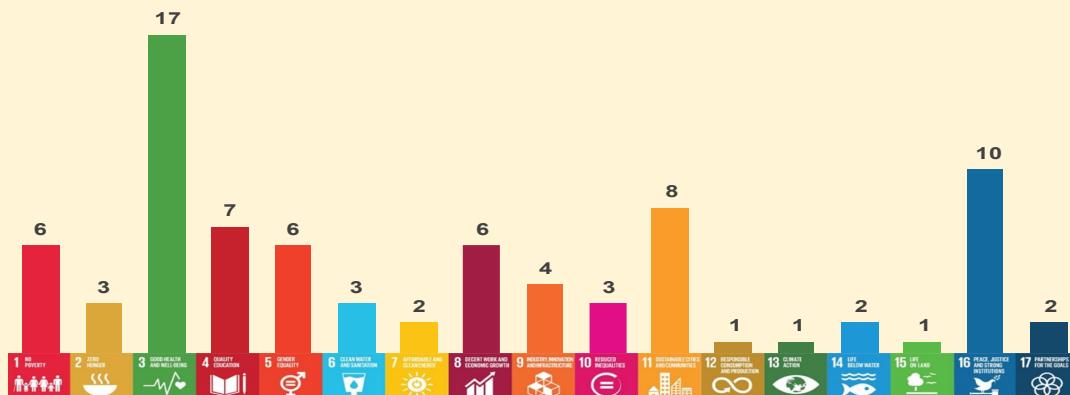
Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

PENDAHULUAN

Indikator SDG, 2023 merekodkan 196 (79%) ketersediaan indikator daripada 248 indikator SDG global. Daripada 196 indikator, 82 indikator tersedia di peringkat negeri dan 26 indikator tersedia di peringkat daerah pentadbiran.

Paparan 1: Bilangan Indikator SDG peringkat Negeri mengikut Matlamat

Paparan 2: Bilangan Indikator SDG peringkat Daerah Pentadbiran mengikut Matlamat

SENARAI INDIKATOR SDG PERINGKAT NEGERI

Bil.	Indikator	Nama Indikator
1	1.1.1	Peratusan penduduk yang hidup di bawah paras kemiskinan antarabangsa, mengikut jantina, umur, status pekerjaan dan lokasi geografi (bandar/luar bandar) Proksi: Peratusan isi rumah yang hidup di bawah paras kemiskinan antarabangsa mengikut jantina ketua isi rumah dan strata
2	1.2.1	Peratusan penduduk yang hidup di bawah paras kemiskinan nasional, mengikut jantina dan umur Proksi: Peratusan isi rumah yang hidup di bawah paras kemiskinan nasional mengikut jantina ketua isi rumah dan strata
3	1.2.2	Peratusan lelaki, wanita dan kanak-kanak di semua peringkat umur yang hidup dalam semua dimensi kemiskinan mengikut takrif nasional
4	1.3.1	Peratusan penduduk yang dilindungi oleh sistem/ peringkat perlindungan sosial, mengikut jantina, dan dibezakan mengikut kategori kanak-kanak, penganggur, warga tua, orang kurang upaya, wanita hamil, bayi baru lahir, mangsa kemalangan di tempat kerja serta golongan miskin dan berisiko
5	1.4.1	Peratusan penduduk yang tinggal dalam isi rumah dengan akses kepada keperluan asas
6	1.5.1	Bilangan kematian, orang yang hilang dan orang yang terjejas akibat bencana bagi setiap 100,000 penduduk

Bil.	Indikator	Nama Indikator
7	2.2.1	Prevalens pembantutan (ketinggian bagi umur <-2 sisihan piawai daripada median Standard Pertumbuhan Kanak-kanak Pertubuhan Kesihatan Sedunia (<i>World Health Organisation, WHO</i>) dalam kalangan kanak-kanak di bawah umur 5 tahun)
8	2.2.2	Prevalens kekurangan nutrisi (berat bagi ketinggian >+2 atau <-2 sisihan piawai standard daripada median Standard Pertumbuhan Kanak-kanak WHO) dalam kalangan kanak-kanak di bawah umur 5 tahun, mengikut jenis (susut badan dan berlebihan berat badan)
9	2.2.3	Prevalens anemia pada wanita berumur 15 hingga 49 tahun, mengikut status kehamilan (peratusan)
10	3.1.1	Nisbah mortaliti ibu bersalin
11	3.1.2	Peratusan kelahiran yang disambut oleh kakitangan kesihatan terlatih
12	3.2.1	Kadar mortaliti kurang daripada 5 tahun
13	3.2.2	Kadar mortaliti neonatal
14	3.3.2	Insiden tibi/ batuk kering bagi setiap 100,000 penduduk
15	3.3.3	Insiden malaria bagi setiap 1,000 penduduk
16	3.3.4	Insiden Hepatitis B bagi setiap 100,000 penduduk
17	3.4.1	Kadar kematian yang berpunca daripada <i>cardiovascular diseases, cancer, diabetes</i> atau <i>chronic respiratory diseases</i> Proksi: Kadar kematian pramatang yang berpunca daripada <i>cardiovascular disease, cancer, diabetes</i> atau <i>chronic respiratory disease</i>
18	3.4.2	Kadar kematian bunuh diri
19	3.5.1	Liputan intervensi rawatan (farmakologi, psikososial, dan pemulihan serta perkhidmatan jagaan susulan) untuk masalah kecelaruan penggunaan bahan
20	3.6.1	Kadar kematian disebabkan kemalangan jalan raya
21	3.7.1	Peratusan wanita umur reproduktif (15-49 tahun) yang berpuas hati dengan kaedah moden bagi keperluan perancang keluarga
22	3.7.2	Kadar kelahiran remaja (berumur 10-14 tahun; berumur 15-19 tahun) setiap 1,000 wanita dalam kumpulan umur berkennaan
23	3.a.1	Prevalens umur standard bagi penggunaan tembakau semasa dalam kalangan individu berumur 15 tahun dan ke atas
24	3.b.1	Peratusan penduduk sasaran yang diliputi oleh semua vaksin dalam program kebangsaan
25	3.c.1	Kepadatan dan agihan pekerja kesihatan
26	3.d.2	Peratusan jangkitan aliran darah disebabkan oleh organisma rintangan antimikrobal terpilih Proksi: Prevalen jangkitan aliran darah disebabkan oleh organisma rintang antimikrobal terpilih (<i>Healthcare-Associated Methicillin-Resistant Staphylococcus Aureus (HA-MRSA) Bloodstream Infection</i> dan <i>Healthcare-Associated ESBL E.Coli Bloodstream infection</i>) bagi setiap 100,000 pesakit harian di hospital awam tertiar KKM
27	4.1.1	Peratusan kanak-kanak dan remaja:(a) dalam gred 2/3; (b) pada akhir sekolah rendah; dan (c) pada akhir sekolah menengah rendah yang mencapai sekurang-kurangnya tahap kecekapan minimum dalam (i) membaca dan (ii) matematik, mengikut jantina
28	4.1.2	Kadar tamat persekolahan (pendidikan rendah, pendidikan menengah rendah, pendidikan menengah atas)
29	4.2.2	Kadar penyertaan dalam pembelajaran terancang (setahun sebelum umur rasmi layak memasuki sekolah rendah), mengikut jantina
30	4.4.1	Peratusan belia dan dewasa dengan kemahiran teknologi maklumat dan komunikasi (ICT), mengikut jenis kemahiran
31	4.6.1	Peratusan penduduk dalam kumpulan umur tertentu yang mencapai sekurang-kurangnya tahap kecekapan tetap dalam kemahiran (a) literasi dan (b) numerasi, mengikut jantina Proksi: Peratusan penduduk dalam kumpulan umur tertentu yang mencapai tahap kecekapan dalam kemahiran literasi mengikut jantina

Bil.	Indikator	Nama Indikator
32	4.a.1	Peratusan perkhidmatan asas yang ditawarkan oleh sekolah, mengikut jenis perkhidmatan
33	4.c.1	Peratusan guru dengan kelayakan minimum yang diperlukan, mengikut tahap pendidikan
34	5.2.1	Peratusan wanita dan gadis yang pernah berpasangan berumur 15 tahun ke atas dan mengalami keganasan fizikal, seksual atau psikologi oleh pasangan intim atau bekas pasangan dalam tempoh 12 bulan terdahulu, mengikut bentuk keganasan dan umur Proksi: Bilangan kes keganasan rumah tangga
35	5.2.2	Peratusan wanita dan gadis berumur 15 tahun ke atas yang mengalami keganasan seksual oleh orang selain pasangan intim dalam tempoh 12 bulan terdahulu, mengikut umur dan tempat kejadian Proksi: Bilangan kes jenayah seksual mengikut jenis kesalahan
36	5.5.1	Peratusan kerusi yang disandang oleh wanita dalam (a) parlimen negara dan (b) kerajaan tempatan
37	5.5.2	Peratusan wanita dalam jawatan pengurusan
38	5.6.1	Peratusan wanita berumur 15-49 tahun yang membuat keputusan sendiri berkaitan hubungan seksual, penggunaan alat pencegah kehamilan dan penjagaan kesihatan reproduktif
39	5.b.1	Peratusan individu yang memiliki telefon bimbit, mengikut jantina
40	6.1.1	Peratusan penduduk yang menggunakan perkhidmatan air minuman yang diuruskan dengan selamat
41	6.2.1	Peratusan penduduk yang menggunakan (a) perkhidmatan sanitasi yang diuruskan dengan selamat dan (b) kemudahan mencuci tangan dengan sabun dan air
42	6.3.1	Peratusan aliran air sisa domestik dan industri dirawat dengan selamat
43	7.1.1	Peratusan penduduk dengan akses kepada bekalan elektrik
44	7.1.2	Peratusan penduduk dengan pergantungan utama kepada bahan api dan teknologi bersih
45	8.1.1	Kadar pertumbuhan tahunan KDNK sebenar per kapita Proksi: Kadar pertumbuhan tahunan KDNK sebenar per kapita
46	8.3.1	Peratusan guna tenaga informal dalam jumlah guna tenaga, mengikut sektor dan jantina
47	8.5.1	Purata pendapatan mengikut jam bagi pekerja, mengikut jantina, umur, pekerjaan dan orang kurang upaya Proksi: Purata gaji dan upah bulanan pekerja mengikut jantina
48	8.5.2	Kadar pengangguran, mengikut jantina, umur dan orang kurang upaya
49	8.6.1	Peratusan belia (berumur 15-24 tahun) yang bukan dalam pendidikan, pekerjaan atau latihan
50	8.8.1	Kecederaan maut dan bukan maut pekerjaan bagi setiap 100,000 pekerja mengikut jantina dan status migran
51	9.1.1	Peratusan penduduk luar bandar yang tinggal dalam jarak 2 km dari jalan yang boleh digunakan sepanjang tahun
52	9.1.2	Jumlah penumpang dan barang, mengikut jenis pengangkutan
53	9.2.2	Guna tenaga sektor pembuatan sebagai sebahagian daripada jumlah keseluruhan guna tenaga
54	9.c.1	Peratusan penduduk yang diliputi oleh rangkaian mudah alih, mengikut teknologi
55	10.1.1	Kadar pertumbuhan perbelanjaan atau pendapatan isi rumah per kapita dalam kalangan penduduk terendah 40 peratus dan jumlah penduduk Proksi: Kadar pertumbuhan pendapatan isi rumah dalam kalangan isi rumah terendah 40 peratus
56	10.2.1	Peratusan penduduk yang hidup di bawah 50 peratus daripada pendapatan penengah, mengikut jantina, umur dan orang kurang upaya Proksi: Peratusan isi rumah yang hidup di bawah 50 peratus daripada pendapatan penengah
57	10.4.2	Kesan pengagihan semula dasar fiskal Proksi: Pekali Gini mengikut jenis pendapatan

Bil.	Indikator	Nama Indikator
58	11.1.1	Peratusan penduduk bandar yang tinggal di kawasan sesak, penempatan setinggan atau perumahan yang tidak memadai
59	11.2.1	Peratusan penduduk yang mempunyai capaian mudah kepada pengangkutan awam, mengikut jantina, umur dan orang kurang upaya
60	11.3.1	Nisbah kadar penggunaan tanah kepada kadar pertumbuhan penduduk
61	11.3.2	Peratusan bandar dengan struktur penyertaan langsung masyarakat civil dalam perancangan dan pengurusan bandar yang beroperasi secara teratur dan demokratik
62	11.5.1	Bilangan kematian, orang yang hilang dan orang yang terjejas akibat bencana bagi setiap 100,000 penduduk
63	11.6.1	Peratusan sisa pepejal perbandaran yang dikumpulkan dan dikendalikan di kemudahan terkawal daripada jumlah sampah perbandaran yang dihasilkan, mengikut bandar Proksi: Peratusan sisa pepejal yang dikitar semula daripada jumlah sisa pepejal yang dikumpulkan
64	11.7.1	Bahagian purata kawasan binaan bandar raya yang merupakan kawasan terbuka untuk kegunaan awam bagi semua, mengikut jantina, umur dan orang kurang upaya
65	11.7.2	Peratusan individu yang menjadi mangsa gangguan seksual atau fizikal, mengikut jantina, umur, status kurang upaya dan tempat kejadian, dalam tempoh 12 bulan sebelumnya Proksi: Bilangan mangsa gangguan seksual
66	12.4.2	(a) Sisa buangan berbahaya yang dihasilkan per kapita; dan (b) peratusan jumlah sisa berbahaya yang dirawat, mengikut jenis rawatan Proksi: i. Kuantiti buangan klinikal yang dikendalikan untuk pemusnahan di insinerator ii. Buangan terjadual yang diuruskan
67	13.1.1	Bilangan kematian, orang yang dilaporkan hilang dan orang yang terjejas akibat bencana bagi setiap 100,000 penduduk
68	14.3.1	Purata keasidan laut (pH) yang diukur pada set yang dipersetujui oleh stesen pensampelan wakilan Proksi: Status kualiti air marin di kawasan pantai, muara sungai dan pulau berdasarkan Indeks Kualiti Air Marin Malaysia
69	14.7.1	Perikanan mampan sebagai peratusan KDNK di negara pulau kecil membangun, negara kurang membangun dan semua negara Proksi: Peratus sumbangan sektor perikanan kepada KDNK
70	15.1.1	Kawasan hutan sebagai sebahagian daripada jumlah keluasan tanah
71	16.1.1	Bilangan mangsa pembunuhan dengan niat bagi setiap 100,000 penduduk, mengikut jantina dan umur Proksi: Bilangan kes pembunuhan
72	16.1.3	Peratusan penduduk yang mengalami (a) keganasan fizikal, (b) kekerasan psikologi dan (c) keganasan seksual dalam tempoh 12 bulan sebelumnya Proksi: i. Bilangan kes jenayah kekerasan mengikut jenis jenayah ii. Bilangan kes jenayah seksual mengikut jenis jenayah
73	16.1.4	Peratusan penduduk yang rasa selamat berjalan seorang diri di sekitar kawasan tempat tinggal mereka selepas waktu gelap Proksi: Statistik kamera litar tertutup di kawasan Pihak Berkuasa Tempatan (PBT)
74	16.3.1	Peratusan mangsa (a) keganasan fizikal, (b) keganasan psikologi dan/atau (c) keganasan seksual dalam 12 bulan sebelumnya yang melaporkan viktimsasi mereka kepada pihak berkuasa yang berwibawa atau mekanisme penyelesaian konflik lain yang diiktiraf secara rasmi Proksi: i. Bilangan kes jenayah kekerasan mengikut jenis jenayah ii. Bilangan kes jenayah seksual mengikut jenis jenayah

Bil.	Indikator	Nama Indikator
75	16.3.2	Orang tahanan yang tidak dijatuhkan hukuman sebagai sebahagian daripada penghuni penjara keseluruhan
76	16.4.2	Peratusan senjata yang disita, dijumpai atau diserahkan yang asal atau konteksnya yang tidak sah telah dikesan atau ditetapkan oleh pihak berkuasa yang kompeten selaras dengan instrumen antarabangsa Proksi: Bilangan rampasan senjata api
77	16.5.1	Peratusan individu yang mempunyai sekurang-kurangnya satu urusan dengan penjawat awam dan membayar rasuah kepada penjawat awam, atau diminta memberi rasuah oleh penjawat awam tersebut, dalam tempoh 12 bulan sebelumnya Proksi: Kertas siasatan dan statistik tangkapan mengikut jantina dan jenis kesalahan
78	16.6.2	Peratusan penduduk yang berpuas hati dengan pengalaman terakhir mereka berurusan dengan perkhidmatan awam Proksi: Bilangan aduan terhadap perkhidmatan awam
79	16.7.1	Peratusan jawatan di institusi kerajaan dan tempatan, termasuk (a) badan perundangan; (b) perkhidmatan awam; dan (c) badan kehakiman, berbanding taburan nasional mengikut jantina, umur, orang kurang upaya dan kumpulan penduduk
80	16.9.1	Peratusan kanak-kanak di bawah 5 tahun yang kelahirannya didaftarkan dengan pihak berkuasa awam, mengikut umur
81	17.6.1	Langganan jalur lebar tetap bagi setiap 100 penduduk, mengikut kelajuan
82	17.8.1	Peratusan individu yang menggunakan Internet

SENARAI INDIKATOR SDG PERINGKAT DAERAH PENTADBIRAN

Bil.	Indikator	Nama Indikator
1	1.2.1	Peratusan penduduk yang hidup di bawah paras kemiskinan nasional, mengikut jantina dan umur Proksi: Peratusan isi rumah yang hidup di bawah paras kemiskinan nasional mengikut jantina ketua isi rumah dan strata
2	1.4.1	Peratusan penduduk yang tinggal dalam isi rumah dengan akses kepada keperluan asas
3	3.1.1	Nisbah mortaliti ibu bersalin
4	3.2.1	Kadar mortaliti kurang daripada 5 tahun
5	3.2.2	Kadar mortaliti neonatal
6	3.4.1	Kadar kematian yang berpunca daripada <i>cardiovascular diseases, cancer, diabetes</i> atau <i>chronic respiratory diseases</i> Proksi: Kadar kematian pramatang yang berpunca daripada <i>cardiovascular disease, cancer, diabetes</i> atau <i>chronic respiratory disease</i>
7	3.4.2	Kadar kematian bunuh diri
8	3.6.1	Kadar kematian disebabkan kemalangan jalan raya Proksi: Bilangan kematian disebabkan kemalangan jalan raya
9	3.b.1	Peratusan penduduk sasaran yang diliputi oleh semua vaksin dalam program kebangsaan
10	4.1.2	Kadar tamat persekolahan (pendidikan rendah, pendidikan menengah rendah, pendidikan menengah atas)
11	4.a.1	Peratusan perkhidmatan asas yang ditawarkan oleh sekolah, mengikut jenis perkhidmatan
12	5.5.1	Peratusan kerusi yang disandang oleh wanita dalam (a) parliment negara dan (b) kerajaan tempatan
13	5.b.1	Peratusan individu yang memiliki telefon bimbit, mengikut jantina

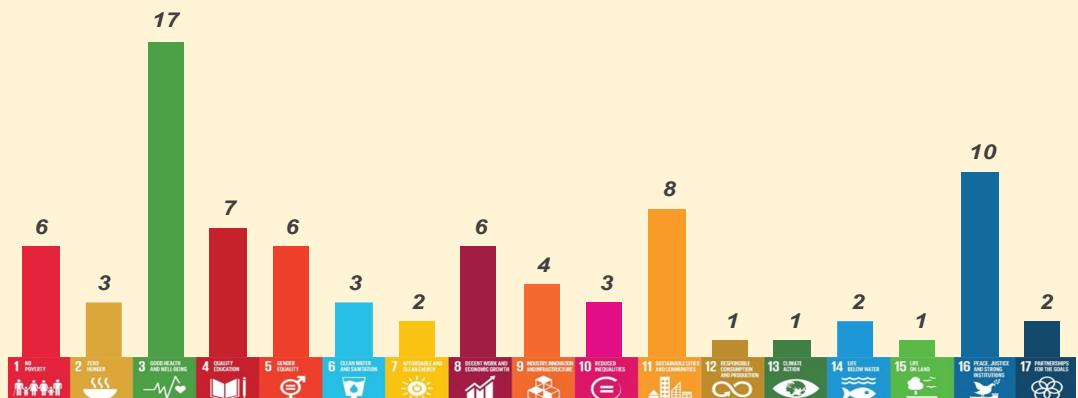
Bil.	Indikator	Nama Indikator
14	6.1.1	Peratusan penduduk yang menggunakan perkhidmatan air minuman yang diuruskan dengan selamat Proksi: Peratusan isi rumah mengikut jenis bekalan air
15	6.2.1	Peratusan penduduk yang menggunakan (a) perkhidmatan sanitasi yang diuruskan dengan selamat dan (b) kemudahan mencuci tangan dengan sabun dan air
16	7.1.1	Peratusan penduduk dengan akses kepada bekalan elektrik
17	7.1.2	Peratusan penduduk dengan pergantungan utama kepada bahan api dan teknologi bersih
18	8.5.2	Kadar pengangguran, mengikut jantina, umur dan orang kurang upaya
19	10.2.1	Peratusan penduduk yang hidup di bawah 50 peratus daripada pendapatan penengah, mengikut jantina, umur dan orang kurang upaya Proksi: Peratusan isi rumah yang hidup di bawah 50 peratus daripada pendapatan penengah
20	11.6.1	Peratusan sisa pepejal perbandaran yang dikumpulkan dan dikendalikan di kemudahan terkawal daripada jumlah sampah perbandaran yang dihasilkan mengikut bandar Proksi: Peratusan sisa pepejal yang dikitar semula daripada jumlah sisa pepejal yang dikumpulkan
21	12.4.2	(a) Sisa buangan berbahaya yang dihasilkan per kapita; dan (b) peratusan jumlah sisa berbahaya yang dirawat, mengikut jenis rawatan Proksi: Anggaran purata berat sisa yang dilupuskan setiap hari
22	16.1.1	Bilangan mangsa pembunuhan dengan niat bagi setiap 100,000 penduduk, mengikut jantina dan umur Proksi: Bilangan kes pembunuhan
23	16.1.3	Peratusan penduduk yang mengalami (a) keganasan fizikal, (b) kekerasan psikologi dan (c) keganasan seksual dalam tempoh 12 bulan sebelumnya Proksi: Bilangan kes jenayah kekerasan mengikut jenis jenayah
24	16.1.4	Peratusan penduduk yang rasa selamat berjalan seorang diri di sekitar kawasan tempat tinggal mereka selepas waktu gelap Proksi: Statistik kamera litar tertutup di kawasan Pihak Berkuasa Tempatan (PBT)
25	16.3.1	Peratusan mangsa (a) keganasan fizikal, (b) keganasan psikologi dan/atau (c) keganasan seksual dalam 12 bulan sebelumnya yang melaporkan viktimasasi mereka kepada pihak berkuasa yang berwibawa atau mekanisme penyelesaian konflik lain yang diiktiraf secara rasmi Proksi: Bilangan kes jenayah kekerasan mengikut jenis jenayah
26	17.8.1	Peratusan individu yang menggunakan Internet

INTRODUCTION

SDG indicators, 2023 recorded 196 (79%) indicators availability out of 248 global SDG indicators. Out of 196 indicators, 82 indicators are available at state level and 26 indicators are available at administrative district level.

Exhibit 1: Number of SDG Indicators at State Level by Goals

Exhibit 2: Number of SDG Indicators at Administrative District Level by Goals

LIST OF SDG INDICATORS AT STATE LEVEL

No.	Indicator	Name of Indicator
1	1.1.1	Proportion of the population living below the international poverty line by sex, age, employment status and geographic location (urban/rural) Proxy: Proportion of households living below the international poverty line by sex of head of households and strata
2	1.2.1	Proportion of population living below the national poverty line, by sex and age Proxy: Proportion of households living below the national poverty line by sex of head of households and strata
3	1.2.2	Proportion of men, women and children of all ages living in poverty in all its dimensions according to national definitions
4	1.3.1	Proportion of population covered by social protection floors/ systems, by sex, distinguishing children, unemployed persons, older persons, persons with disabilities, pregnant women, newborns, work-injury victims and the poor and the vulnerable
5	1.4.1	Proportion of population living in households with access to basic services
6	1.5.1	Number of deaths, missing persons and directly affected persons attributed to disasters per 100,000 population
7	2.2.1	Prevalence of stunting (height for age <-2 standard deviation from the median of the World Health Organisation (WHO) Child Growth Standards) among children under 5 years of age

No.	Indicator	Name of Indicator
8	2.2.2	Prevalence of malnutrition (weight for height $>+2$ or <-2 standard deviation from the median of the WHO Child Growth Standards) among children under 5 years of age, by type (wasting and overweight)
9	2.2.3	Prevalence of anaemia in women aged 15 to 49 years, by pregnancy status (percentage)
10	3.1.1	Maternal mortality ratio
11	3.1.2	Proportion of births attended by skilled health personnel
12	3.2.1	Under-5 mortality rate
13	3.2.2	Neonatal mortality rate
14	3.3.2	Tuberculosis incidence per 100,000 population
15	3.3.3	Malaria incidence per 1,000 population
16	3.3.4	Hepatitis B incidence per 100,000 population
17	3.4.1	Mortality rate attributed to cardiovascular disease, cancer, diabetes or chronic respiratory disease Proxy: Premature mortality rate attributed to cardiovascular disease, cancer, diabetes or chronic respiratory disease
18	3.4.2	Suicide mortality rate
19	3.5.1	Coverage of treatment interventions (pharmacological, psychosocial and rehabilitation and aftercare services) for substance use disorders
20	3.6.1	Death rate due to road traffic injuries
21	3.7.1	Proportion of women of reproductive age (aged 15-49 years) who have their need for family planning satisfied with modern methods
22	3.7.2	Adolescent birth rate (aged 10-14 years; aged 15-19 years) per 1,000 women in that age group
23	3.a.1	Age-standardized prevalence of current tobacco use among persons aged 15 years and older
24	3.b.1	Proportion of the target population covered by all vaccines included in their national programme
25	3.c.1	Health worker density and distribution
26	3.d.2	Percentage of bloodstream infections due to selected antimicrobial-resistant organisms Proxy: Prevalence of bloodstream infections due to selected antimicrobial-resistant organisms (Healthcare-Associated Methicillin-Resistant Staphylococcus Aureus Bloodstream Infection and Healthcare-Associated ESBL E.Coli Bloodstream Infection) per 100,000 patient days in tertiary MOH hospitals
27	4.1.1	Proportion of children and young people: (a) in grades 2/3; (b) at the end of primary; and (c) at the end of lower secondary achieving at least a minimum proficiency level in(i) reading and (ii) mathematics, by sex
28	4.1.2	Completion rate (primary education, lower secondary education, upper secondary education)
29	4.2.2	Participation rate in organised learning (one year before the official primary entry age), by sex
30	4.4.1	Proportion of youth and adults with information and communications technology (ICT) skills, by type of skill
31	4.6.1	Proportion of population in a given age group achieving at least a fixed level of proficiency in functional (a) literacy and (b) numeracy skills, by sex Proxy: Proportion of population in a given age group achieving proficiency in literacy skill by sex
32	4.a.1	Proportion of schools offering basic services, by type of service
33	4.c.1	Proportion of teachers with the minimum required qualifications, by education level
34	5.2.1	Proportion of ever-partnered women and girls aged 15 years and older subjected to physical, sexual or psychological violence by a current or former intimate partner in the previous 12 months, by form of violence and by age Proxy: Number of domestic violence cases
35	5.2.2	Proportion of women and girls aged 15 years and older subjected to sexual violence by persons other than an intimate partner in the previous 12 months, by age and place of occurrence Proxy: Number of sexual crime cases by type of offence

No.	Indicator	Name of Indicator
36	5.5.1	Proportion of seats held by women in (a) national parliaments and (b) local governments
37	5.5.2	Proportion of women in managerial positions
38	5.6.1	Proportion of women aged 15-49 years who make their own informed decisions regarding sexual relations, contraceptive use and reproductive health care
39	5.b.1	Proportion of individuals who own a mobile telephone, by sex
40	6.1.1	Proportion of population using safely managed drinking water services
41	6.2.1	Proportion of population using (a) safely managed sanitation services and (b) a hand-washing facility with soap and water
42	6.3.1	Proportion of domestic and industrial wastewater flows safely treated
43	7.1.1	Proportion of population with access to electricity
44	7.1.2	Proportion of population with primary reliance on clean fuels and technology
45	8.1.1	Annual growth rate of real GDP per capita Proxy: Annual growth rate of real GDP per capita
46	8.3.1	Proportion of informal employment in total employment, by sector and sex
47	8.5.1	Average hourly earnings of employees, by sex, age, occupation and persons with disabilities Proxy: Mean monthly salaries & wages of employees by sex
48	8.5.2	Unemployment rate, by sex, age and persons with disabilities
49	8.6.1	Proportion of youth (aged 15-24 years) not in education, employment or training
50	8.8.1	Fatal and non-fatal occupational injuries per 100,000 workers, by sex and migrant status
51	9.1.1	Proportion of the rural population who live within 2 km of an all-season road
52	9.1.2	Passenger and freight volumes, by mode of transport
53	9.2.2	Manufacturing employment as a proportion of total employment
54	9.c.1	Proportion of population covered by a mobile network, by technology
55	10.1.1	Growth rates of household expenditure or income per capita among the bottom 40 per cent of the population and the total population Proxy: Growth rates of household income among the bottom 40 per cent of households
56	10.2.1	Proportion of people living below 50 per cent of median income, by sex, age and persons with disabilities Proxy: Proportion of households living below 50 per cent of median income
57	10.4.2	Redistributive impact of fiscal policy Proxy: Gini coefficient by type of income
58	11.1.1	Proportion of urban population living in slums, informal settlements or inadequate housing
59	11.2.1	Proportion of population that has convenient access to public transport, by sex, age and persons with disabilities
60	11.3.1	Ratio of land consumption rate to population growth rate
61	11.3.2	Proportion of cities with a direct participation structure of civil society in urban planning and management that operate regularly and democratically
62	11.5.1	Number of deaths, missing persons and directly affected persons attributed to disasters per 100,000 population
63	11.6.1	Proportion of municipal solid waste collected and managed in controlled facilities out of total municipal waste generated, by cities Proxy: Proportion of solid waste recycled out of total solid waste collected
64	11.7.1	Average share of the built-up area of cities that is open space for public use for all, by sex, age and persons with disabilities

No.	Indicator	Name of Indicator
65	11.7.2	<i>Proportion of persons victim of physical or sexual harassment, by sex, age, disability status and place of occurrence, in the previous 12 months</i> Proxy: Number of sexual harassment victims
66	12.4.2	a) Hazardous waste generated per capita; and b) proportion of hazardous waste treated, by type of treatment Proxy: i. Quantity of clinical wastes handled for destruction at incinerators ii. Scheduled waste managed
67	13.1.1	Number of deaths, missing persons and directly affected persons attributed to disasters per 100,000 population
68	14.3.1	Average marine acidity (pH) measured at agreed suite of representative sampling stations Proxy: Status of marine water quality at coastal, estuary and island areas based on Malaysia Marine Water Quality Index by state
69	14.7.1	Sustainable fisheries as a proportion of GDP in small island developing States, least developed countries and all countries Proxy: Percentage share of the fisheries sector to GDP
70	15.1.1	Forest area as a proportion of total land area
71	16.1.1	Number of victims of intentional homicide per 100,000 population, by sex and age Proxy: Number of murder cases
72	16.1.3	Proportion of population subjected to (a) physical violence, (b) psychological violence and (c) sexual violence in the previous 12 months Proxy: i. Number of violent crime cases by type of crime ii. Number of sexual crime cases by type of crime
73	16.1.4	Proportion of population that feel safe walking alone around the area they live after dark Proxy: Statistics on closed-circuit television in Local Authority area
74	16.3.1	Proportion of victims of (a) physical, (b) psychological and/or (c) sexual violence in the previous 12 months who reported their victimisation to competent authorities or other officially recognised conflict resolution mechanisms Proxy: i. Number of violent crime cases by type of crime ii. Number of sexual crime cases by type of crime
75	16.3.2	Unsentenced detainees as a proportion of overall prison population
76	16.4.2	Proportion of seized, found or surrendered arms whose illicit origin or context has been traced or established by a competent authority in line with international instruments Proxy: Number of firearm seizures
77	16.5.1	Proportion of persons who had at least one contact with a public official and who paid a bribe to a public official, or were asked for a bribe by those public officials during the previous 12 months Proxy: Investigation paper and statistics on arrests by sex and type of offence
78	16.6.2	Proportion of population satisfied with their last experience of public services Proxy: Number of complaints on public services
79	16.7.1	Proportions of positions in national and local institutions, including (a) the legislatures; (b) the public service; and (c) the judiciary, compared to national distributions, by sex, age, persons with disabilities and population groups
80	16.9.1	Proportion of children under 5 years of age whose births have been registered with a civil authority, by age
81	17.6.1	Fixed broadband subscriptions per 100 inhabitants, by speed
82	17.8.1	Proportion of individuals using the Internet

LIST OF SDG INDICATORS BY ADMINISTRATIVE DISTRICTS

No.	Indicator	Name of Indicator
1	1.2.1	<i>Proportion of population living below the national poverty line, by sex and age</i> Proxy: Proportion of households living below the national poverty line by sex of head of households and strata
2	1.4.1	<i>Proportion of population living in households with access to basic services</i>
3	3.1.1	<i>Maternal mortality ratio</i>
4	3.2.1	<i>Under-5 mortality rate</i>
5	3.2.2	<i>Neonatal mortality rate</i>
6	3.4.1	<i>Mortality rate attributed to cardiovascular disease, cancer, diabetes or chronic respiratory disease</i> Proxy: Premature mortality rate attributed to cardiovascular disease, cancer, diabetes or chronic respiratory disease
7	3.4.2	<i>Suicide mortality rate</i>
8	3.6.1	<i>Death rate due to road traffic injuries</i> Proxy: Number of death due to road traffic injuries
9	3.b.1	<i>Proportion of the target population covered by all vaccines included in their national programme</i>
10	4.1.2	<i>Completion rate (primary education, lower secondary education, upper secondary education)</i>
11	4.a.1	<i>Proportion of schools offering basic services, by type of service</i>
12	5.5.1	<i>Proportion of seats held by women in (a) national parliaments and (b) local governments</i>
13	5.b.1	<i>Proportion of individuals who own a mobile telephone, by sex</i>
14	6.1.1	<i>Proportion of population using safely managed drinking water services</i> Proxy: Percentage of households by type of water supply
15	6.2.1	<i>Proportion of population using (a) safely managed sanitation services and (b) a hand-washing facility with soap and water</i>
16	7.1.1	<i>Proportion of population with access to electricity</i>
17	7.1.2	<i>Proportion of population with primary reliance on clean fuels and technology</i>
18	8.5.2	<i>Unemployment rate, by sex, age and persons with disabilities</i>
19	10.2.1	<i>Proportion of people living below 50 per cent of median income, by sex, age and persons with disabilities</i> Proxy: Proportion of households living below 50 per cent of median income
20	11.6.1	<i>Proportion of municipal solid waste collected and managed in controlled facilities out of total municipal waste generated, by cities</i> Proxy: Proportion of solid waste recycled out of total solid waste collected
21	12.4.2	<i>(a) Hazardous waste generated per capita; (b) proportion of hazardous waste treated, by type of treatment</i> Proxy: Estimated average weight of waste disposed daily
22	16.1.1	<i>Number of victims of intentional homicide per 100,000 population, by sex and age</i> Proxy: Number of homicide cases
23	16.1.3	<i>Proportion of population subjected to (a) physical violence, (b) psychological violence and (c) sexual violence in the previous 12 months</i> Proxy: Number of violent crime cases by state and type of crime
24	16.1.4	<i>Proportion of population that feel safe walking alone around the area they live after dark</i> Proxy: Statistics on closed-circuit television in Local Authority area
25	16.3.1	<i>Proportion of victims of (a) physical, (b) psychological and/or (c) sexual violence in the previous 12 months who reported their victimization to competent authorities or other officially recognized conflict resolution mechanisms</i> Proxy: Number of violent crime cases by state and type of crime
26	17.8.1	<i>Proportion of individuals using the Internet</i>

1
NO
POVERTY

MATLAMAT 1: TIADA KEMISKINAN

Menamatkan semua jenis kemiskinan di seluruh dunia

Matlamat Pembangunan Mampan 1 (SDG1) menyasarkan untuk membasmi kemiskinan tegar menjelang 2030. SDG1 meliputi 13 indikator di peringkat global dan enam indicator tersedia di peringkat negeri bagi tahun 2023. Indikator yang tersedia untuk Matlamat 1 adalah isi rumah yang hidup di bawah paras kemiskinan antarabangsa dan di bawah paras kemiskinan nasional; insiden kemiskinan mutlak; indeks kemiskinan pelbagai dimensi; bilangan penerima dan jumlah bantuan; kematian, orang yang hilang & orang yang terjejas akibat bencana dan akses kepada perkhidmatan asas.

Indikator 1.2.1: Peratusan penduduk yang hidup di bawah paras kemiskinan nasional, mengikut jantina dan umur

Proksi: Peratusan isi rumah yang hidup di bawah paras kemiskinan nasional mengikut jantina ketua isi rumah dan strata

Di peringkat nasional, pengukuran insiden kemiskinan adalah dikemaskini berdasarkan metodologi Pendapatan Garis Kemiskinan (PGK) 2019. Peratusan isi rumah yang hidup di bawah paras kemiskinan nasional di Kelantan meningkat kepada 13.2 peratus pada 2022 berbanding 12.4 peratus pada 2019. Peratusan isi rumah mengikut jantina ketua isi rumah yang hidup di bawah paras kemiskinan nasional bagi lelaki dan perempuan masing-masing mencatatkan 14.1 peratus dan 10.0 peratus pada 2022. Insiden kemiskinan di bandar turut meningkat 2.5 mata peratus kepada 11.6 peratus pada 2022 berbanding 9.1 peratus pada 2019. Insiden kemiskinan di luar bandar menunjukkan penurunan 1.4 mata peratusan kepada 14.6 peratus pada 2022.

Paparan 1: Peratusan isi rumah yang hidup di bawah paras kemiskinan nasional mengikut jantina ketua isi rumah, Kelantan, 2019 dan 2022

	Jumlah	Lelaki	Perempuan
2019	12.4	13.1	9.1
2022	13.2	14.1	10.0

Paparan 2: Peratusan isi rumah yang hidup di bawah paras kemiskinan nasional mengikut strata, Kelantan, 2019 dan 2022

	Jumlah	Bandar	Luar Bandar
2019	12.4	9.1	16.0
2022	13.2	11.6	14.6

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

2 ZERO HUNGER

MATLAMAT 2: KELAPARAN SIFAR

Menamatkan kelaparan, mencapai keterjaminan makanan dan nutrisi yang lebih baik serta menggalakkan pertanian mampan

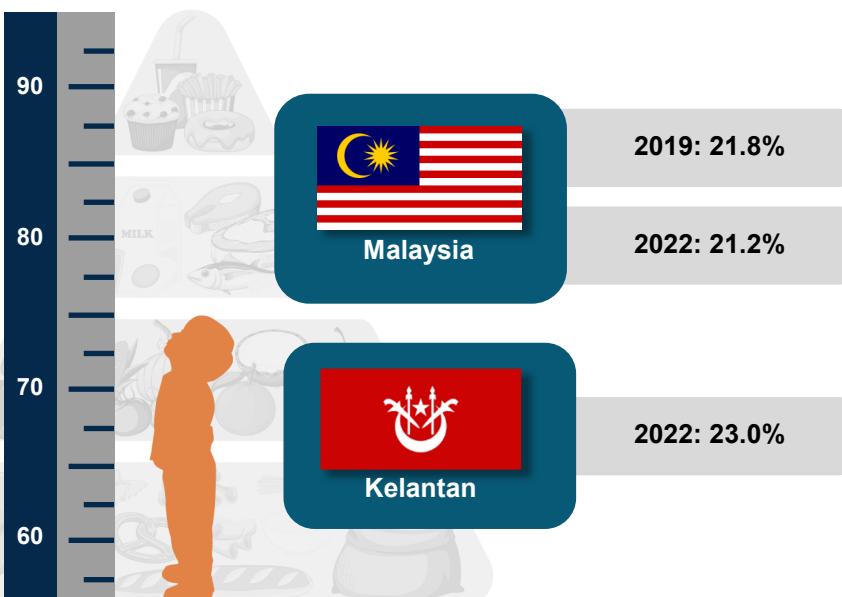
Matlamat Pembangunan Mampan 2 (SDG2) menetapkan untuk menamatkan kelaparan, mencapai keterjaminan makanan dan nutrisi yang lebih baik serta menggalakkan pertanian mampan. SDG2 meliputi 14 indikator di peringkat global dan tiga indikator tersedia di peringkat negeri bagi tahun 2023. Indikator yang tersedia untuk Matlamat 2 adalah prevalens pembantutan; kekurangan nutrisi dan anaemia.

Indikator 2.2.1: Prevalens pembantutan (ketinggian bagi umur <-2 sisihan piawai daripada median Standard Pertumbuhan Kanak-kanak Pertubuhan Kesihatan Sedunia (WHO)) dalam kalangan kanak-kanak di bawah umur 5 tahun

Sasaran 2.2 menyasarkan untuk menamatkan semua bentuk kekurangan zat makanan termasuk masalah bantut dalam kalangan kanak-kanak bawah umur 5 tahun. Sasaran global untuk indikator ini adalah 40 peratus pengurangan bilangan kanak-kanak bantut pada 2025 dan sasaran ini ditingkatkan kepada 50 peratus pengurangan bilangan kanak-kanak bantut pada 2030.

Tinjauan Kebangsaan Kesihatan dan Morbiditi 2022 (NHMS 2022) menunjukkan bahawa pada peringkat nasional prevalens bantut dalam kalangan kanak-kanak bawah umur 5 tahun menunjukkan sedikit penurunan iaitu 21.2 peratus pada 2022 berbanding 21.8 peratus pada 2019. Kelantan merekodkan 23.0 peratus prevalens bantut dalam kalangan kanak-kanak bawah umur 5 tahun, lebih tinggi daripada peringkat nasional.

Paparan 3: Prevalens pembantutan dalam kalangan kanak-kanak di bawah umur 5 tahun, Malaysia dan Kelantan, 2022

Nota:

Data 2019 hanya tersedia di peringkat Malaysia sahaja

Sumber: Kementerian Kesihatan Malaysia

MATLAMAT 3: KESIHATAN YANG BAIK DAN KESEJAHTERAAN

Memastikan kehidupan sihat dan menggalakkan kesejahteraan pada semua peringkat umur

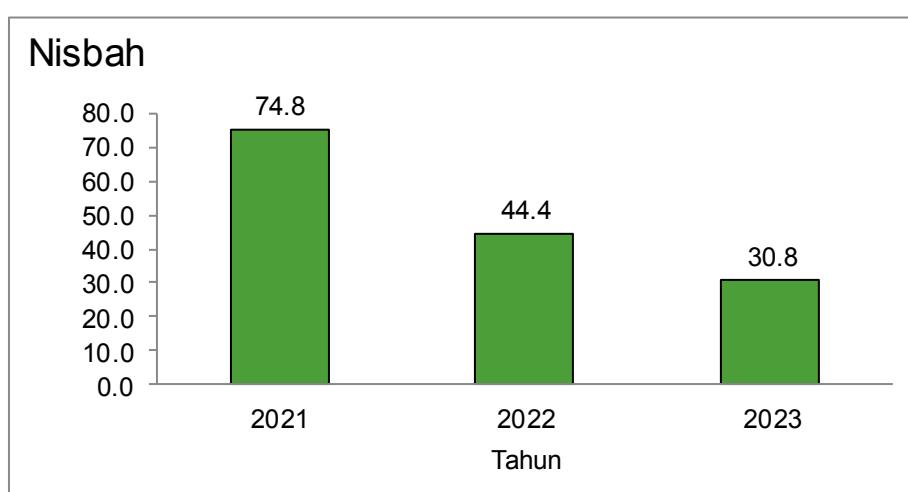
Sasaran Matlamat Pembangunan Mampan 3 (SDG3) adalah memastikan kehidupan sihat dan menggalakkan kesejahteraan pada semua peringkat umur. SDG3 meliputi 28 indikator di peringkat global dan 17 indikator telah tersedia di peringkat negeri bagi tahun 2023. Indikator yang tersedia untuk Matlamat 3 adalah mortaliti ibu bersalin; mortaliti kurang daripada 5 tahun; mortaliti neonatal; kelahiran yang disambut oleh kakitangan terlatih; insidens tibi/ batuk kering dan malaria; kadar kematian bunuh diri; kadar kematian disebabkan kemalangan jalan raya; kadar kelahiran remaja; liputan vaksin dan kepadatan pekerja kesihatan.

Indikator 3.1.1: Nisbah mortaliti ibu bersalin

Nisbah Mortaliti Ibu Bersalin (MMR) ialah bilangan kematian ibu hamil akibat komplikasi yang berkaitan dengan kehamilan, masalah perubatan sedia ada yang bertambah buruk oleh kehamilan atau pengurusan kehamilan, semasa tempoh kehamilan atau dalam tempoh 6 minggu selepas kehamilan, bagi setiap 100,000 kelahiran hidup.

MMR di Kelantan bertambah baik pada 2022, iaitu pada 44.4 bagi setiap 100,000 kelahiran hidup berbanding 74.8 bagi setiap 100,000 kelahiran hidup pada tahun 2021. Walau bagaimanapun, MMR di Kelantan merekodkan kepada 30.8 bagi setiap 100,000 kelahiran hidup pada 2023.

Carta 1: Nisbah mortaliti ibu bersalin, Kelantan, 2020-2023

Notes:

1. Nisbah adalah bagi setiap 100,000 kelahiran hidup
2. MMR in 2021 dikaitkan dengan COVID-19

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

4 QUALITY EDUCATION

MATLAMAT 4: PENDIDIKAN BERKUALITI

Memastikan pendidikan berkualiti secara menyeluruh dan saksama serta menggalakkan peluang pembelajaran sepanjang hayat untuk semua

Sasaran Matlamat Pembangunan Mampan 4 (SDG4) adalah memastikan pendidikan berkualiti secara menyeluruh dan saksama serta menggalakkan peluang pembelajaran sepanjang hayat untuk semua. SDG4 meliputi 12 indikator di peringkat global dan tujuh indikator telah tersedia di peringkat negeri bagi tahun 2023. Indikator yang tersedia untuk Matlamat 4 adalah pencapaian kemahiran membaca dan matematik; kadar tamat persekolahan; penyertaan prasekolah; kemahiran teknologi maklumat dan komunikasi (ICT); tahap kecekapan dalam kemahiran literasi; perkhidmatan asas dan guru dengan latihan perguruan minimum.

Indikator 4.4.1: Peratusan belia dan dewasa dengan kemahiran teknologi maklumat dan komunikasi (ICT), mengikut jenis kemahiran

Kemahiran ICT merupakan salah satu indikator dalam pemantauan SDG4. Aktiviti komputer yang dijalankan oleh individu digunakan untuk mengukur kemahiran ICT. Statistik ini dapat digunakan untuk memantau pencapaian matlamat SDG dan seterusnya akan menyumbang kepada masyarakat digital.

Kesemua Sembilan (9) aktiviti menunjukkan peningkatan pada 2023 di Kelantan. Lima (5) aktiviti yang menunjukkan peratusan tertinggi pada 2023 ialah aktiviti menyalin atau memindahkan fail atau folder (98.6%). Ini diikuti oleh aktiviti menggunakan teknik menyalin dan menampal untuk pendua atau memindahkan maklumat di dalam satu dokumen (96.1%), menghantar e-mel berserta fail (90.9%), memindahkan fail di antara komputer dan peranti mudah alih lain (87.1%) dan menghubungkan dan memasang peranti baru (74.7%).

Jadual 1: Peratusan orang dewasa menggunakan komputer mengikut jenis kemahiran ICT, Kelantan, 2021-2023

Aktiviti	2021	2022	2023	(%)
Menyalin atau memindahkan fail atau folder	96.5	98.3	98.6	
Menggunakan teknik menyalin dan menampal untuk pendua atau memindahkan maklumat di dalam satu dokumen	91.5	95.8	96.1	
Menghantar e-mel berserta fail	70.2	90.7	90.9	
Menggunakan teknik aritmetik asas di dalam lembaran kerja	40.1	52.0	52.3	
Menghubungkan dan memasang peranti baru	67.5	74.4	74.7	
Mencari, memuat turun, memasang dan mengkonfigurasi perisian	62.7	70.0	70.4	
Membuat persembahan elektronik dengan menggunakan perisian	50.3	63.2	63.5	
Memindahkan fail di antara komputer dan peranti mudah alih lain	59.3	86.8	87.1	
Menulis program komputer menggunakan bahasa pengaturcaraan yang khusus	16.3	24.3	24.6	

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

5 GENDER EQUALITY

MATLAMAT 5: KESAKSAMAAN GENDER

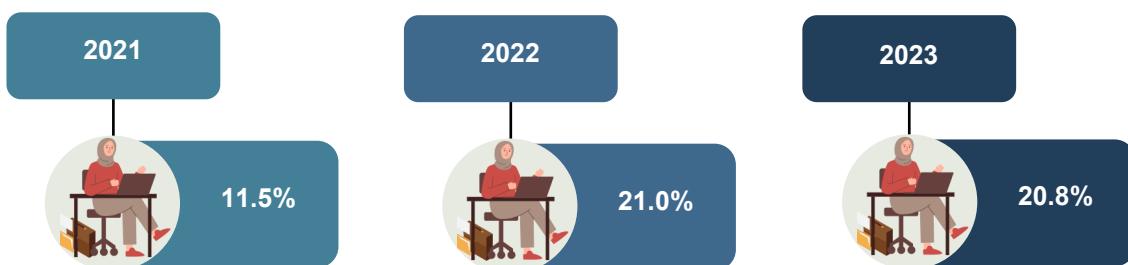
Mencapai kesaksamaan gender dan memperkasa golongan wanita dan kanak-kanak perempuan

Matlamat Pembangunan Mampan 5 (SDG5) menyasarkan untuk mencapai kesaksamaan gender dan memperkasa golongan wanita dan kanak-kanak perempuan. SDG5 meliputi 14 indikator di peringkat global dan enam indikator telah tersedia di peringkat negeri bagi tahun 2023. Indikator yang tersedia untuk Matlamat 5 adalah keganasan rumah tangga; keganasan terhadap wanita; wanita dalam kedudukan politik; wanita dalam jawatan pengurusan; penggunaan kontraseptif dan pemilikan telefon mudah alih.

Indikator 5.5.2: Peratusan wanita dalam jawatan pengurusan

Sasaran pemerkaasan wanita adalah untuk meningkatkan penglibatan wanita dalam membuat keputusan di peringkat pengurusan. Indikator ini merujuk kepada jumlah wanita dalam jawatan pengurusan daripada jumlah orang yang bekerja dalam jawatan pengurusan. Peratusan wanita dalam jawatan pengurusan di Kelantan menurun kepada 20.8 peratus pada 2023 berbanding 21.0 peratus pada tahun sebelumnya.

Paparan 4: Peratusan wanita dalam jawatan pengurusan, Kelantan, 2020-2022

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

6 CLEAN WATER AND SANITATION

MATLAMAT 6: AIR BERSIH DAN SANITASI

Memastikan ketersediaan dan pengurusan air mampan serta sanitasi untuk semua

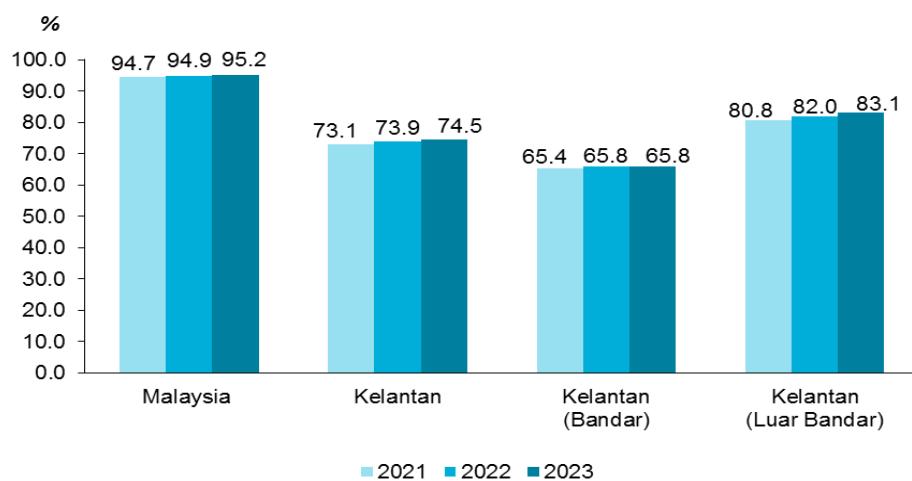
Matlamat Pembangunan Mampan 6 (SDG6) menyasarkan untuk memastikan ketersediaan dan pengurusan air mampan serta sanitasi untuk semua. SDG6 meliputi 11 indikator di peringkat global dan tiga indikator telah tersedia di peringkat negeri bagi tahun 2023. Indikator yang tersedia untuk Matlamat 6 adalah air minuman yang selamat; sanitasi dan aliran air sisa domestik & industri dirawat dengan selamat.

Indikator 6.1.1 Peratusan penduduk yang menggunakan perkhidmatan air minuman yang diuruskan dengan selamat

Sasaran 6.1 menyasarkan untuk mencapai akses universal dan saksama kepada air minuman yang selamat dan mampu milik untuk semua. Air, sanitasi dan kebersihan dianggap sebagai petunjuk sosioekonomi dan kesihatan yang penting serta faktor utama bagi kelangsungan hidup kanak-kanak, kesihatan ibu dan anak, kesejahteraan keluarga dan produktiviti ekonomi.

Peratusan penduduk yang menggunakan perkhidmatan air minuman yang diuruskan dengan selamat bagi Malaysia meningkat kepada 95.2 peratus pada 2023 berbanding 94.9 peratus pada 2022. Kelantan mencapai 74.5 peratus bagi tahun 2023 berbanding 73.9 peratus pada 2022.

Carta 2: Peratusan penduduk yang menggunakan perkhidmatan air minuman yang diuruskan dengan selamat, Malaysia dan Kelantan, 2021-2023

Sumber: i. Kementerian Peralihan Tenaga dan Transformasi Air
ii. Suruhanjaya Perkhidmatan Air Negara

7 AFFORDABLE AND CLEAN ENERGY

MATLAMAT 7: TENAGA MAMPU MILIK DAN BERSIH

Memastikan akses kepada tenaga mampu milik, boleh dipercayai, mampan dan moden untuk semua

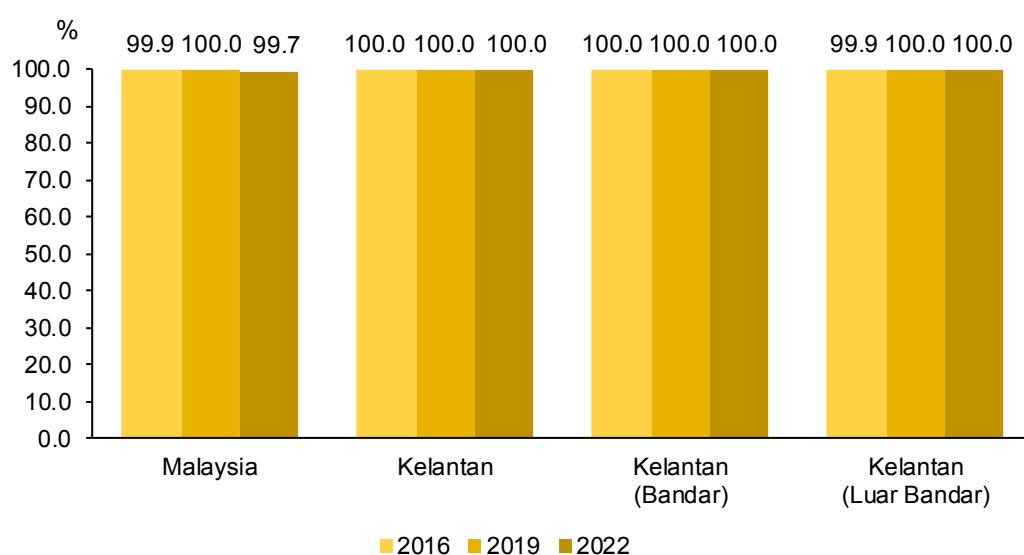
Sasaran Matlamat Pembangunan Mampan 7 (SDG7) adalah memastikan akses kepada tenaga mampu milik, boleh dipercayai, mampan dan moden untuk semua. SDG7 meliputi enam indikator di peringkat global dan dua indikator telah tersedia di peringkat negeri bagi tahun 2023. Indikator yang tersedia untuk Matlamat 7 adalah akses kepada bekalan elektrik dan akses kepada bahan api bersih untuk memasak.

Indikator 7.1.1 Peratusan penduduk dengan akses kepada bekalan elektrik

Sasaran 7.1 menyasarkan untuk memastikan akses menyeluruh kepada perkhidmatan tenaga yang berpatutan, stabil dan moden. Akses elektrik dapat menyelesaikan pelbagai cabaran besar dalam semua bidang pembangunan mampan. Matlamat tersebut mempunyai impak kepada sosial dan ekonomi, termasuk menyokong pembangunan perusahaan yang menjana pendapatan dan mengurangkan beban tanggungjawab isi rumah.

Malaysia telah mencapai 99.7 peratus penduduk dengan akses kepada bekalan elektrik pada 2022. Dalam pada itu, Kelantan telah mencapai 100.0 peratus penduduk dengan akses kepada bekalan elektrik pada 2019 dan 2022 bagi kawasan bandar dan luar bandar.

Carta 3: Peratusan penduduk dengan akses kepada bekalan elektrik, Malaysia dan Kelantan, 2016, 2019 dan 2022

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

8 DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH

MATLAMAT 8: PEKERJAAN YANG SESUAI DAN PERTUMBUHAN EKONOMI

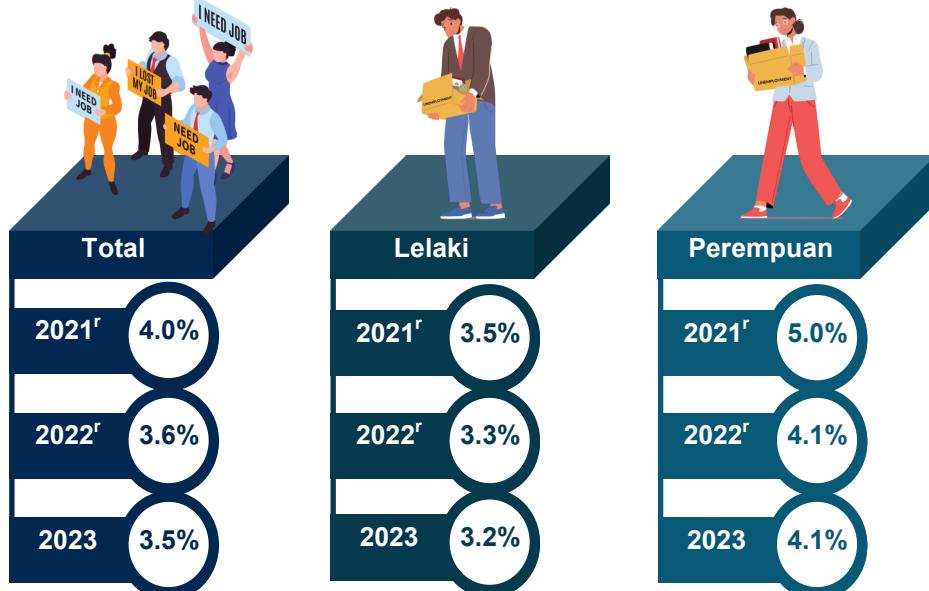
Menggalakkan pertumbuhan ekonomi yang mampan, menyeluruh dan berkekalan, guna tenaga penuh dan produktif serta pekerjaan yang sesuai untuk semua

Sasaran Matlamat Pembangunan Mampan 8 (SDG8) adalah menggalakkan pertumbuhan ekonomi yang mampan, menyeluruh dan berkekalan, guna tenaga penuh dan produktif serta pekerjaan yang sesuai untuk semua. SDG8 meliputi 16 indikator di peringkat global dan enam indikator telah tersedia di peringkat negeri bagi tahun 2023. Indikator yang tersedia untuk Matlamat 8 adalah kadar pertumbuhan KDNK; kadar pengangguran; sektor informal; gaji & upah; belia bukan dalam pekerjaan, pendidikan atau latihan belia dan kecederaan pekerjaan.

Indikator 8.5.2: Kadar pengangguran mengikut jantina, umur dan orang kurang upaya

Sasaran 8.5 menyasarkan untuk mencapai guna tenaga penuh dan produktif serta pekerjaan yang sesuai untuk semua wanita dan lelaki, termasuk belia dan orang kurang upaya pada 2030. Kadar pengangguran di Kelantan telah bertambah baik pada 2022 dan 2023. Kadar pengangguran di Kelantan mencatatkan penurunan daripada 3.6 peratus pada 2022 kepada 3.5 peratus pada 2023. Pada masa yang sama, kadar pengangguran bagi lelaki bertambah baik kepada 3.2 peratus pada 2023 berbanding 3.3 peratus pada tahun 2022. Manakala, kadar pengangguran bagi perempuan kekal 4.1 peratus pada 2022 dan 2023.

Paparan 5: Kadar pengangguran mengikut jantina, Kelantan, 2021-2023

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

9 INDUSTRY, INNOVATION AND INFRASTRUCTURE

MATLAMAT 9: INDUSTRI, INOVASI DAN INFRASTRUKTUR

Membina infrastruktur yang berdaya tahan, menggalakkan perindustrian menyeluruh dan mampan serta menggalakkan inovasi

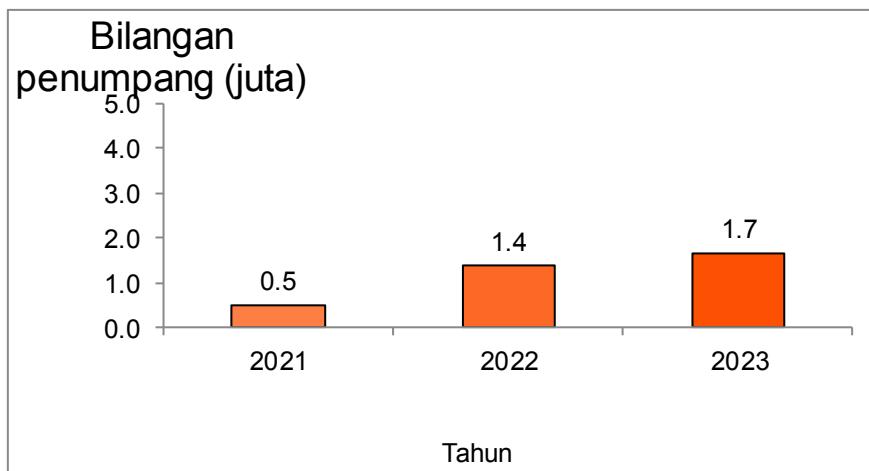
Matlamat Pembangunan Mampan 9 (SDG9) menyasarkan untuk membina infrastruktur yang berdaya tahan, menggalakkan perindustrian menyeluruh dan mampan serta menggalakkan inovasi. SDG9 meliputi 12 indikator di peringkat global dan empat indikator telah tersedia di peringkat negeri bagi tahun 2023. Indikator yang tersedia untuk Matlamat 9 adalah akses jalan raya untuk penduduk luar bandar; jumlah penumpang dan muatan; guna tenaga dalam sektor pembuatan dan liputan rangkaian mudah alih.

Indikator SDG 9.1.2: Jumlah penumpang dan barang, mengikut jenis pengangkutan

Sasaran 9.1 menyasarkan untuk membangunkan infrastruktur yang berkualiti, boleh dipercayai, mampan dan berdaya tahan, termasuk infrastruktur serantau dan rentas sempadan, untuk menyokong pembangunan ekonomi dan kesejahteraan manusia, dengan tumpuan kepada mampu milik dan kesaksamaan untuk semua.

Bilangan penumpang yang dikendalikan mengikut lapangan terbang Sultan Ismail Petra di Kelantan 0.5 juta pada 2021 dan meningkat kepada 1.4 juta penumpang pada 2022. Seterusnya, bilangan penumpang yang dikendalikan mengikut lapangan terbang turut meningkat pada 2023 iaitu 1.7 juta penumpang.

Carta 4: Bilangan penumpang yang dikendalikan mengikut lapangan terbang Sultan Ismail Petra, Kelantan, 2021-2023

Nota:

Sumber: Kementerian Pengangkutan Malaysia

10 REDUCED
INEQUALITIES

MATLAMAT 10: MENGURANGKAN KETIDAKSAMAAN

Mengurangkan ketidaksamaan dalam dan antara negara

Matlamat Pembangunan Mampan 10 (SDG10) menyasarkan untuk mengurangkan ketidaksamaan dalam dan antara negara. SDG10 meliputi 14 indikator di peringkat global dan tiga indikator telah tersedia di peringkat negeri bagi tahun 2023. Indikator yang tersedia untuk Matlamat 10 adalah pertumbuhan pendapatan isi rumah terendah 40 peratus; peratusan isi rumah di bawah 50 peratus daripada pendapatan penengah dan kesan pengagihan semula dasar fiskal.

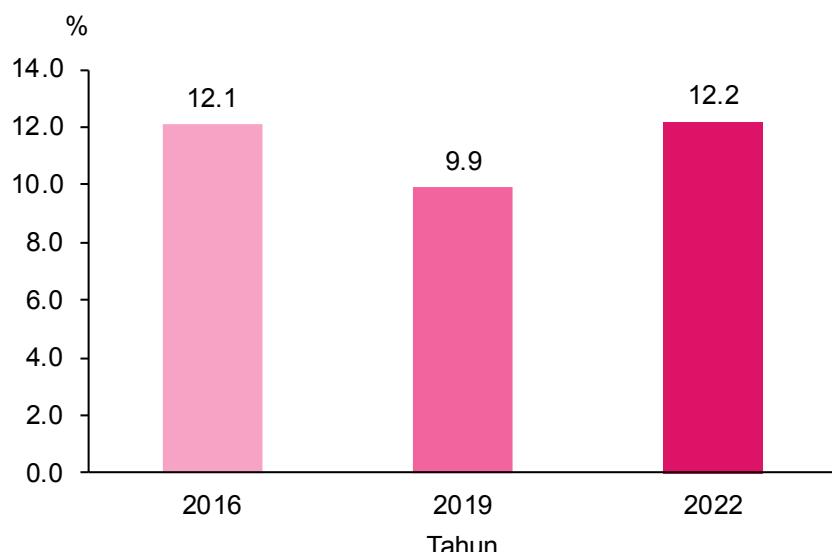
Indikator 10.2.1: Peratusan penduduk yang hidup di bawah 50 peratus daripada pendapatan penengah, mengikut jantina, umur dan orang kurang upaya

Proksi: Peratusan isi rumah yang hidup di bawah 50 peratus daripada pendapatan penengah

Mengurangkan ketidaksamaan dan memastikan tiada sesiapa yang ketinggalan adalah penting dalam mencapai Matlamat Pembangunan Mampan. Ketidaksamaan dalam dan antara negara menjadi penyebab keimbangan berterusan. Walaupun terdapat beberapa tanda positif ke arah mengurangkan ketidaksamaan dalam beberapa dimensi seperti mengurangkan ketidaksamaan pendapatan relatif di beberapa negara dan status perdagangan keutamaan yang menguntungkan negara berpendapatan rendah, ketidaksamaan masih berlaku¹.

Peratusan isi rumah yang hidup di bawah 50 peratus daripada pendapatan penengah di Kelantan meningkat kepada 12.2 peratus pada 2022 berbanding 9.9 peratus (2019).

Carta 5: Peratusan isi rumah yang hidup di bawah 50 peratus daripada pendapatan penengah, Malaysia dan Kelantan, 2016, 2019 dan 2022

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

Nota: ¹ <https://unric.org/en/sdg-10/>

11 SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES

MATLAMAT 11: BANDAR DAN KOMUNITI YANG MAMPAN

Menjadikan bandar dan penempatan penduduk sebagai menyeluruh, selamat, berdaya tahan dan mampan

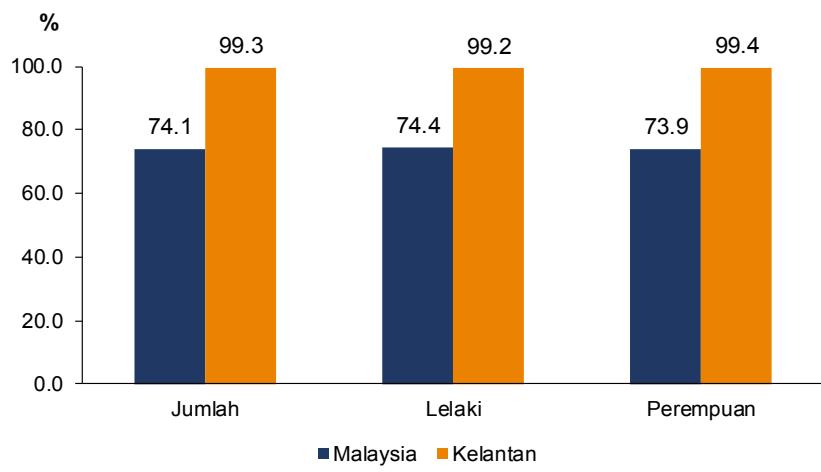
Sasaran Matlamat Pembangunan Mampan 11 (SDG11) adalah untuk menjadikan bandar dan penempatan penduduk sebagai menyeluruh, selamat, berdaya tahan dan mampan. SDG11 meliputi 15 indikator di peringkat global dan lapan indikator telah tersedia di peringkat negeri bagi tahun 2023. Indikator yang tersedia untuk Matlamat 11 adalah penduduk bandar yang tinggal di kawasan setinggan; akses pengangkutan awam; kawasan terbuka di bandar; pengurusan sisa pepejal; kematian, orang yang hilang & orang yang terjejas akibat bencana dan mangsa gangguan seksual.

Indikator 11.2.1 Peratusan penduduk yang mempunyai capaian mudah kepada pengangkutan awam, mengikut jantina, umur dan orang kurang upaya

Sasaran 11.2 menyasarkan untuk memastikan setiap orang mempunyai akses kepada sistem pengangkutan yang selamat, berpatut, mudah diakses dan mampan menjelang 2030. Ini termasuk meningkatkan pengangkutan awam dan keselamatan jalan raya, dengan turut memberikan tumpuan kepada keperluan warga emas, wanita, kanak-kanak dan orang kurang upaya. Indikator ini bertujuan untuk memantau kaedah orang ramai menggunakan dan mendapat akses kepada pengangkutan awam serta menuju ke arah mengurangkan pergantungan kepada pengangkutan persendirian. Selain itu, ia juga bertujuan untuk mengurangkan keperluan mobiliti dengan cara mengurangkan bilangan perjalanan dan jarak perjalanan.

Malaysia telah mencapai 74.1 peratus bagi penduduk yang mempunyai akses kepada pengangkutan awam pada 2020. Di peringkat nasional, lelaki mencatatkan 74.4 peratus capaian mudah kepada pengangkutan awam berbanding perempuan (73.9%) pada 2020. Di Kelantan, 99.3 peratus penduduk mempunyai akses mudah kepada pengangkutan awam pada 2020. Perempuan mencatatkan peratusan yang lebih tinggi iaitu 99.4 peratus berbanding 99.2 peratus oleh lelaki.

Carta 6: Peratusan penduduk yang mempunyai capaian mudah kepada pengangkutan awam mengikut jantina, Malaysia dan Kelantan, 2020

Sumber: i. Kementerian Pembangunan Kerajaan Tempatan
ii. Jabatan Perancangan Bandar Dan Desa (PLANMalaysia)
iii. Jabatan Perangkaan Malaysia

12 RESPONSIBLE CONSUMPTION AND PRODUCTION

MATLAMAT 12: PENGGUNAAN DAN PENGELUARAN YANG BERTANGGUNGJAWAB

Memastikan corak penggunaan dan pengeluaran yang mampan

Matlamat Pembangunan Mampan 12 (SDG12) menyasarkan untuk memastikan corak penggunaan dan pengeluaran yang mampan. SDG12 meliputi 13 indikator di peringkat global dan satu indikator telah tersedia di peringkat negeri bagi tahun 2023. Indikator yang tersedia untuk Matlamat 12 adalah sisa buangan berbahaya yang dihasilkan dan dirawat.

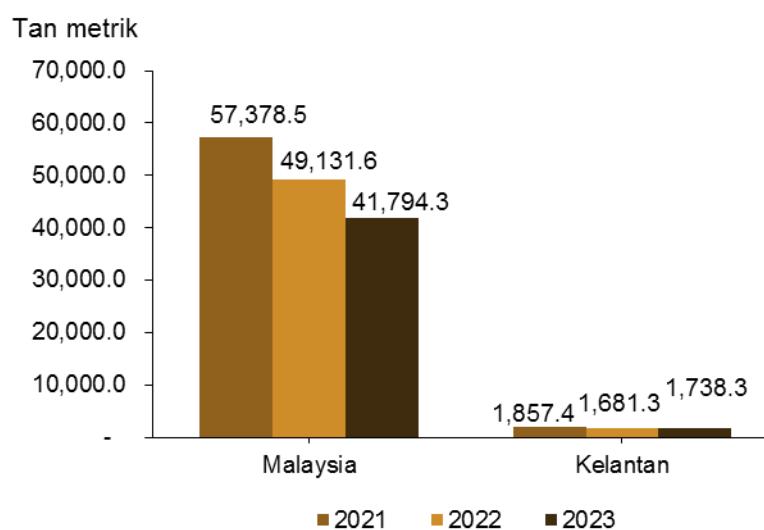
Indikator 12.4.2: (a) Sisa buangan berbahaya yang dihasilkan per kapita; dan (b) peratusan jumlah sisa berbahaya yang dirawat, mengikut jenis rawatan

Sasaran 12.4 menyasarkan untuk mencapai pengurusan bahan kimia dan semua bahan buangan yang mesra alam sepanjang kitaran hayatnya, menurut garis panduan antarabangsa yang dipersetujui serta dengan ketara mengurangkan pelepasannya ke udara, air dan tanah untuk meminimumkan kesan negatifnya terhadap kesihatan manusia dan alam sekitar.

Proksi: Kuantiti buangan klinikal yang dikendalikan untuk pemusnahan di insinerator

Kuantiti sisa klinikal yang dikendalikan untuk pemusnahan di Malaysia menurun kepada 41,794.3 tan metrik pada 2023 berbanding 49,131.6 tan metrik pada 2022. Kuantiti sisa klinikal yang dikendalikan untuk pemusnahan di Kelantan juga meningkat daripada 1,681.3 tan metrik kepada 1,738.3 tan metrik dalam tempoh yang sama.

Carta 7: Kuantiti buangan klinikal yang dikendalikan untuk pemusnahan di insinerator, Malaysia dan Kelantan, 2021-2023

12 RESPONSIBLE CONSUMPTION AND PRODUCTION

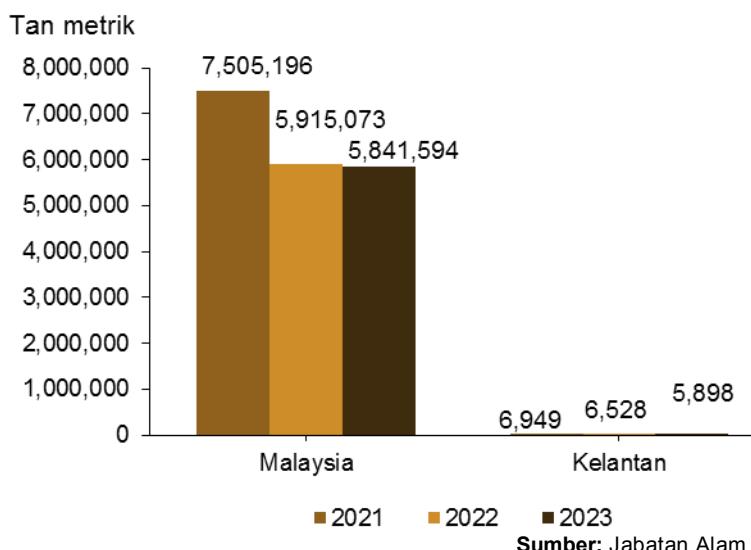
MATLAMAT 12: PENGGUNAAN DAN PENGELUARAN YANG BERTANGGUNGJAWAB

Memastikan corak penggunaan dan pengeluaran yang mampan

Proksi: Buangan terjadual yang diuruskan

Kuantiti buangan terjadual yang diuruskan di Malaysia pada 2023 menurun kepada 5,841,594 tan metrik berbanding 5,915,073 tan metrik pada 2022. Manakala Kelantan merekodkan penurunan kuantiti buangan terjadual daripada 6,528 tan metrik kepada 5,898 tan metrik dalam tempoh yang sama.

**Carta 8: Kuantiti buangan terjadual yang diuruskan,
Malaysia dan Kelantan, 2021-2023**

Sumber: Jabatan Alam Sekitar

13 CLIMATE ACTION

MATLAMAT 13: TINDAKAN IKLIM

Mengambil tindakan segera untuk menangani perubahan iklim dan kesannya

Sasaran Matlamat Pembangunan Mampan 13 (SDG13) adalah mengambil tindakan segera untuk menangani perubahan iklim dan kesannya. SDG13 meliputi lapan indikator di peringkat global dan satu indikator telah tersedia di peringkat negeri bagi tahun 2023. Indikator yang tersedia untuk Matlamat 13 adalah kematian, orang hilang dan orang yang terjejas akibat bencana.

Indikator 13.1.1: Bilangan kematian, orang yang hilang dan orang yang terjejas akibat bencana bagi setiap 100,000 penduduk

Perubahan iklim yang ekstrem berlaku di peringkat global telah mengakibatkan berlakunya bencana alam di seluruh dunia. Malaysia tidak terkecuali dari menghadapi kesan daripada perubahan iklim ini. Bencana alam yang sering berlaku di negara kita antaranya seperti banjir, tanah runtuhan dan ribut petir.

Agensi Pengurusan Bencana Alam Negara (NADMA) melaporkan seramai 193,592 orang yang terjejas akibat bencana di Malaysia pada 2023 berbanding 199,244 orang pada 2022. Kelantan merekodkan pengurangan jumlah orang yang terjejas kepada 43,730 orang pada 2023 berbanding 63,226 orang (2022).

Jadual 2: Bilangan kematian, orang yang hilang dan orang yang terjejas akibat bencana, Malaysia dan Kelantan, 2020-2022

	Tahun	Bilangan		
		Kematian	Orang yang hilang	Orang yang terjejas
 Malaysia	2021	48	-	247,997
	2022	35	-	199,244
	2023	9	-	192,593
 Kelantan	2021	3	-	20,582
	2022	-	-	63,226
	2023	3	-	43,730

Nota:

1. Bilangan kejadian bencana adalah berdasarkan keluarga dan mangsa yang telah ditempatkan di Pusat Pemindahan Sementara (PPS) akibat bencana
2. (-) Tiada/ kosong/ tiada kes

Sumber: Agensi Pengurusan Bencana Negara

14 LIFE
BELOW WATER

MATLAMAT 14: KEHIDUPAN DI BAWAH AIR

Memulihara dan menggunakan sumber lautan, laut dan marin secara mampan untuk pembangunan mampan

Sasaran Matlamat Pembangunan Mampan 14 (SDG14) adalah memulihara dan menggunakan sumber lautan, laut dan marin secara seimbang untuk pembangunan yang mampan. SDG14 meliputi 10 indikator di peringkat global dan dua indikator telah tersedia di peringkat negeri bagi tahun 2023. Indikator yang tersedia untuk Matlamat 14 adalah status kualiti air marin dan perikanan mampan sebagai sebahagian daripada KDNK.

Indikator 14.3.1: Purata keasidan laut (pH) yang diukur pada set yang dipersetujui oleh stesen pensampelan wakilan

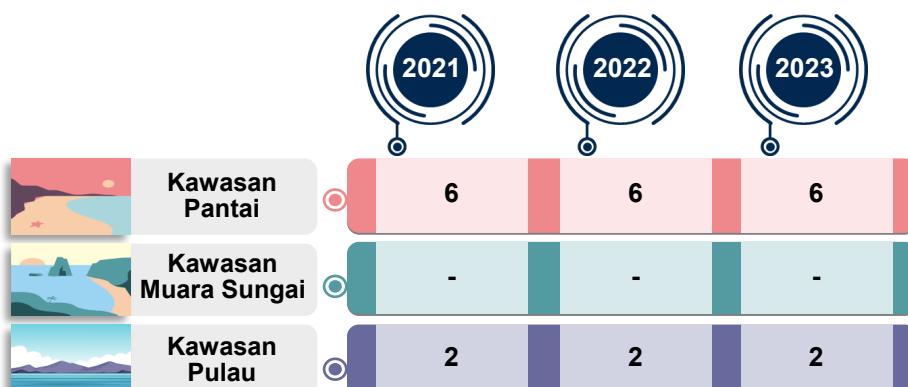
Proksi: Bilangan stesen kualiti air marin bagi kawasan pantai, muara sungai dan pulau berdasarkan status Indeks Kualiti Air Marin Malaysia (IKAMM)

Bilangan stesen kualiti air marin di Kelantan pada 2023 kekal sebanyak 14 stesen yang terdiri daripada stesen di kawasan pantai (6 stesen), muara sungai (6 stesen) dan pulau (2 stesen). Bilangan stesen kualiti air marin kategori cemerlang berdasarkan IKAMM untuk kawasan pantai telah kekal enam stesen pada 2023. Bilangan stesen kualiti air marin kategori cemerlang di kawasan muara sungai menunjukkan kekal tiada stesen pada 2021 hingga 2023. Bilangan stesen kualiti air marin kategori cemerlang di kawasan pulau kekal tidak berubah pada 2022 dan 2023 iaitu dua stesen.

Paparan 6: Bilangan stesen kualiti air marin bagi kawasan pantai, muara sungai dan pulau berdasarkan status Indeks Kualiti Air Marin Malaysia, Kelantan, 2021-2023

	Jumlah	Pantai	Muara Sungai	Pulau
2021	14	6	6	2
2022	14	6	6	2
2023	14	6	6	2

Paparan 7: Bilangan stesen kualiti air marin bagi kawasan pantai, muara sungai dan pulau berdasarkan status Indeks Kualiti Air Marin Malaysia (kategori cemerlang), Kelantan, 2020-2022

Nota: (-) Tiada/ kosong/ tiada kes

Sumber: Jabatan Alam Sekitar

MATLAMAT 15: KEHIDUPAN DI DARAT

Melindungi, memulih dan menggalakkan penggunaan ekosistem daratan mampan, menguruskan hutan, mencegah penggunaan, menghentikan dan memulihkan degradasi tanah dan menghentikan kehilangan biodiversiti secara mampan

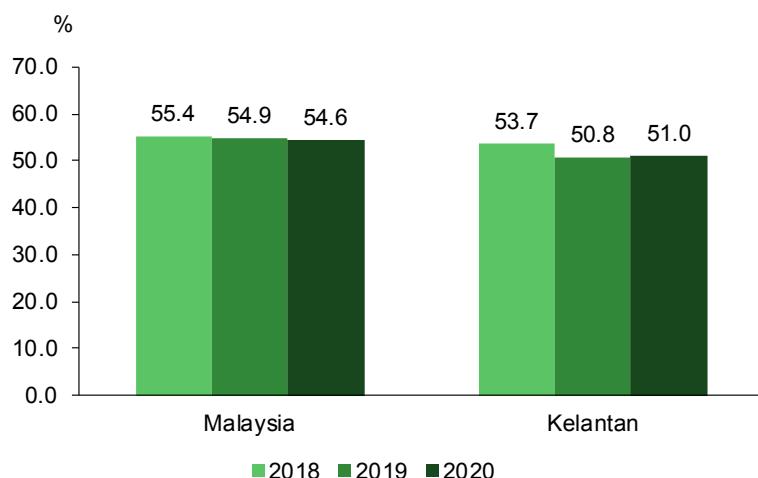
Sasaran Matlamat Pembangunan Mampan 15 (SDG15) adalah melindungi, memulih dan menggalakkan penggunaan ekosistem daratan mampan, menguruskan hutan, mencegah penggunaan, menghentikan dan memulihkan degradasi tanah dan menghentikan kehilangan biodiversiti secara mampan. SDG15 meliputi 14 indikator di peringkat global dan satu indikator telah tersedia di peringkat negeri bagi tahun 2023. Indikator yang tersedia untuk Matlamat 15 adalah kawasan hutan sebagai sebahagian daripada jumlah keluasan tanah.

Indikator 15.1.1: Kawasan hutan sebagai sebahagian daripada jumlah keluasan tanah

Sasaran 15.1 menekankan pemuliharaan, pemulihan dan penggunaan jangka panjang ekosistem air tawar daratan dan pedalaman serta perkhidmatan berkaitan, khususnya hutan, tanah lembap, gunung dan tanah kering, selaras dengan perjanjian antarabangsa. Indikator ini juga mengukur tahap relatif litupan hutan di sesebuah negara. Data yang tepat mengenai keluasan hutan sesebuah negara adalah penting untuk dasar dan perancangan hutan dalam konteks pembangunan mampan.

Peratusan keluasan tanah yang dikhaskan untuk kawasan hutan menurun kepada 54.6 peratus pada 2020 berbanding 55.4 peratus pada 2018 di peringkat nasional. Manakala bagi Negeri Kelantan, indikator ini bertambah baik pada 2020, iaitu 51.0 peratus berbanding 50.8 peratus pada 2019.

Carta 9: Kawasan hutan sebagai sebahagian daripada jumlah keluasan tanah, Malaysia dan Kelantan, 2018-2020

Sumber: i. Kementerian Sumber Asli dan Kelastarian Alam
ii. Jabatan Perhutanan Semenanjung Malaysia

16 PEACE, JUSTICE AND STRONG INSTITUTIONS

MATLAMAT 16: KEAMANAN, KEADILAN DAN INSTITUSI YANG TEGUH

Menggalakkan masyarakat yang aman dan menyeluruh untuk pembangunan mampan, menyediakan akses kepada keadilan untuk semua dan membina institusi yang berkesan, bertanggungjawab dan menyeluruh pada semua peringkat

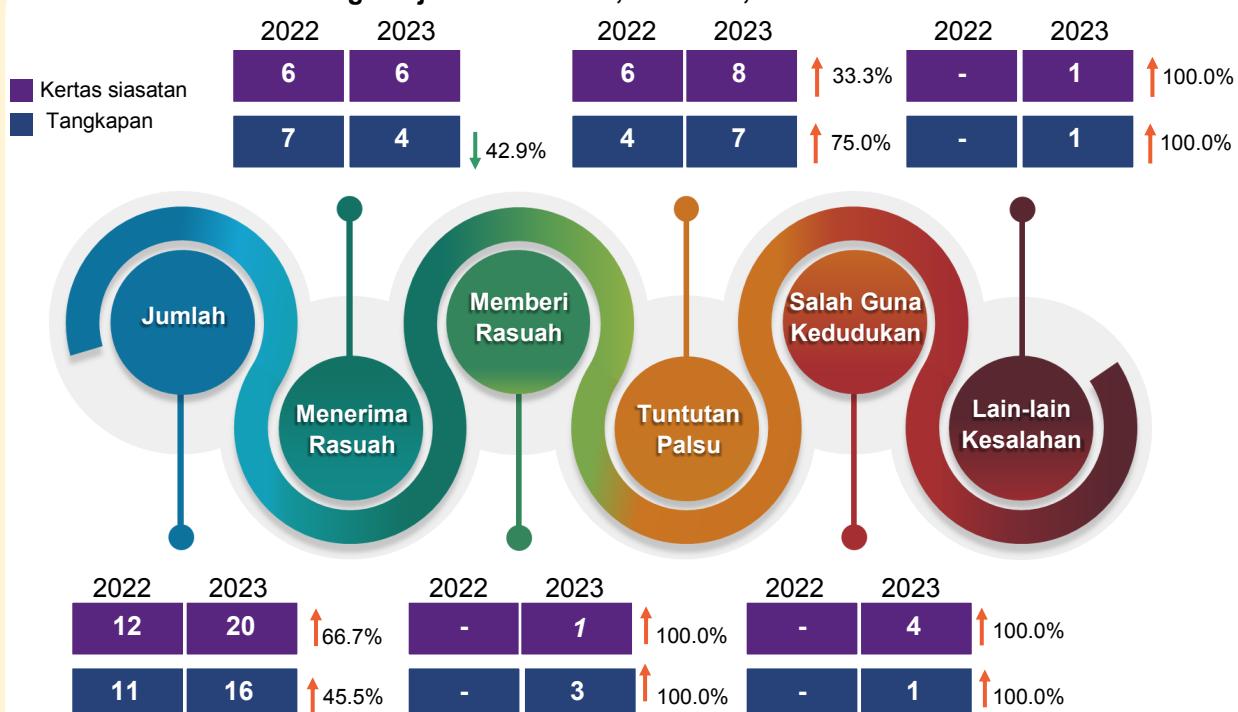
Sasaran Matlamat Pembangunan Mampan 16 (SDG16) menyasarkan untuk mengurangkan secara signifikan semua bentuk keganasan dan kadar kematian yang berkaitan di seluruh dunia. SDG16 meliputi 24 indikator di peringkat global dan 10 indikator telah tersedia di peringkat negeri bagi tahun 2023. Indikator yang tersedia untuk Matlamat 16 adalah bilangan kes pembunuhan; kes jenayah kekerasan; kes jenayah seksual; statistik kamera litar tertutup; tahanan yang tidak dijatuhi hukuman; rampasan senjata api; bilangan kertas siasatan dan statistik tangkapan; bilangan aduan terhadap perkhidmatan awam; perwakilan dalam institusi awam dan kelahiran kanak-kanak di bawah 5 tahun yang didaftarkan.

Indikator 16.5.1: Peratusan individu yang mempunyai sekurang-kurangnya satu urusan dengan penjawat awam dan membayar rasuah kepada penjawat awam, atau diminta memberi rasuah oleh penjawat awam tersebut, dalam tempoh 12 bulan sebelumnya

Proksi: Kertas siasatan rasuah dan statistik tangkapan mengikut jenis kesalahan

Bilangan kertas siasatan yang dibuka oleh Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia (SPRM) di Kelantan merekodkan peningkatan 66.7 peratus kepada 20 kes siasatan pada 2023 berbanding 12 kes siasatan pada 2022. Peningkatan ini disumbang oleh kesalahan memberi rasuah (00.0%), tuntutan palsu (75.0%), dan salah guna kedudukan (100.0%). Manakala, bilangan kertas siasatan bagi menerima rasuah menunjukkan kekal tiada perubahan dan lain-lain kesalahan menunjukkan peningkatan. Bilangan tangkapan yang dibuat oleh SPM meningkat 45.5 peratus daripada sebelas (11) tangkapan pada 2022 kepada enam belas (16) tangkapan pada 2023.

Paparan 8: Bilangan kertas siasatan dan tangkapan mengikut jenis kesalahan, Kelantan, 2022 dan 2023

Nota:

(-) Tiada/ kosong/ tiada kes

17 PARTNERSHIPS
FOR THE GOALS

MATLAMAT 17: KERJASAMA DEMI MATLAMAT

Memperkuuhkan kaedah pelaksanaan dan menggiatkan semula Kerjasama Global untuk Pembangunan Mampan

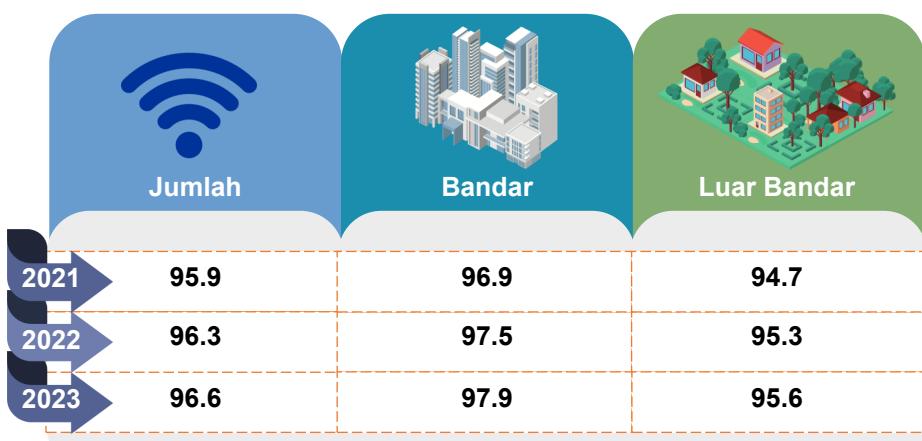
Matlamat Pembangunan Mampan 17 (SDG17) menyasarkan untuk memperkuuhkan kaedah pelaksanaan dan menggiatkan semula kerjasama global untuk pembangunan mampan. SDG17 meliputi 24 indikator di peringkat global dan dua indikator telah tersedia di peringkat negeri bagi tahun 2023. Indikator yang tersedia untuk Matlamat 17 adalah kadar penembusan jalur lebar tetap dan penggunaan Internet.

Indikator 17.8.1: Peratusan individu yang menggunakan Internet

Sasaran 17.8 menyasarkan untuk mengoperasikan sepenuhnya bank teknologi dan mekanisme pembinaan keupayaan sains, teknologi dan inovasi untuk negara kurang membangun menjelang 2017 dan meningkatkan penggunaan teknologi yang diperlukan, khususnya teknologi maklumat dan telekomunikasi. Matlamat 17 menunjukkan pencapaian yang baik dalam penggunaan Internet bagi tempoh 2021 dan 2023. Penggunaan Internet dan jalur lebar dapat menghubungkan masyarakat melalui komunikasi digital dan penggunaan teknologi terkini.

Peratusan individu yang menggunakan Internet di Kelantan meningkat 0.3 mata peratusan kepada 96.6 peratus pada 2023 berbanding 96.3 peratus pada tahun sebelumnya. Penggunaan Internet di bandar dan luar bandar masing-masing meningkat 0.4 mata peratusan dan 0.3 mata peratusan kepada 97.9 dan 95.6 peratus berbanding 2022.

Paparan 8: Peratusan individu yang menggunakan Internet mengikut strata, Kelantan, 2021-2023

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

1
NO
POVERTY

GOAL 1: NO POVERTY*End poverty in all its forms everywhere*

Sustainable Development Goals 1 (SDG1) aims to eradicate extreme poverty by 2030. SDG1 covers 13 indicators at global level and six indicators are available at state level in 2023. Indicators that are available for Goal 1 are households living below the international poverty line and below the national poverty line; incidence of absolute poverty; multidimensional poverty index; number of recipients and total assistance; deaths, missing persons & affected persons attributed to disasters and access to basic services.

Indicator 1.2.1: Proportion of population living below the national poverty line, by sex and age

Proxy: Proportion of households living below the national poverty line by sex of head of households and strata

At the national level, the measurement of poverty incidence is updated based on the methodology of Poverty Line Income (PLI) 2019. Proportion of households living below the national poverty line in Kelantan increased to 13.2 per cent in 2022 as compared to 12.4 per cent in 2019. Proportion of households by sex of head of household living below the national poverty line for males and females recorded 14.1 per cent and 10.0 per cent respectively in 2022. Incidence of poverty in urban also increased 2.5 percentage points to 11.6 per cent in 2022 as compared to 9.1 per cent in 2019. Incidence of poverty in rural shows a reduction of 1.4 percentage points to 14.6 per cent in 2022.

Exhibit 1: Proportion of households living below the national poverty line by sex of head of households, Kelantan, 2019 and 2022

	Total	Male	Female
2019	12.4	13.1	9.1
2022	13.2	14.1	10.0

Exhibit 2: Proportion of households living below the national poverty line by strata, Kelantan, 2019 and 2022

	Total	Urban	Rural
2019	12.4	9.1	16.0
2022	13.2	11.6	14.6

Source: Department of Statistics Malaysia

2 ZERO HUNGER

GOAL 2: ZERO HUNGER

End hunger, achieve food security and improved nutrition and promote sustainable agriculture

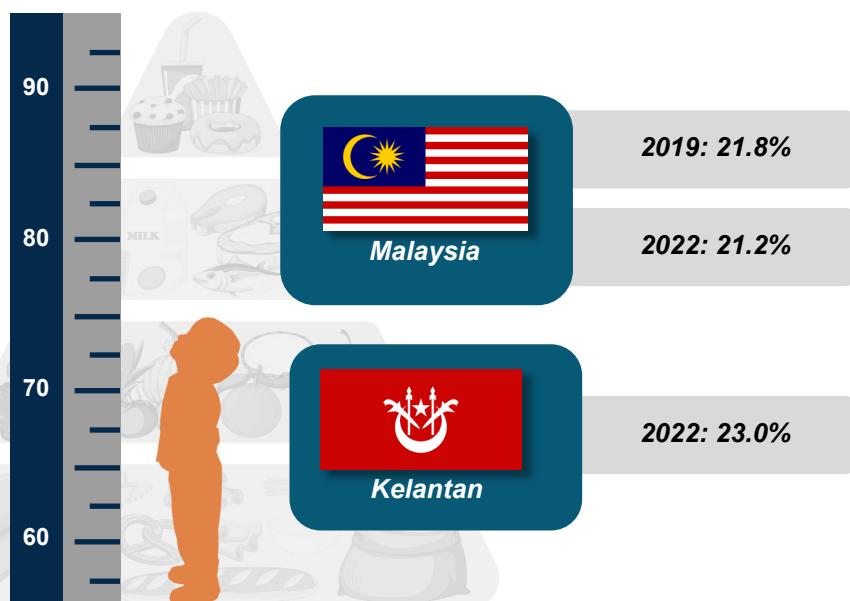
Sustainable Development Goals 2 (SDG2) set out to end hunger, achieve food security and improved nutrition and promote sustainable agriculture. SDG2 covers 14 indicators at global level and three indicators are available at state level in 2023. Indicators that are available for Goal 2 are the prevalence of stunting; malnutrition and anaemia.

Indicator 2.2.1: Prevalence of stunting (height for age <-2 standard deviation from the median of the World Health Organisation (WHO) Child Growth Standards) among children under 5 years of age

Target 2.2 aims to end all forms of malnutrition, including stunting in children under 5 years of age. Global target of this indicator was set 40 per cent reduction in number of stunted children by 2025 and extended to 50 per cent reduction in the number of stunted children by 2030.

The National Health and Morbidity Survey 2022 (NHMS 2022) indicated the prevalence of stunting among children under 5 years of age at the national level declined marginally which is 21.2 per cent in 2022 as compared to 21.8 per cent in 2019. Kelantan recorded 23.0 per cent of the prevalence of stunting among children under 5 years, higher than the national level.

Exhibit 3: Prevalence of stunting among children under 5 years of age, Malaysia and Kelantan, 2022

Note:

Data for 2019 is only available at Malaysia level

Source: Ministry of Health Malaysia

3 GOOD HEALTH AND WELL-BEING

GOAL 3: GOOD HEALTH AND WELL-BEING

Ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages

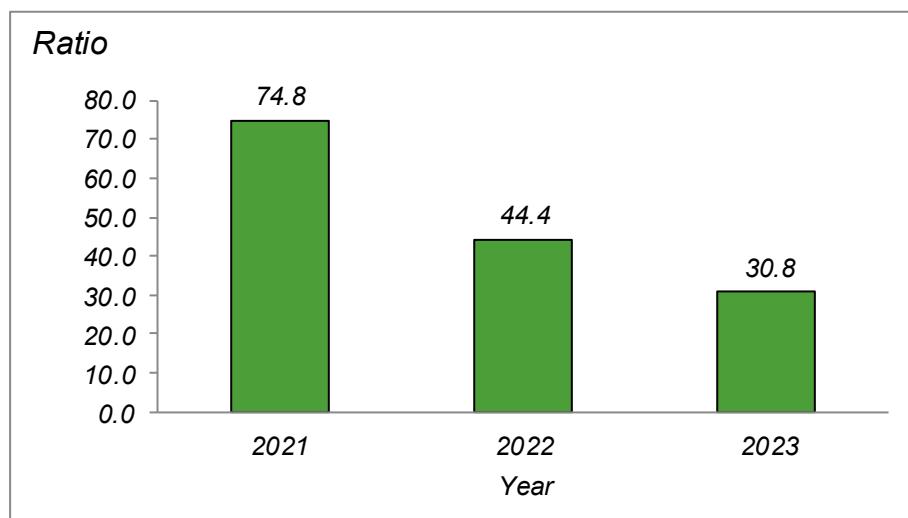
Sustainable Development Goals 3 (SDG3) targets are to ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages. SDG3 covers 28 indicators at global level and 17 indicators are available at state level in 2023. Indicators that are available for Goal 3 are maternal mortality; under-5 mortality; neonatal mortality; births attended by skilled health personnel; tuberculosis incidence and malaria; suicide mortality rate; death rate due to road accidents, adolescent birth rate; vaccine coverage and health worker density.

Indicator 3.1.1: Maternal mortality ratio

The Maternal Mortality Ratio (MMR) is the number of pregnant mothers who died due to complications related to pregnancy, underlying conditions worsened by the pregnancy or management of these conditions, during pregnancy or within 6 weeks of resolution of the pregnancy, per 100,000 live births.

Kelantan has showed progress in reducing MMR at 44.4 per 100,000 live births in 2022 as compared to 74.8 per 100,000 live births in 2021. However, MMR in Kelantan registered 30.8 per 100,000 live births in 2023.

Chart 1: Maternal mortality ratio, Kelantan, 2020-2023

Notes:

1. The ratios are per 100,000 live births
2. MMR in 2021 was attributed to COVID-19

Source: Department of Statistics Malaysia

4 QUALITY EDUCATION

GOAL 4: QUALITY EDUCATION

Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all

Sustainable Development Goals 4 (SDG4) target are to ensure comprehensive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all. SDG4 covers 12 indicators at global level and seven indicators are available at state level in 2023. Indicators that are available for Goal 4 are the achievement of reading and math skills; school completion rate; preschool participation; information and communication technology (ICT) skills; proficiency level in literacy skills; basic services and teachers with minimum qualifications.

Indicator 4.4.1: Proportion of youth and adults with information and communications technology (ICT) skills, by type of skill

ICT skills is one of the indicators in the monitoring of the SDG4. Computer activities by individuals are used to measure ICT skills. These statistics can be used to monitor the achievement of SDG goals, which in turn will contribute to the digital society.

All nine (9) activities showed an increase in 2023 in Kelantan. Five (5) activities that showed the highest percentage in 2023 are activity of copying or moving a file or folder (98.6%). This was followed by the activity of using copy and paste tools to duplicate or move information within a document (96.1%), sending an e-mail with attached files (90.9%), transferring files between a computer and other devices (87.1%) and connecting and installing new devices (74.7%).

Table 1: Proportion of adult using computers by type of ICT skills, Kelantan, 2021-2023

(%)

Activity	2021	2022	2023
<i>Copying or moving a file or folder</i>	96.5	98.3	98.6
<i>Using copy and paste tools to duplicate or move information within a document</i>	91.5	95.8	96.1
<i>Sending an e-mail with attached files</i>	70.2	90.7	90.9
<i>Using basic arithmetic formulas in a spreadsheet</i>	40.1	52.0	52.3
<i>Connecting and installing new devices</i>	67.5	74.4	74.7
<i>Searching, downloading, installing and configuring software</i>	62.7	70.0	70.4
<i>Creating electronic presentations using computer software</i>	50.3	63.2	63.5
<i>Transferring files between a computer and other devices</i>	59.3	86.8	87.1
<i>Writing a computer program using a specialised programming language</i>	16.3	24.3	24.6

Source: Department of Statistics Malaysia

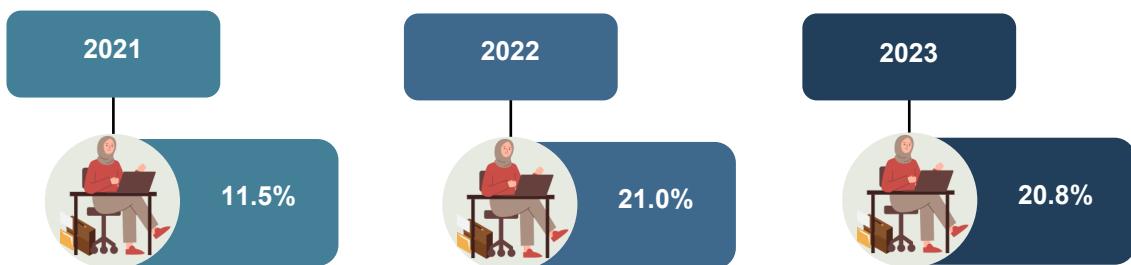
5 GENDER EQUALITY

GOAL 5: GENDER EQUALITY*Achieve gender equality and empower all women and girls*

Sustainable Development Goals 5 (SDG5) aims to achieve gender equality and empower all women and girls. SDG5 covers 14 indicators at global level and six indicators are available at state level in 2023. Indicators that are available for Goal 5 are domestic violence; violence against women; women in political positions; women in managerial positions; contraceptive use and mobile phone ownership.

Indicator 5.5.2: Proportion of women in managerial positions

The target to enhance women empowerment is through their leadership in decision-making in managerial position. This indicator refers to the proportion of females in managerial positions from the total number of persons employed in managerial positions. The proportion of women in managerial position in Kelantan decrease to 20.8 per cent in 2023 as compared to 21.0 per cent in the previous year.

Exhibit 4: Proportion of women in managerial positions, Kelantan, 2020-2022*Source: Department of Statistics Malaysia*

6 CLEAN WATER AND SANITATION

GOAL 6: CLEAN WATER AND SANITATION

Ensure availability and sustainable management of water and sanitation for all

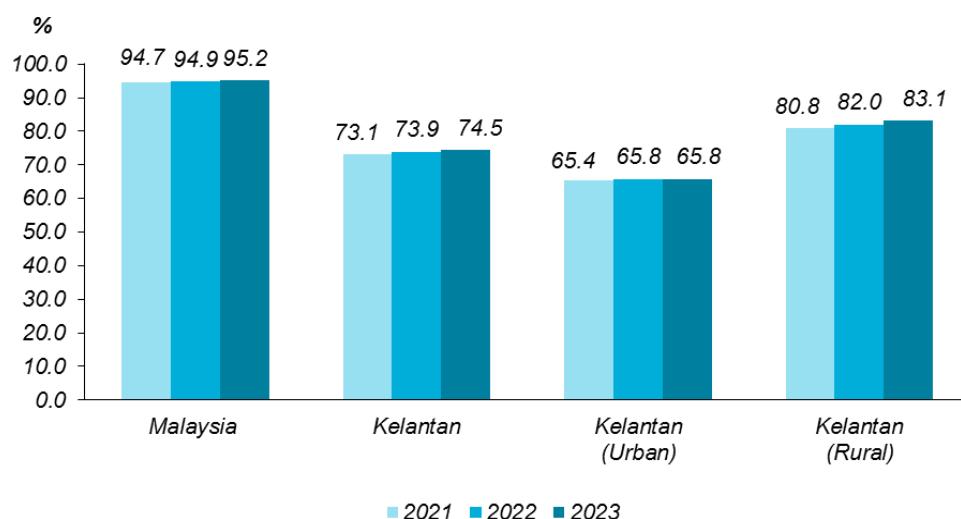
Sustainable Development Goals 6 (SDG6) aims to ensure the availability and sustainable management of water and sanitation for all. SDG6 covers 11 indicators at global level and three indicators are available at state level in 2023. Indicators that are available for Goal 6 are safe drinking water; sanitation and domestic & industrial wastewater flows safely treated.

Indicator 6.1.1 Proportion of population using safely managed drinking water services

Target 6.1 aims to achieve universal and equitable access to safe and affordable drinking water for all. Water, sanitation, and hygiene are regarded as critical socioeconomic and health indicators, as well as major determinants of child survival, maternal and child health, family well-being, and economic productivity.

The percentage of residents using safely managed drinking water services in Malaysia increased to 95.2 per cent in 2023, as compared to 94.9 per cent in 2022. Kelantan achieved 74.5 per cent in 2023 as compared to 73.9 per cent in 2022.

Chart 2: Percentage of population using safely managed drinking water services, Malaysia and Kelantan, 2021-2023

Source: i. Ministry of Energy Transition and Water Transformation
ii. National Water Services Commission

7 AFFORDABLE AND CLEAN ENERGY**GOAL 7: AFFORDABLE AND CLEAN ENERGY**

Ensure access to affordable, reliable, sustainable and modern energy for all

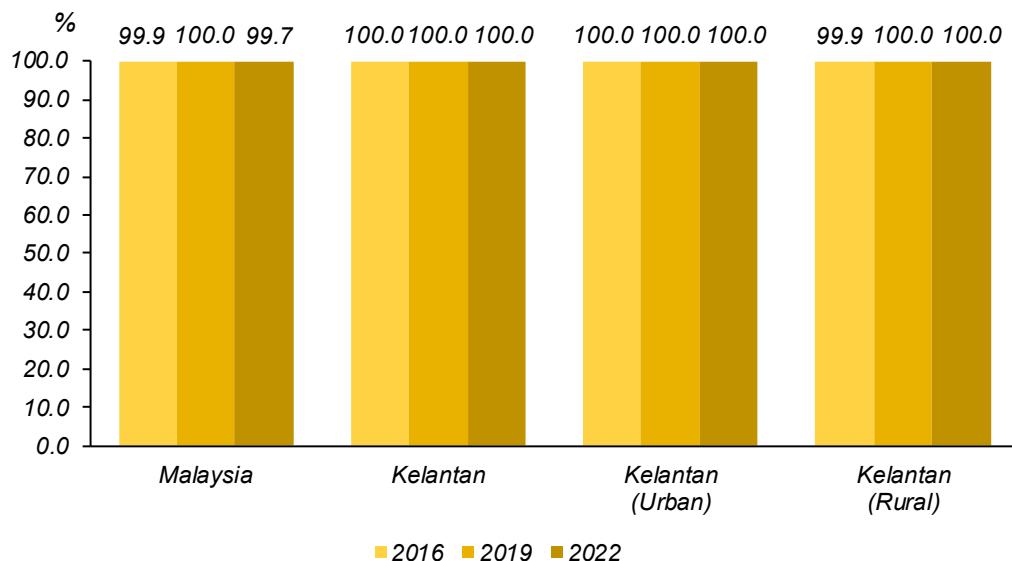
Sustainable Development Goals 7 (SDG7) targets are to ensure access to affordable, reliable, sustainable and modern energy for all. SDG7 covers six indicators at global level and two indicators are available at state level in 2023. Indicators that are available for Goal 7 are access to electricity supply and access to clean fuel for cooking.

Indicator 7.1.1 Proportion of population with access to electricity

Target 7.1 aims to ensure universal access to affordable, reliable and modern energy services. Electricity access addresses important critical challenges in all areas of sustainable development. The goal has a wide range of social and economic consequences, including supporting the development of income-generating enterprises and reducing the burden of household responsibilities.

Malaysia achieved 99.7 per cent of its population with access to electricity in 2022. Meanwhile, Kelantan attained 100.0 per cent of its population with access to electricity from 2019 and 2022 in rural and urban areas.

Chart 3: Proportion of population with access to electricity, Malaysia and Kelantan, 2016, 2019 and 2022

Source: Department of Statistics Malaysia

8 DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH

GOAL 8: DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH

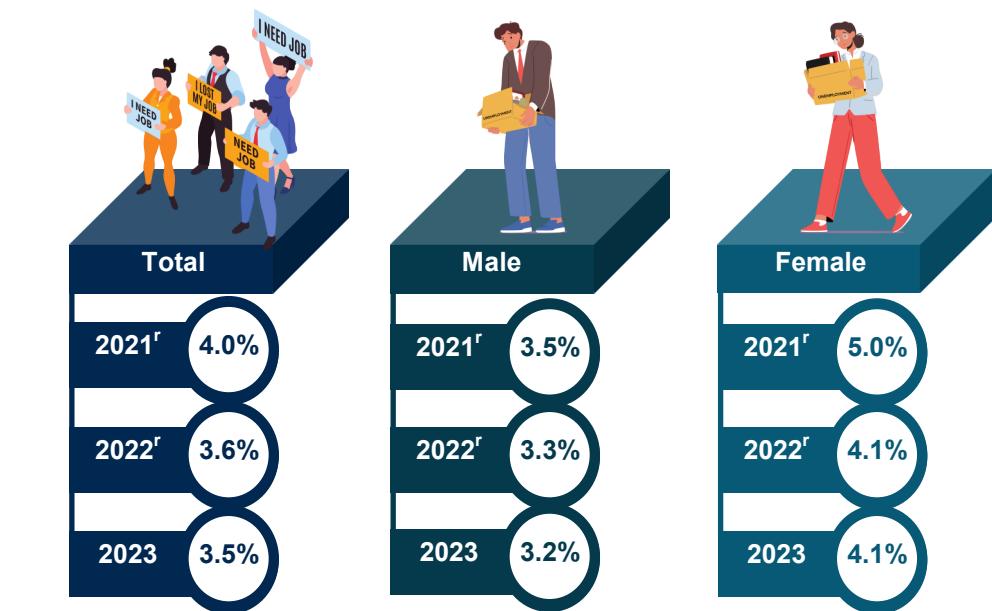
Promote sustained, inclusive and sustainable economic growth, full and productive employment and decent work for all

Sustainable Development Goals 8 (SDG8) targets are to promote sustained, inclusive and sustainable economic growth, full and productive employment. SDG8 covers 16 indicators at global level and six indicators are available at state in 2023. Indicators that are available for Goal 8 are the GDP growth rate; unemployment rate; informal sector; salaries & wages; youth not in employment, education or training and occupational injuries.

Indicator 8.5.2: Unemployment rate by sex, age and persons with disabilities

Target 8.5 aims to achieve full and productive employment and decent work for all women and men, including for young people and persons with disabilities in 2030. Unemployment rate in Kelantan has improved in 2022 and 2023. Unemployment rate in Kelantan recorded a decrease from 3.6 per cent in 2022 to 3.5 per cent in 2023. At the same time, unemployment rate for males improved to 3.2 per cent in 2023 as compared to 3.3 per cent in 2022. Meanwhile, unemployment rate for females remained at 4.1 per cent in 2022 and 2023.

Exhibit 5: Unemployment rate by sex, Kelantan, 2021-2023

Source: Department of Statistics Malaysia

9 INDUSTRY, INNOVATION AND INFRASTRUCTURE**GOAL 9: INDUSTRY, INNOVATION AND INFRASTRUCTURE**

Build resilient infrastructure, promote inclusive and sustainable industrialisation and foster innovation

Sustainable Development Goals 9 (SDG9) aims to build resilient infrastructure, promote inclusive and sustainable industrialisation and foster innovation. SDG9 covers 12 indicators at global level and four indicators are available at state level in 2023. Indicators that are available for Goal 9 are road access for rural population; number of passengers and freight volumes; manufacturing employment and mobile network coverage.

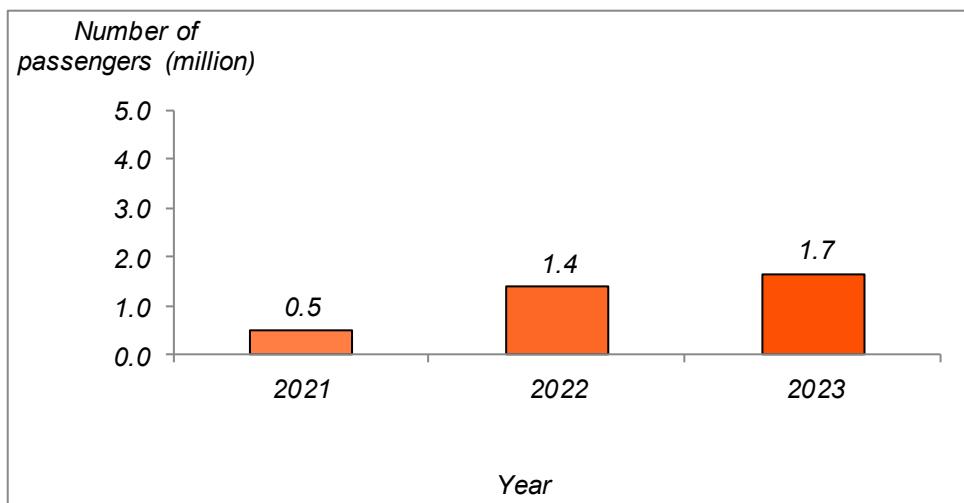
Indicator 9.1.2: Passenger and freight volumes, by mode of transport

Target 9.1 aims to develop quality, reliable, sustainable and resilient infrastructure, including regional and trans-border infrastructure, to support economic development and human well-being, with a focus on affordable and equitable access for all.

The number of passengers handled by Sultan Ismail Petra airport in Kelantan 0.5 million in 2021 has increased to 1.4 million passengers in 2022. Then, the number of passengers handled by airport has also increased in 2023 at 1.7 million passengers.

Chart 4: Number of passengers handled by Sultan Ismail Petra airport, Kelantan, 2021-2023

Note:

Excluding transit passengers

Source: Ministry of Transport Malaysia

10 REDUCED
INEQUALITIES

GOAL 10: REDUCED INEQUALITIES

Reduce inequality within and among countries

Sustainable Development Goals 10 (SDG10) aims to reduce inequality within and among countries. SDG10 covers 14 indicators at global level and three indicators are available at state level in 2023. Indicators that are available for Goal 10 are growth rates of household income among the bottom 40 per cent; proportion of households below 50 per cent of median income and redistributive impact of fiscal policy.

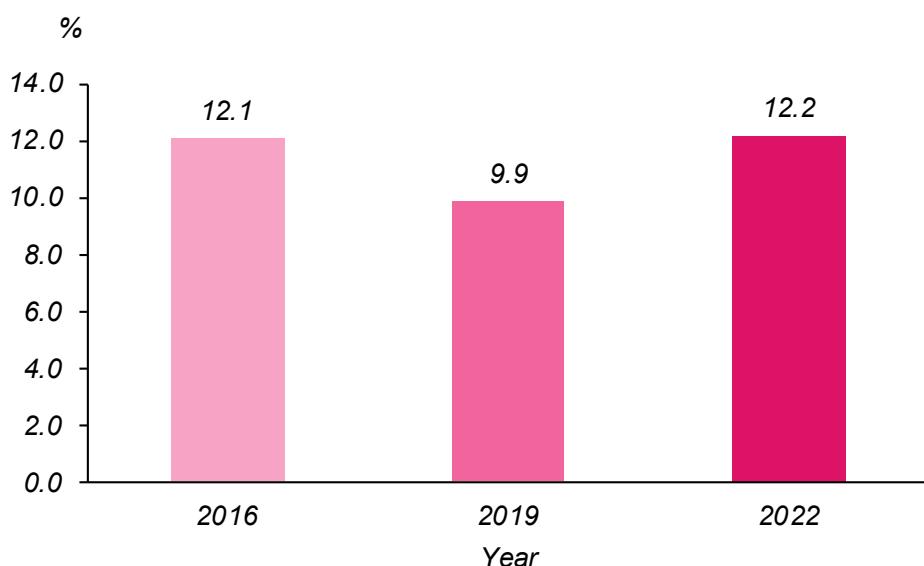
Indicator 10.2.1: Proportion of people living below 50 per cent of median income, by sex, age and persons with disabilities

Proxy: Proportion of households living below 50 per cent of median income

Reducing inequalities and ensuring no one left behind are integral in achieving the Sustainable Development Goals. Inequality within and among countries is a persistent cause for concern. Despite some positive signs towards reducing inequality in some dimensions, such as reducing relative income inequality in some countries and preferential trade status benefiting lower-income countries, inequality still persists¹.

The proportion of households living below 50 per cent of median income in Kelantan increased to 12.2 per cent in 2022 as compared to 9.9 per cent (2019).

Chart 5: Proportion of households living below 50 per cent of median income, Kelantan, 2016, 2019 and 2022

Source: Department of Statistics Malaysia

Note: ¹ <https://unric.org/en/sdg-10/>

11 SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES**GOAL 11: SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES**

Make cities and human settlements inclusive, safe, resilient and sustainable

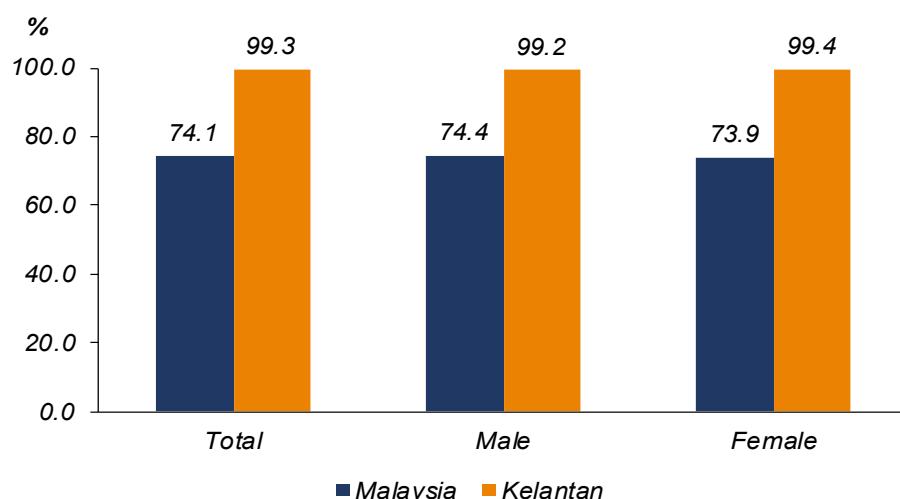
Sustainable Development Goals 11 (SDG11) targets are to make cities and human settlements inclusive, safe, resilient and sustainable. SDG11 covers 15 indicators at global level and eight indicators are available at state level in 2023. Indicators that are available for Goal 11 are urban population living in slums; public transport access; open spaces in the city; solid waste management; deaths, missing persons & affected persons attributed to disasters and sexual harassment victims.

Indicator 11.2.1 Proportion of population that has convenient access to public transport, by sex, age and persons with disabilities

Target 11.2 aims to ensure that everyone has access to safe, affordable, accessible, and sustainable transportation systems by 2030. This includes increasing public transportation and enhancing road safety, with a focus on the needs of the elderly, women, children and people with disabilities. This indicator aims to successfully track how people use and gain access to public transportation as well as the trend toward reducing reliance on private transportation. In addition, it is also aiming to reduce the need for mobility by reducing the number of trips and distances travelled.

Malaysia achieved 74.1 per cent rate of convenient access to public transport for its population in 2020. At national level, males recorded 74.4 per cent for convenient access to public transport as compared to females (73.9%) in 2020. In Kelantan, 99.3 per cent of its population had easy access to public transport in 2020. Females recorded a higher percentage of 99.4 per cent as compared to 99.2 per cent for males.

Chart 6: Proportion of population that has convenient access to public transport by sex, Malaysia and Kelantan, 2020

Source: i. Ministry of Local Government Development
ii. Department of Town and Country Planning (PLANMalaysia)
iii. Department of Statistics Malaysia

12 RESPONSIBLE CONSUMPTION AND PRODUCTION

GOAL 12: RESPONSIBLE CONSUMPTION AND PRODUCTION

Ensure sustainable consumption and production patterns

Sustainable Development Goals 12 (SDG12) aims to ensure sustainable consumption and production patterns. SDG12 covers 13 indicators at the global level and one indicator is available at state level in 2023. Indicators that are available for Goal 12 are hazardous waste generated and treated.

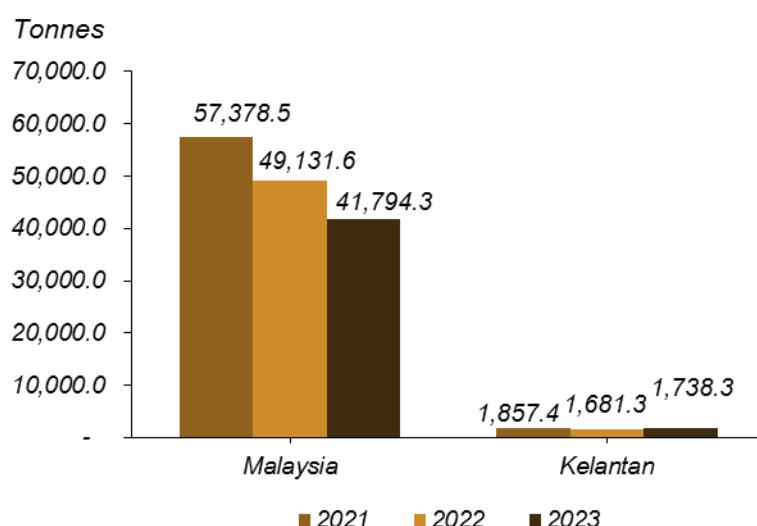
Indicator 12.4.2 (a) Hazardous waste generated per capita; and (b) proportion of hazardous waste treated, by type of treatment

Target 12.4 aims to achieve environmentally sound management of chemicals and all wastes throughout their life cycle, in accordance with internationally agreed frameworks and significantly reduce their release to air, water, and soil to minimise their negative impacts on human health and the environment.

Proxy: Quantity of clinical wastes handled for destruction at incinerators

The quantity of clinical wastes handled for destruction in Malaysia decreased to 41,794.3 tonnes in 2023 as compared to 49,131.6 tonnes in 2022. Quantity of clinical wastes handled for destruction in Kelantan also increased from 1,681.3 tonnes to 1,738.3 tonnes in the same period.

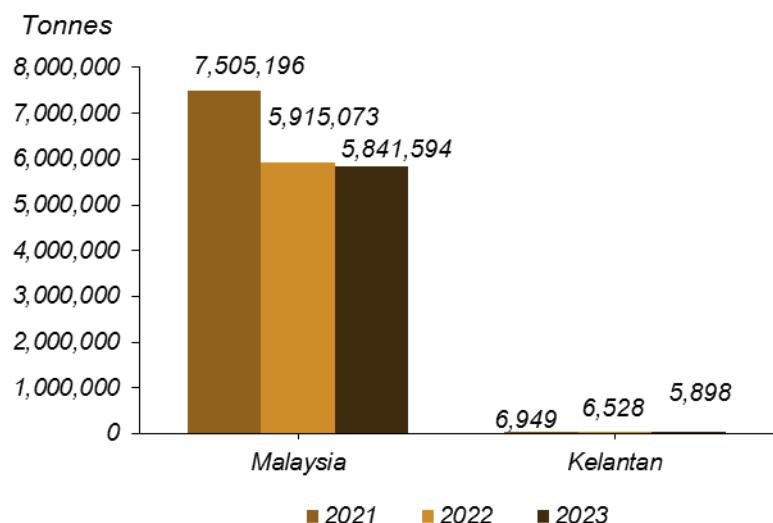
Chart 7: Quantity of clinical wastes handled for destruction at incinerators, Malaysia and Kelantan, 2021-2023

Source: Department of Environment

12 RESPONSIBLE CONSUMPTION AND PRODUCTION**GOAL 12: RESPONSIBLE CONSUMPTION AND PRODUCTION**
*Ensure sustainable consumption and production patterns***Proxy: Scheduled wastes managed**

The scheduled wastes managed in Malaysia for 2023 decreased to 5,841,594 tonnes as compared to 5,915,073 tonnes in 2022. Meanwhile, Kelantan recorded a decreased of scheduled wastes from 6,528 tonnes to 5,898 tonnes in the period.

**Chart 8: Quantity of scheduled wastes,
Malaysia and Kelantan, 2021-2023***Source: Department of Environment*

13 CLIMATE ACTION

GOAL 13: CLIMATE ACTION

Take urgent action to combat climate change and its impact

Sustainable Development Goals 13 (SDG13) target is to take urgent action to combat climate change and its impact. SDG13 covers eight indicators at global level and one indicator is available at state level in 2023. Indicators that are available for Goal 13 is deaths, missing persons and affected persons attributed to disasters.

Indicator 13.1.1: Number of deaths, missing persons and directly affected persons attributed to disasters per 100,000 population

Extreme climate change occurring at the global level has resulted in natural disasters around the world. Malaysia is no exception from facing the effects of climate change. Natural disasters that often occur in our country include floods, landslides and thunderstorm.

The National Disaster Management Agency (NADMA) reported that 193,592 persons were affected attributed to disasters for Malaysia in 2023 as compared to 199,244 persons in 2022. Kelantan recorded an decreased in the number of affected persons to 43,730 persons in 2023 as compared to 63,226 persons (2022).

Table 2: Number of deaths, missing persons and directly affected persons attributed to disasters, Malaysia and Kelantan, 2020-2022

	Years	Number		
		Death	Missing person	Affected person
 Malaysia	2021	48	-	247,997
	2022	35	-	199,244
	2023	9	-	192,593
 Kelantan	2021	3	-	20,582
	2022	-	-	63,226
	2023	3	-	43,730

Note:

1. Number of disaster events is based on families and victims placed at Temporary Evacuation Centres (PPS) affected by disaster
2. (-) Nil/ blank/ no cases

Source: National Disaster Management Agency

14 LIFE
BELOW WATER

GOAL 14: LIFE BELOW WATER

Conserve and sustainably use the oceans, seas and marine resources for sustainable development

Sustainable Development Goals 14 (SDG14) target is to conserve and sustainably use ocean, seas and marine resources for sustainable development. SDG14 covers 10 indicators at global level and two indicators are available at state level in 2023. Indicators that are available for Goal 14 are status of marine water quality and sustainable fisheries as a proportion of GDP.

Indicator 14.3.1: Average marine acidity (pH) measured at agreed suite of representative sampling stations

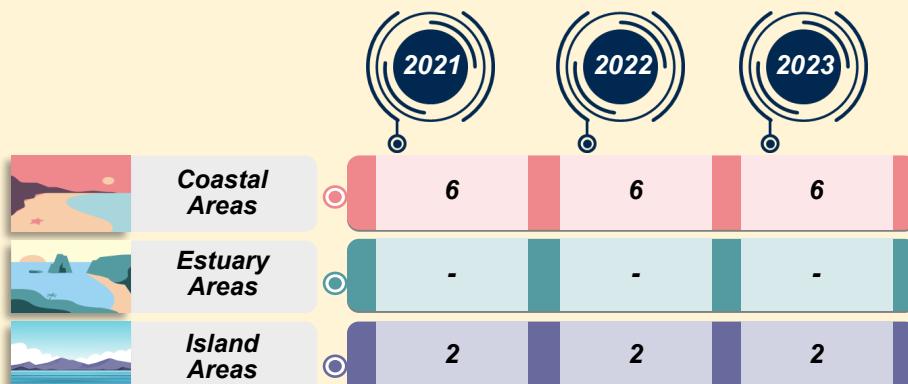
Proxy: Number of marine water quality stations at coastal, estuary and island areas based on Malaysia Marine Water Quality Index (MMWQI)

The number of marine water quality stations in Kelantan in 2023 remained at 14 stations consists of stations at coastal (6 stations), estuary (6 stations) and island areas (2 stations). The number of marine water quality stations with excellent category of MMWQI for coastal area remained six stations in 2023. The number of marine water quality stations in excellent category in the estuary area remained no stations from 2021 to 2023. The number of marine water quality stations in excellent category in the island area remained unchanged in 2022 and 2023 at two station.

Exhibit 6: Number of marine water quality stations for coastal , estuary and island areas based on the status of the Malaysia Marine Water Quality Index, Kelantan, 2021-2023

	Total	Coastal	Estuary	Island
2021	14	6	6	2
2022	14	6	6	2
2023	14	6	6	2

Exhibit 7: Number of marine water quality stations for coastal , estuary and island areas based on the status of the Malaysia Marine Water Quality Index (excellent category), Kelantan, 2021-2023

Note: (-) Nil/ blank/ no cases

Source: Department of Environment

15 LIFE
ON LAND

GOAL 15: LIFE ON LAND

Protect, restore and promote sustainable use of terrestrial ecosystems, sustainably manage forests, combat desertification and halt and reverse land degradation and halt biodiversity loss

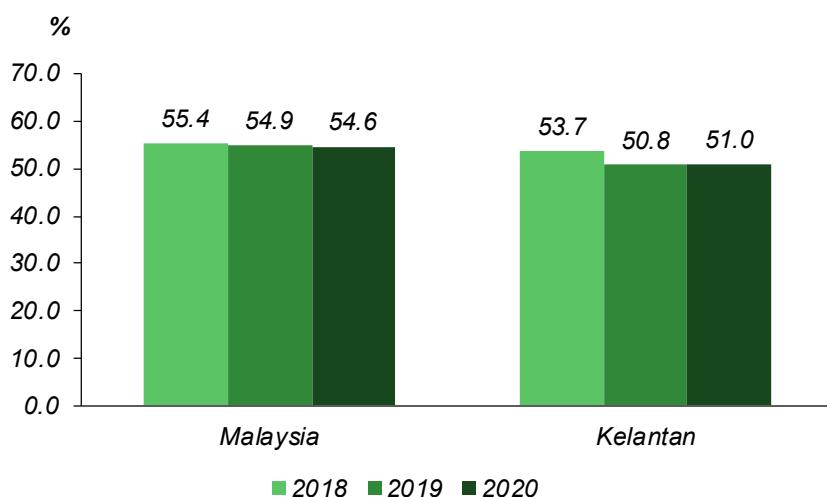
Sustainable Development Goals 15 (SDG15) targets are to protect, restore and promote sustainable use of terrestrial ecosystems, sustainably manage forests combat desertification and halt and reserve land degradation and halt biodiversity loss. SDG15 covers 14 indicators at the global level and one indicator is available at state level in 2023. Indicators that are available for Goal 15 is forest area as a proportion of total land area.

Indicator 15.1.1 Forest area as a proportion of total land area

Target 15.1 emphasises on the conservation, restoration, and long-term use of terrestrial and inland freshwater ecosystems and their services, particularly forests, wetlands, mountains and drylands, in accordance with international treaties. The indicator also measures the relative extent of forest cover in a country. Accurate data on a country's forest acreage is critical for forest policy and planning in the context of sustainable development.

The percentage of land area dedicated to forest area decreased to 54.6 per cent in 2020 as compared to 55.4 per cent in 2018 at national level. While for the state of Kelantan, this indicator shows an improvement in 2020, with 51.0 per cent as compared to 50.8 per cent in 2019.

**Chart 9: Forest area as a proportion of total land area,
Malaysia and Kelantan 2018 –2020**

Source: i. Ministry of Natural Resources and Environmental Sustainability
ii. Forestry Department Peninsular Malaysia

16 PEACE, JUSTICE AND STRONG INSTITUTIONS

GOAL 16: PEACE, JUSTICE AND STRONG INSTITUTIONS

Promote peaceful and inclusive societies for sustainable development, provide access to justice for all, and build effective, accountable and inclusive institutions at all levels

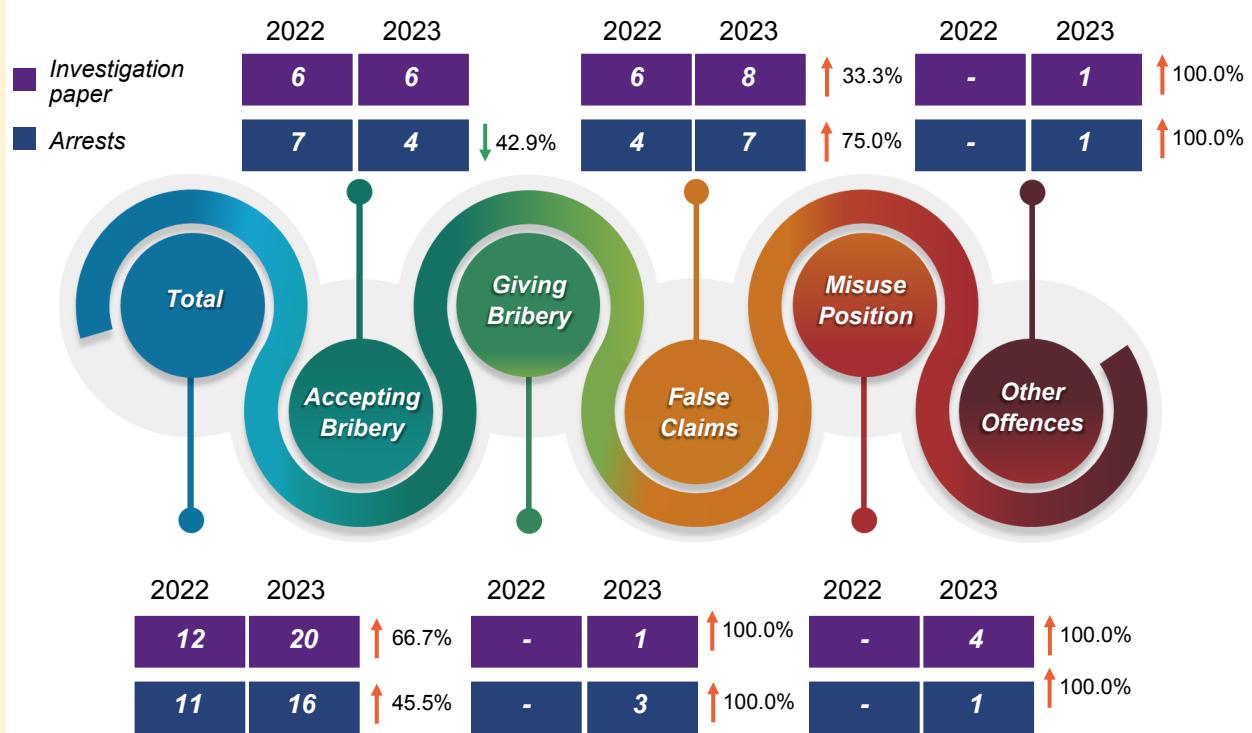
Sustainable Development Goals 16 (SDG16) aim to significantly reduce all forms of violence and related death rates everywhere. SDG16 covers 24 indicators at global level and 10 indicators are available at state level in 2023. Indicators that are available for Goal 16 are number of murder cases; violent crime cases; sexual crime cases; statistics on closed-circuit television; unsentenced detainees; firearm seizures; number of investigation paper and statistics on arrests; number of complaints on public services; representation in public institutions and registered birth of children under 5 years of age.

Indicator 16.5.1: Proportion of persons who had at least one contact with a public official and who paid a bribe to a public official, or were asked for a bribe by those public officials during the previous 12 months

Proxy: Investigation paper and statistics on arrests by type of offence

The number of investigation papers opened by the Malaysian Anti-Corruption Commission (MACC) in Kelantan recorded a increase of 66.7 per cent with 20 investigation papers in 2023 as compared to 12 investigation papers in 2022. This increase was contributed by false claim (00.0%) and misuse position (75.0%). Meanwhile, investigation papers for accepting bribery show remained unchanged while other remain increase. The number of arrests made by MACC increase to 45.5 percent from eleven (11) investigation papers in 2022 to sixteen (16) investigation papers in 2023.

Exhibit 8: Number of investigation paper and arrests by type of offence, Kelantan, 2022 and 2023

Note:

(-) Nil/blank/no cases

Source: Malaysia Anti-Corruption Commission

17 PARTNERSHIPS FOR THE GOALS

GOAL 17: PARTNERSHIPS FOR THE GOALS

Strengthen the means of implementation and revitalise the Global Partnership for Sustainable Development

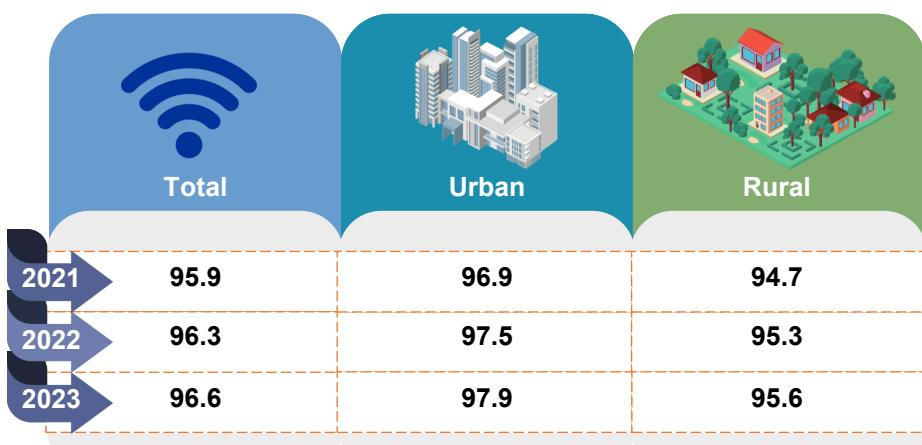
Sustainable Development Goal 17 (SDG17) aims to strengthen the means of implementation and revitalise the global partnership for sustainable development. SDG17 covers 24 indicators at global level and two indicators are available at state level in 2023. Indicators that are available for Goal 17 are fixed-broadband penetration rates and Internet usage.

Indicator 17.8.1: Proportion of individuals using the Internet

Target 17.8 aims to fully operationalise the technology bank and science, technology and innovation capacity-building mechanism for least developed countries by 2017 and enhance the use of enabling technology, in particular information and communications technology. Goal 17 showed improved achievement on the Internet usage for the period 2021 to 2023. The use of Internet and broadband can connect the society through digital communication and the use of latest technology.

The proportion of individuals using the Internet in Kelantan increased by 0.3 percentage points to 96.6 per cent in 2023 as compared to 96.3 per cent in the previous year. Internet usage at urban and rural areas grew 0.4 percentage points and 0.3 percentage to 97.9 per cent and 95.6 per cent respectively as compared to 2022.

Exhibit 9: Proportion of individuals using the Internet by strata, Kelantan, 2021-2023

Source: Department of Statistics Malaysia

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

1	NO POVERTY	2	ZERO HUNGER
3	GOOD HEALTH AND WELL-BEING	4	QUALITY EDUCATION
5	GENDER EQUALITY	6	CLEAN WATER AND SANITATION
7	AFFORDABLE AND CLEAN ENERGY	8	DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH
9	INDUSTRY, INNOVATION AND INFRASTRUCTURE	10	REDUCED INEQUALITIES
11	SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES	12	RESPONSIBLE CONSUMPTION AND PRODUCTION
13	CLIMATE ACTION	14	LIFE BELOW WATER
15	LIFE ON LAND	16	PEACE, JUSTICE AND STRONG INSTITUTIONS
17	PARTNERSHIPS FOR THE GOALS		

BAHAGIAN PART

3

Jadual Indikator SDG

Table of SDG Indicators

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

1 NO POVERTY

Matlamat 1
Goal 1

Tiada Kemiskinan
No Poverty

Menamatkan semua jenis kemiskinan di seluruh dunia

End poverty in all its forms everywhere

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

Jadual 1 : Indikator SDG Matlamat 1 Tiada Kemiskinan, Kelantan
Table 1 : SDG Indicators Goal 1 No Poverty, Kelantan

SDG 1.1.1 Peratusan penduduk yang hidup di bawah paras kemiskinan antarabangsa, mengikut jantina, umur, status pekerjaan dan lokasi geografi (bandar/luar bandar)

SDG 1.1.1 Proportion of the population living below the international poverty line by sex, age, employment status and geographic location (urban/rural)

Peratusan isi rumah yang hidup di bawah paras kemiskinan antarabangsa (Proksi)

Proportion of households living below the international poverty line (Proxy)

	Tahun	Jumlah	Lelaki	Perempuan	Bandar	Luar Bandar
	(%)	Total	Male	Female	Urban	Rural
Kelantan	2016 ^a	0.11	0.14	0.00	0.04	0.18
	2019 ^b	0.02	0.02	0.00	0.03	0.00
	2022 ^b	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

SDG 1.2.1 Peratusan penduduk yang hidup di bawah paras kemiskinan nasional, mengikut jantina dan umur

SDG 1.2.1 Proportion of population living below the national poverty line, by sex and age

Peratusan isi rumah yang hidup di bawah paras kemiskinan nasional (Proksi)

Proportion of households living below the national poverty line (Proxy)

	Tahun	Jumlah	Lelaki	Perempuan	Bandar	Luar Bandar
	(%)	Total	Male	Female	Urban	Rural
Kelantan	2016	19.5	20.9	13.8	12.8	26.3
	2019	12.4	13.1	9.1	9.1	16.0
	2022	13.2	14.1	10.0	11.6	14.6
Bachok	2016	25.9	27.0	22.6	n.a.	n.a.
	2019	13.1	12.6	16.0	n.a.	n.a.
	2022	12.1	12.5	10.6	n.a.	n.a.
Kota Bharu	2016	13.2	13.9	10.1	n.a.	n.a.
	2019	9.1	8.9	9.9	n.a.	n.a.
	2022	10.5	11.3	7.6	n.a.	n.a.
Machang	2016	17.8	19.0	13.4	n.a.	n.a.
	2019	7.1	7.8	4.4	n.a.	n.a.
	2022	12.0	12.5	10.3	n.a.	n.a.
Pasir Mas	2016	24.7	27.3	15.6	n.a.	n.a.
	2019	13.1	14.3	8.2	n.a.	n.a.
	2022	9.0	9.8	5.8	n.a.	n.a.
Pasir Puteh	2016	22.6	24.6	14.9	n.a.	n.a.
	2019	12.7	13.6	9.4	n.a.	n.a.
	2022	15.9	16.4	14.2	n.a.	n.a.
Tanah Merah	2016	16.1	16.7	12.8	n.a.	n.a.
	2019	12.0	14.2	2.3	n.a.	n.a.
	2022	17.9	19.9	9.7	n.a.	n.a.
Tumpat	2016	24.0	25.1	19.8	n.a.	n.a.
	2019	12.5	13.3	9.0	n.a.	n.a.
	2022	13.5	14.5	9.5	n.a.	n.a.
Gua Musang	2016 ^c	27.2	29.9	10.8	n.a.	n.a.
	2019	17.2	18.7	7.4	n.a.	n.a.
	2022	18.5	18.9	16.4	n.a.	n.a.
Kuala Krai	2016	23.4	25.7	10.7	n.a.	n.a.
	2019	22.4	24.2	14.7	n.a.	n.a.
	2022	22.4	23.4	18.2	n.a.	n.a.
Jeli	2016	29.3	33.9	12.9	n.a.	n.a.
	2019	18.5	21.5	4.0	n.a.	n.a.
	2022	11.3	10.4	13.9	n.a.	n.a.
Kecil Lojing	2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
	2019	33.3	37.5	0.0	n.a.	n.a.
	2022	43.8	50.0	25.0	n.a.	n.a.

Sumber: Survei Pendapatan, Perbelanjaan Isi Rumah dan Kemudahan Asas (HIES/BA), Jabatan Perangkaan Malaysia
Source: Household Income, Expenditure and Basic Amenities Survey (HIES/BA), Department of Statistics Malaysia

Nota/ Notes:

1. ^a merujuk kepada paras kemiskinan antarabangsa \$1.90
refers to the international poverty level of \$1.90

2. ^b merujuk kepada paras kemiskinan antarabangsa \$2.15
refers to the international poverty level of \$2.15

3. ^c Termasuk/ Includes Lojing

4. 0.00 merujuk kepada kurang daripada setengah unit terkecil yang ditunjukkan

refers to less than half of the smallest unit shown

5. n.a. tidak berkenaan/ not applicable

Jadual 1 : Indikator SDG Matlamat 1 Tiada Kemiskinan, Kelantan (samb.)
Table 1 : SDG Indicators Goal 1 No Poverty, Kelantan (cont'd)

SDG 1.2.2 Peratusan lelaki, wanita dan kanak-kanak di semua peringkat umur yang hidup dalam semua dimensi kemiskinan mengikut takrif nasional

SDG 1.2.2 Proportion of men, women and children of all ages living in poverty in all its dimensions according to national definitions

Indeks kemiskinan pelbagai dimensi

Multidimensional poverty index

	2016	2019	2022
Insiden Kemiskinan <i>Incidence of poverty</i>	0.1461	0.0793	0.0627
Purata intensiti <i>Average intensity</i>	0.4142	0.4066	0.4013
Indeks <i>Index</i>	0.0605	0.0323	0.0252

SDG 1.3.1 Peratusan penduduk yang dilindungi oleh sistem/ peringkat perlindungan sosial, mengikut jantina, dan dibezaan mengikut kategori kanak-kanak, penganggur, warga tua, orang kurang upaya, wanita hamil, bayi baru lahir, mangsa kemalangan di tempat kerja serta golongan miskin dan berisiko

SDG 1.3.1 Proportion of population covered by social protection floors/systems, by sex, distinguishing children, unemployed persons, older persons, persons with disabilities, pregnant women, newborns, work-injury victims and the poor and the vulnerable

Bilangan penerima dan jumlah bantuan

Number of recipients and total assistance

Kelantan	Bilangan/ Number RM ('000)	2021	2022	2023
		47,628	48,889	49,865
Bantuan kanak-kanak <i>Children assistance</i>	10,279	10,210	9,921	
Bantuan warga emas <i>Elderly assistance</i>	46,307.7	46,560.6	45,550.3	
Bantuan anak pelihara <i>Foster children assistance</i>	9,471	8,969	8,869	
Bantuan am <i>Financial assistance</i>	55,453.0	53,234.5	51,876.5	
Bantuan geran pelancaran <i>Launching grants</i>	26	26	18	
Bantuan alat tiruan/Alat sokongan <i>Artificial/Assistive devices</i>	114.5	109.8	72.1	
Bantuan latihan perantis <i>Apprentice allowance</i>	8,399	8,948	9,228	
Bantuan penjagaan OKU terlantar/ Pesakit kronik terlantar <i>Assistance for the carer of the bedridden PWD/ Chronically ill patients</i>	44,687.7	46,955.3	48,758.9	
Bantuan OKU tidak berupaya bekerja <i>Assistance for PWD's incapable of working</i>	7,406	7,532	7,632	
Kehilangan pekerjaan^a <i>Loss of employment</i>	21,997.0	22,464.3	22,220.7	
Bantuan geran pelancaran <i>Launching grants</i>	46	34	31	
Bantuan alat tiruan/Alat sokongan <i>Artificial/Assistive devices</i>	115.8	87.0	80.1	
Bantuan latihan perantis <i>Apprentice allowance</i>	91	100	94	
Bantuan penjagaan OKU terlantar/ Pesakit kronik terlantar <i>Assistance for the carer of the bedridden PWD/ Chronically ill patients</i>	189.0	203.6	237.2	
Bantuan OKU tidak berupaya bekerja <i>Assistance for PWD's incapable of working</i>	8	15	14	
Bantuan penjagaan OKU terlantar/ Pesakit kronik terlantar <i>Assistance for the carer of the bedridden PWD/ Chronically ill patients</i>	18.2	27.8	17.6	
Bantuan penjagaan OKU terlantar/ Pesakit kronik terlantar <i>Assistance for the carer of the bedridden PWD/ Chronically ill patients</i>	2,704	2,712	2,819	
Bantuan geran pelancaran <i>Launching grants</i>	16,222.6	16,014.5	16,364.5	
Bantuan alat tiruan/Alat sokongan <i>Artificial/Assistive devices</i>	8,824	9,677	10,679	
Bantuan latihan perantis <i>Apprentice allowance</i>	31,093.0	33,366.6	36,890.1	
Kehilangan pekerjaan^a <i>Loss of employment</i>	374	666	560	
Bantuan penjagaan OKU terlantar/ Pesakit kronik terlantar <i>Assistance for the carer of the bedridden PWD/ Chronically ill patients</i>	3,648.4	3,024.2	3,859.4	

Sumber: i. Survei Pendapatan, Perbelanjaan Isi Rumah dan Kemudahan Asas (HIES/BA), Jabatan Perangkaan Malaysia
ii. Jabatan Kebajikan Masyarakat, Malaysia

iii. Pertubuhan Keselamatan Sosial

Source: i. Household Income, Expenditure and Basic Amenities Survey (HIES/BA), Department of Statistics Malaysia
ii. Department of Social Welfare, Malaysia
iii. Social Security Organisation

Nota/ Notes:

1. ^a Data adalah daripada PERKESO merujuk kepada individu yang kehilangan pekerjaan yang menerima perlindungan daripada Sistem Insurans Pekerjaan (SIP)

Data is from SOCSO referring to unemployed individuals who receive protection from the Employment Insurance System (EIS)

2. Jumlah kehilangan pekerjaan mengikut negeri adalah berdasarkan lokasi majikan di mana telah berlakunya kehilangan pekerjaan. Jumlah bayaran yang dinyatakan adalah berdasarkan kedudukan atau lokasi pejabat PERKESO

The number of job losses by state is based on the location of the employer where the job loss has occurred. The amount of payment stated is based on the position or location of SOCSO office

Jadual 1 : Indikator SDG Matlamat 1 Tiada Kemiskinan, Kelantan (samb.)

Table 1 : SDG Indicators Goal 1 No Poverty, Kelantan (cont'd)

SDG 1.4.1 Peratusan penduduk yang tinggal dalam isi rumah dengan akses kepada keperluan asas
SDG 1.4.1 Proportion of population living in households with access to basic services

Peratusan kanak-kanak dan remaja yang mencapai sekurang-kurangnya tahap kecekapan minimum dalam membaca dan matematik

Proportion of children and young people achieving at least a minimum proficiency level in reading and mathematics

	(%)	Tahun Year	Jumlah Total		Lelaki Male		Perempuan Female			
			Bilangan Number	Peratus Per cent	Bilangan Number	Peratus Per cent	Bilangan Number	Peratus Per cent		
Kanak-kanak dalam gred 2/3^a										
<i>Children in grades 2/3</i>										
Membaca		2016	27,322	99.0	13,756	98.7	13,565	99.2		
<i>Reading</i>		2017	27,606	98.4	13,960	98.2	13,645	98.7		
		2018	27,292	98.1	13,681	97.7	13,610	98.6		
Matematik		2016	27,369	99.1	13,793	99.0	13,575	99.3		
<i>Mathematics</i>		2017	27,671	98.7	14,031	98.7	13,639	98.6		
		2018	27,377	98.4	13,757	98.2	13,619	98.6		
Kanak-kanak pada akhir sekolah rendah^b										
<i>Children at the end of primary</i>										
Membaca		2017	27,052	95.2	13,298	92.6	13,754	97.8		
<i>Reading</i>		2018	26,171	94.9	12,852	92.3	13,319	92.3		
		2019	26,341	95.4	12,874	93.1	13,467	97.7		
Matematik		2017	23,023	81.0	11,034	76.8	11,989	85.3		
<i>Mathematics</i>		2018	21,759	97.4	10,310	74.1	11,449	83.8		
		2019	22,252	80.6	10,449	75.6	11,803	85.6		
Remaja pada akhir sekolah menengah rendah^c										
<i>Young people at the end of lower secondary</i>										
Membaca		2017	19,632	82.2	8,520	72.7	11,112	91.4		
<i>Reading</i>		2018	17,795	80.5	7,575	70.1	10,220	90.5		
		2019	17,847	82.7	7,533	72.9	10,314	91.7		
Matematik		2017	11,110	46.5	4,342	37.1	6,768	55.7		
<i>Mathematics</i>		2018	9,564	43.3	3,793	35.1	5,771	51.1		
		2019	12,515	57.9	5,042	48.7	7,473	66.5		

Sumber: Kementerian Pendidikan Malaysia
Source: Ministry of Education Malaysia

Nota/ Notes:

1. ^a Merujuk kepada Data LINUS yang dikemas kini oleh PADU (2016-2018). LINUS telah dihentikan mulai 2019
Refers to LINUS Data updated by PADU (2016-2018). LINUS has been stopped starting 2019

2. PADU merujuk kepada Unit Pelaksanaan dan Prestasi Pendidikan, Kementerian Pendidikan Malaysia
PADU refer to Education Performance and Delivery Unit, Ministry of Education Malaysia

3. LINUS merujuk kepada Program Literasi dan Numerasi di bawah Kementerian Pendidikan Malaysia
LINUS refer to Literacy and Numeracy Programme under the Ministry of Education Malaysia

4. ^b Merujuk kepada Data UPSR oleh Lembaga Peperiksaan (2016-2018)
Refers to UPSR Data by Examination Syndicate (2016-2018)

5. UPSR merujuk kepada Ujian Pencapaian Sekolah Rendah. Ini adalah penilaian untuk kanak-kanak sebelum menamatkan sekolah rendah
UPSR refer to Ujian Pencapaian Sekolah Rendah. It is an assessment for children prior to completing primary school

6. Hanya melibatkan calon di sekolah kerajaan dan sekolah bantuan kerajaan
Candidates for Government Schools and Government-Assisted Schools only

7. UPSR telah dibatalkan pada tahun 2020 dan dimansuhkan mulai 2021
UPSR was canceled in 2020 and abolished from 2021

8. ^c Merujuk kepada Data PT3 oleh Lembaga Peperiksaan (2016-2018)
Refers to PT3 Data by Examination Syndicate (2016-2018)

9. PT3 merujuk kepada Penilaian Menengah Rendah bagi remaja di akhir menengah rendah
PT3 refer to Lower Secondary Assessment for young people at the end of lower secondary

10. Hanya melibatkan calon di sekolah kerajaan dan sekolah bantuan kerajaan
Candidates for Government Schools and Government-Assisted Schools only

11. PT3 dibatalkan pada tahun 2020 dan 2021
PT3 is canceled in 2020 and 2021

Jadual 1 : Indikator SDG Matlamat 1 Tiada Kemiskinan, Kelantan (samb.)
Table 1 : SDG Indicators Goal 1 No Poverty, Kelantan (cont'd)

SDG 1.4.1 Peratusan penduduk yang tinggal dalam isi rumah dengan akses kepada keperluan asas
SDG 1.4.1 Proportion of population living in households with access to basic services

Peratusan penduduk yang menggunakan perkhidmatan air minuman yang diuruskan dengan selamat
Proportion of population using safely managed drinking water services

	Tahun Year	Jumlah Total	Bandar Urban	Luar Bandar Rural
			Bandar Urban	Luar Bandar Rural
Kelantan	2021	73.1	65.4	80.8
	2022	73.9	65.8	82.0
	2023	74.5	65.8	83.1

Peratusan isi rumah mengikut jenis bekalan air (Proksi)
Percentage of households by type of water supply (Proxy)

	Tahun Year	Air paip di rumah Piped water in the house	Air paip awam Public water stand pipe	Lain-lain Others
		Air paip di rumah Piped water in the house	Air paip awam Public water stand pipe	Lain-lain Others
Kelantan	2016	65.4	1.9	32.7
	2019	67.9	0.2	31.9
	2022	70.2	0.1	29.7
Bachok	2016	29.5	2.0	68.5
	2019	42.3	-	57.7
	2022	47.4	-	52.6
Kota Bharu	2016	72.0	1.2	26.8
	2019	64.3	-	35.7
	2022	68.4	-	31.6
Machang	2016	68.7	3.4	27.9
	2019	70.1	-	29.9
	2022	68.0	-	32.0
Pasir Mas	2016	67.0	1.3	31.7
	2019	71.9	0.2	27.9
	2022	80.3	-	19.7
Pasir Puteh	2016	52.0	4.0	44.0
	2019	65.8	0.2	34.0
	2022	68.5	-	31.5
Tanah Merah	2016	67.8	3.2	29.0
	2019	74.8	1.7	23.5
	2022	70.7	-	29.3
Tumpat	2016	62.6	2.1	35.3
	2019	66.9	0.2	32.9
	2022	70.8	0.8	28.4

Sumber: i. Kementerian Peralihan Tenaga dan Transformasi Air
ii. Suruhanjaya Perkhidmatan Air Negara
iii. Survei Pendapatan, Perbelanjaan Isi Rumah dan Kemudahan Asas (HIES/BA), Jabatan Perangkaan Malaysia
Source: i. Ministry of Energy Transition and Water Transformation
ii. National Water Services Commission
iii. Household Income, Expenditure and Basic Amenities Survey (HIES/BA), Department of Statistics Malaysia

Nota/ Notes:

1. ^a Peratusan populasi yang mendapat liputan bekalan air bagi Kelantan merujuk kepada peratusan populasi yang memiliki sambungan terhadap sistem bekalan air. Peratusan premis yang memiliki penyambungan adalah rendah walaupun terdapat akses terhadap sistem bekalan air kerana masih ramai isi rumah yang memilih untuk menggunakan sumber air alternatif iaitu air bawah tanah. Bagi negeri-negeri lain, liputan bekalan air adalah berdasarkan peratusan populasi yang mempunyai akses terhadap sistem bekalan air awam
Kelantan's percentage of population served refers to percentage of population with connected water supply. The percentage of premises with connected services is low although there is accessibility; many households still using alternative sources i.e. ground water. For other states, population served based on percentage of population that have access to the public water supply system

2. (-) Tiada/ kosong/ tiada kes

Nil/ blank/ no cases

Jadual 1 : Indikator SDG Matlamat 1 Tiada Kemiskinan, Kelantan (samb.)

Table 1 : SDG Indicators Goal 1 No Poverty, Kelantan (cont'd)

SDG 1.4.1 Peratusan penduduk yang tinggal dalam isi rumah dengan akses kepada keperluan asas
SDG 1.4.1 Proportion of population living in households with access to basic services

Peratusan isi rumah mengikut jenis bekalan air (Proksi) (samb.)

Percentage of households by type of water supply (Proxy) (cont'd)

	Tahun Year	Air paip di rumah Piped water	Air paip awam Public water	Lain-lain Others
Gua Musang	2016	69.1	1.3	29.6
	2019	90.7	-	9.3
	2022	89.5	-	10.5
Kuala Krai	2016	71.9	2.1	26.0
	2019	83.3	-	16.7
	2022	70.0	-	30.0
Jeli	2016	75.7	1.4	22.9
	2019	77.4	0.7	21.9
	2022	80.8	0.7	18.5
Kechil Lojing	2016	-	-	-
	2019	44.4	-	55.6
	2022	87.5	-	12.5

Peratusan isi rumah yang menggunakan perkhidmatan sanitasi yang diuruskan dengan selamat^a

Proportion of households using safely managed sanitation services

Kelantan		(%)	2016	2019	2022
			99.7	100.0	99.8
Bachok			100.0	100.0	99.5
Kota Bharu			99.7	100.0	99.6
Machang			98.6	99.7	100.0
Pasir Mas			99.7	100.0	99.8
Pasir Puteh			99.8	100.0	99.8
Tanah Merah			100.0	100.0	100.0
Tumpat			99.2	100.0	100.0
Gua Musang ^b			100.0	100.0	100.0
Kuala Krai			100.0	100.0	100.0
Jeli			100.0	100.0	100.0

Sumber: Survei Pendapatan, Perbelanjaan Isi Rumah dan Kemudahan Asas (HIES/BA),

Jabatan Perangkaan Malaysia

Source: Household Income, Expenditure and Basic Amenities Survey (HIES/BA),

Department of Statistics Malaysia

Nota/ Notes:

1. ^a Merujuk kepada peratusan isi rumah yang menggunakan kemudahan tandas jenis tandas tarik dan tandas curah/ siram

Refers to proportion of households using flush toilet and pour/ flush toilet facilities

2. ^b Termasuk/ Includes Lojing

3. (-) Tiada/ kosong/ tiada kes

Nil/ blank/ no cases

Jadual 1 : Indikator SDG Matlamat 1 Tiada Kemiskinan, Kelantan (samb.)

Table 1 : SDG Indicators Goal 1 No Poverty, Kelantan (cont'd)

SDG 1.4.1 Peratusan penduduk yang tinggal dalam isi rumah dengan akses kepada keperluan asas
SDG 1.4.1 Proportion of population living in households with access to basic services

Peratusan isi rumah mengikut peralatan tempat kediaman terpilih yang dimiliki^a

Percentage of households by selected household equipment owned

Kelantan	(%)	Tahun	Jumlah	Bandar	Luar Bandar
		Year	Total	Urban	Rural
		2016	97.9	97.9	98.0
		2019	99.6	99.5	99.6
		2022	98.9	99.4	98.5

Peratusan isi rumah mengikut peralatan tempat kediaman terpilih yang dimiliki (dapur masak gas/ elektrik)

Percentage of households by selected household equipment owned (gas/ electric stove)

Kelantan		(%)	2019	2022
			99.6	98.9
Bachok			100.0	98.1
Kota Bharu			99.4	99.4
Machang			100.0	99.4
Pasir Mas			99.7	99.0
Pasir Puteh			99.5	99.0
Tanah Merah			99.8	99.0
Tumpat			99.4	99.6
Gua Musang			99.4	98.8
Kuala Krai			99.6	96.9
Jeli			98.6	98.7
Kecil Lojing			100.0	87.5

Sumber: Survei Pendapatan, Perbelanjaan Isi Rumah dan Kemudahan Asas (HIES/BA), Jabatan Perangkaan Malaysia
Source: Household Income, Expenditure and Basic Amenities Survey (HIES/BA), Department of Statistics Malaysia

Nota/ Note:

^a Peratusan penduduk yang menggunakan sekurang-kurangnya dapur gas (LPG) untuk memasak

Percentage of population using at least gas stove (LPG) for cooking

Jadual 1 : Indikator SDG Matlamat 1 Tiada Kemiskinan, Kelantan (samb.)

Table 1 : SDG Indicators Goal 1 No Poverty, Kelantan (cont'd)

SDG 1.4.1 Peratusan penduduk yang tinggal dalam isi rumah dengan akses kepada keperluan asas
SDG 1.4.1 Proportion of population living in households with access to basic services
Peratusan penduduk luar bandar yang tinggal dalam jarak 2 km dari jalan yang boleh digunakan sepanjang tahun^{a, b}*Proportion of the rural population who live within 2 km of an all-season road*

	(%)	2010	2020
		96.3	94.5
Kelantan			

Peratusan penduduk yang diliputi oleh rangkaian mudah alih mengikut teknologi*Proportion of population covered by a mobile network by technology*

	(%)	2021	2022	2023
Sekurang-kurangnya rangkaian mudah alih 2G <i>At least a 2G mobile network</i>		98.75	98.62	98.62
Sekurang-kurangnya rangkaian mudah alih 3G <i>At least a 3G mobile network</i>		n.a.	n.a.	n.a.
Sekurang-kurangnya rangkaian mudah alih 4G <i>At least a 4G mobile network</i>		95.2	96.5	96.7
Sekurang-kurangnya rangkaian mudah alih 5G <i>At least a 5G mobile network</i>		n.a	11.7	63.1

Peratusan penduduk yang mempunyai capaian mudah kepada pengangkutan awam^a*Proportion of population that has convenient access to public transport*

	(%)	2020
		99.3
Jumlah		
Total		
Lelaki		99.2
Male		
Perempuan		99.4
Female		

Sumber: i. Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2010 dan 2020, Jabatan Perangkaan Malaysia

ii. Kementerian Pembangunan Kerajaan Tempatan

iii. Jabatan Perancangan Bandar Dan Desa (PLANMalaysia)

iv. Jabatan Perangkaan Malaysia

v. Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia

Source: i. Population and Housing Census of Malaysia 2010 and 2020, Department of Statistics Malaysia

Source: ii. Ministry of Local Government Development

iii. Department of Town and Country Planning (PLANMalaysia)

iv. Department of Statistics Malaysia

v. Malaysian Communications and Multimedia Commission

Nota/ Notes:1. ^a Data merujuk kepada jalan persekutuan dan jalan negeri bagi Semenanjung Malaysia sahaja*Data refer to federal roads and state roads for Peninsular Malaysia only*2. ^b DOSM telah mengemaskini strata dengan mengambil kira kawasan bandar yang telah diwartakan oleh Jabatan Ukur dan Pemetaan Malaysia (JUPEM) dan Jabatan Perancangan Bandar dan Desa (PLANMalaysia)*DOSM has updated the strata by taking into account the urban areas that have been gazetted by Department of Survey and Mapping Malaysia (JUPEM) and the Department of Town and Country Planning (PLANMalaysia)*

3. n.a. tidak berkenaan

not applicable

Jadual 1 : Indikator SDG Matlamat 1 Tiada Kemiskinan, Kelantan (samb.)

Table 1 : SDG Indicators Goal 1 No Poverty, Kelantan (cont'd)

SDG 1.4.1 Peratusan penduduk yang tinggal dalam isi rumah dengan akses kepada keperluan asas
SDG 1.4.1 Proportion of population living in households with access to basic services

Peratusan sisa pepejal yang dikitar semula daripada jumlah sisa pepejal yang dikumpulkan (Proksi)
Proportion of solid wastes recycled out of total solid wastes collected (Proxy)

	Tahun Year	Sisa pepejal yang dikitar semula (Kilogram) Recycled solid wastes (Kilograms)	Sisa pepejal yang dikumpulkan (Kilogram) Solid wastes collected (Kilograms)	Peratus sisa pepejal yang dikitar semula (%) Proportion solid wastes recycled (%)
Kelantan	2021	11,332,265.9	259,115,840.0	4.4
	2022	25,594,555.0	248,720,810.0	10.3
	2023	31,630,177.24	188,937,092.7	16.7
Majlis Perbandaran Kota Bharu	2021	320,601.0	80,668,630.0	0.4
	2022	6,101,670.0	60,098,990.0	10.2
	2023	769,315.00	3,298,000.0	23.3
Majlis Daerah Bachok	2021	85,000.0	90,000.0	94.4
	2022	90,000.0	94,000.0	95.7
	2023	93,000.00	245,440.0	37.9
Majlis Daerah Dabong	2021	20,000.0	442,000.0	4.5
	2022	205,000.0	12,288,000.0	1.7
	2023	275,000.00	11,059,000.0	2.5
Majlis Daerah Gua Musang	2021	10,000.0	79,000.0	12.7
	2022	11,000.0	120,000.0	9.2
	2023	850,050.00	4,011,281.0	21.2
Majlis Daerah Jeli	2021	750,550.8	10,368,000.0	7.2
	2022	753,830.0	10,350,065.0	7.3
	2023	754,030.00	10,350,065.0	7.3
Majlis Daerah Ketereh	2021	3,558,750.0	23,725,000.0	15.0
	2022	5,040,000.0	25,200,000.0	20.0
	2023	5,400,000.0	27,000,000.0	20.0
Majlis Daerah Kuala Krai	2021	948,588.6	14,900,000.0	6.4
	2022	176,400.0	12,600,000.0	1.4
	2023	3,360,000.0	11,662,566.7	28.8
Majlis Daerah Machang	2021	170,695.0	2,016,000.0	8.5
	2022	185,053.0	2,145,000.0	8.6
	2023	255,912.2	2,016,000.0	12.7
Majlis Daerah Pasir Mas	2021	5,400,000.0	46,663,000.0	11.6
	2022	12,960,000.0	43,200,000.0	30.0
	2023	19,800,000.0	36,360,000.0	54.5
Majlis Daerah Pasir Puteh	2021	152.0	12,298,010.0	0.0
	2022	n.a.	13,493,755.0	n.a
	2023	n.a.	14,753,740.0	n.a
Majlis Daerah Tanah Merah	2021	59,000.0	20,416,200.0	0.3
	2022	69,400.0	21,681,000.0	0.3
	2023	72,870.0	22,681,000.0	0.3
Majlis Daerah Tumpat	2021	8,928.5	47,450,000.0	0.0
	2022	2,202.0	47,450,000.0	0.0
	2023	n.a.	45,500,000.0	n.a

Sumber: MURNInets, PLANMalaysia (Jabatan Perancangan Bandar Dan Desa)

Source: MURNInets, PLANMalaysia (Department of Town and Country Planning)

Nota/ Notes:

1. Sisa pepejal yang dijana meliputi sisa pepejal yang dihasilkan oleh isi rumah atau dikeluarkan oleh mana-mana premis yang dihuni sebagai rumah kediaman
Solid wastes generated covers solid wastes produced by households or removed by any premises occupied as a residential house
2. Data merujuk kepada kutipan sisa pepejal oleh Pihak Berkua Tempatan (PBT) dan Perbadanan Pengurusan Sisa Pepejal dan Pembersihan Awam Negara (SWCorp)
Data refer to solid wastes collection by the Local Authority (PBT) and the Solid wastes Management and Public Cleansing Corporation (SWCorp)
3. Data sisa pepejal yang dikitar semula adalah berdasarkan program dan projek yang dilaksanakan oleh PBT. Penyertaan program dan projek ini adalah secara sukarela
Recycled solid wastes data based on programmes and projects implemented by Local Authority. Participation in these programmes and projects is voluntary.
4. 0.0 merujuk kepada kurang daripada setengah unit terkecil yang ditunjukkan
refers to less than half of the smallest unit shown
5. n.a. tidak berkenaan/ not applicable

Jadual 1 : Indikator SDG Matlamat 1 Tiada Kemiskinan, Kelantan (samb.)
 Table 1 : SDG Indicators Goal 1 No Poverty, Kelantan (cont'd)

SDG 1.5.1 Bilangan kematian, orang yang hilang dan orang yang terjejas akibat bencana bagi setiap 100,000 penduduk
SDG 1.5.1 Number of deaths, missing persons and directly affected persons attributed to disasters per 100,000 population

Bilangan kematian, orang yang hilang dan orang yang terjejas akibat bencana bagi setiap 100,000 penduduk

Number of deaths, missing persons and directly affected persons attributed to disasters per 100,000 population

		2021	2022	2023
Bilangan kematian akibat bencana <i>Number of deaths attributed to disasters</i>	Bilangan Number	3	-	3
	Kadar^c Rate	0.2	-	-
Bilangan orang yang hilang akibat bencana^a <i>Number of missing persons attributed to disasters</i>	Bilangan Number	-	-	-
	Kadar^c Rate	-	-	-
Bilangan orang yang terjejas akibat bencana^b <i>Number of directly affected persons attributed to disasters</i>	Bilangan Number	20,582	63,226	43,730
	Kadar^c Rate	1,136	3,454	131

Sumber: Agensi Pengurusan Bencana Negara
 Source: National Disaster Management Agency

Nota/ Notes:

1. ^a **Bilangan orang hilang yang disebabkan oleh bencana**
Number of missing persons attributed to disasters
2. ^b **Bilangan orang dengan kediaman yang rosak**
Number of people with damaged dwellings
3. ^c **Kadar adalah bagi setiap 100,000 penduduk**
The rates are per 100,000 population
4. (-) **Tiada/ kosong/ tiada kes**
Nil/ blank/ no cases

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

2 ZERO HUNGER

**Matlamat 2
Goal 2**

**Kelaparan Sifar
Zero Hunger**

Menamatkan kelaparan, mencapai jaminan makanan dan nutrisi yang lebih baik serta menggalakkan pertanian mampan
End hunger, achieve food security and improved nutrition and promote sustainable agriculture

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

Jadual 2 : Indikator SDG Matlamat 2 Kelaparan Sifar, Kelantan
Table 2 : SDG Indicators Goal 2 Zero Hunger, Kelantan

SDG 2.2.1 Prevalens pembantutan (ketinggian bagi umur <-2 sisihan piawai daripada median Standard Pertumbuhan Kanak-kanak Pertubuhan Kesihatan Sedunia (*World Health Organisation*, WHO) dalam kalangan kanak-kanak di bawah umur 5 tahun

SDG 2.2.1 Prevalence of stunting (height for age <-2 standard deviation from the median of the World Health Organisation (WHO) Child Growth Standards) among children under 5 years of age

	(%)	2022
Prevalens pembantutan dalam kalangan kanak-kanak di bawah umur 5 tahun <i>Prevalence of stunting among children under 5 years of age</i>		23.0

SDG 2.2.2 Prevalens kekurangan nutrisi (berat bagi ketinggian >+2 atau <-2 sisihan piawai standard daripada median Standard Pertumbuhan Kanak-kanak WHO) dalam kalangan kanak-kanak di bawah umur 5 tahun, mengikut jenis (susut badan dan berlebihan berat badan)

SDG 2.2.2 Prevalence of malnutrition (weight for height >+2 or <-2 standard deviation from the median of the WHO Child Growth Standards) among children under 5 years of age, by type (wasting and overweight)

	(%)	2022
Prevalens susut badan dalam kalangan kanak-kanak di bawah umur 5 tahun <i>Prevalence of wasting among children under 5 years of age</i>		10.6

Prevalens berlebihan berat badan dalam kalangan kanak-kanak di bawah umur 5 tahun

Prevalence of overweight among children under 5 years of age

5.1

SDG 2.2.3 Prevalens anemia pada wanita berumur 15 hingga 49 tahun, mengikut status kehamilan (peratusan)

SDG 2.2.3 Prevalence of anaemia in women aged 15 to 49 years, by pregnancy status (percentage)

	(%)	2015	2019
Prevalens anemia dalam kalangan wanita usia reproduksi (berumur 15-49 tahun) <i>Prevalence of anaemia among women of reproduction age (aged 15-49 years)</i>		28.9	29.8

Sumber:Tinjauan Kebangsaan Kesihatan dan Morbiditi, 2015, 2019, 2022

Kementerian Kesihatan Malaysia

Source: National Health and Morbidity Survey, 2015, 2019, 2022

Ministry of Health Malaysia

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

3 GOOD HEALTH AND WELL-BEING

Matlamat 3
Goal 3

Kesihatan yang Baik dan Kesejahteraan
Good Health and Well-Being

Memastikan kehidupan sihat dan menggalakkan kesejahteraan pada semua peringkat umur
Ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

Jadual 3 : Indikator SDG Matlamat 3 Kesihatan yang Baik dan Kesejahteraan, Kelantan

Table 3 : SDG Indicators Goal 3 Good Health and Well-Being, Kelantan

SDG 3.1.1 Nisbah mortaliti ibu bersalin
SDG 3.1.1 Maternal mortality ratio

Nisbah mortaliti ibu bersalin^a
Maternal mortality ratio

Kelantan	2021	2022	2023
	74.8	44.4	30.8
Bachok	91.7	95.6	29.1
Kota Bharu	57.0	48.9	18.7
Machang	-	51.1	47.6
Pasir Mas	115.3	23.1	22.9
Pasir Puteh	97.3	-	63.9
Tanah Merah	108.1	37.4	-
Tumpat	83.4	-	26.6
Gua Musang	164.2	112.8	105.4
Kuala Krai	-	96.6	-
Jeli	-	-	-
Kecil Lojing	-	-	418.4

SDG 3.1.2 Peratusan kelahiran yang disambut oleh kakitangan kesihatan terlatih
SDG 3.1.2 Proportion of births attended by skilled health personnel

Peratusan kelahiran yang disambut oleh kakitangan kesihatan terlatih	(%)	2021	2022	2023
		99.7	99.9	99.9

SDG 3.2.1 Kadar mortaliti kurang daripada 5 tahun
SDG 3.2.1 Under-5 mortality rate

Kadar mortaliti kurang daripada 5 tahun^c
Under-5 mortality rate

Kelantan	2021	2022	2023
	8.2	9.4	8.6
Bachok	8.3	8.9	7.9
Kota Bharu	7.9	8.6	9.4
Machang	8.7	6.1	8.1
Pasir Mas	7.6	11.3	8.5
Pasir Puteh	10.4	7.9	7.7
Tanah Merah	9.4	12.7	6.0
Tumpat	7.2	8.8	7.7
Gua Musang	4.9	9.6	9.0
Kuala Krai	8.9	7.2	9.6
Jeli	11.2	15.6	12.6
Kecil Lojing	7.9	31.0	25.1

Sumber: i. Perangkaan Penting, Jabatan Perangkaan Malaysia

ii. Kementerian Kesihatan Malaysia

Sources: i. Vital Statistics, Department of Statistics Malaysia

ii. Ministry of Health Malaysia

Nota/ Notes:

1. ^a Nisbah adalah bagi setiap 100,000 kelahiran hidup

The ratios are per 100,000 live births

2. ^b Kadar adalah bagi setiap 1,000 kelahiran hidup

The rates are per 1,000 live births

3. (-) Tiada/ kosong/ tiada kes

Nil/ blank/ no cases

Jadual 3 : Indikator SDG Matlamat 3 Kesihatan yang Baik dan Kesejahteraan, Kelantan (samb.)

Table 3 : SDG Indicators Goal 3 Good Health and Well-Being, Kelantan (cont'd)

**SDG 3.2.2 Kadar mortaliti neonatal
SDG 3.2.2 Neonatal mortality rate**

Kadar mortaliti neonatal^a

Neonatal mortality rate

Kelantan	2021	2022	2023
Bachok	5.2	5.0	4.8
Kota Bharu	6.4	5.7	5.0
Machang	4.7	4.8	5.2
Pasir Mas	4.6	4.6	2.9
Pasir Puteh	5.8	6.2	5.9
Tanah Merah	5.2	4.1	3.8
Tumpat	5.8	7.5	3.2
Gua Musang	4.2	3.0	5.0
Kuala Krai	2.2	4.5	4.2
Jeli	6.7	3.9	5.7
Kecil Lojing	11.2	5.6	7.3
	-	4.4	-

SDG 3.3.2 Insiden tibi/ batuk kering bagi setiap 100,000 penduduk

SDG 3.3.2 Tuberculosis incidence per 100,000 population

Insiden tibi/ batuk kering ^b	2023
<i>Tuberculosis incidence</i>	61.5

**SDG 3.3.3 Insiden malaria bagi setiap 1,000 penduduk
SDG 3.3.3 Malaria incidence per 1,000 population**

Insiden malaria ^c	2021	2022	2023
<i>Malaria incidence</i>	0.1	0.1	0.1

**SDG 3.3.4 Insiden Hepatitis B bagi setiap 100,000 penduduk
SDG 3.3.4 Hepatitis B incidence per 100,000 population**

Kadar notifikasi Hepatitis B (Proksi) ^d	2021	2022	2023
<i>Hepatitis B notification rate (Proxy)</i>	0.5	0.5	-

Sumber: i. Perangkaan Penting, Jabatan Perangkaan Malaysia

ii. Kementerian Kesihatan Malaysia

Source: i. Vital Statistics, Department of Statistics Malaysia

ii. Ministry of Health Malaysia

Nota/ Notes:

1. ^a Kadar adalah bagi setiap 1,000 kelahiran hidup

The rates are per 1,000 live births

2. ^b Insiden adalah bagi setiap 100,000 penduduk

The incidence are per 100,000 population

3. ^c Insiden adalah bagi setiap 1,000 penduduk

The incidence are per 1,000 population

4. ^d Kadar notifikasi dalam kalangan kanak-kanak berumur 5 tahun dan ke bawah bagi setiap 100,000 penduduk

Notification rate among children 5 years old and below per 100,000 population

5. (-) Tiada/ kosong/ tiada kes

Nil/ blank/ no cases

Jadual 3 : Indikator SDG Matlamat 3 Kesihatan yang Baik dan Kesejahteraan, Kelantan (samb.)

Table 3 : SDG Indicators Goal 3 Good Health and Well-Being, Kelantan (cont'd)

SDG 3.4.1 Kadar kematian yang berpunca daripada cardiovascular disease, cancer, diabetes atau chronic respiratory disease

SDG 3.4.1 Mortality rate attributed to cardiovascular disease, cancer, diabetes or chronic respiratory disease

Kadar kematian pramatang yang berpunca daripada cardiovascular disease, cancer, diabetes atau chronic respiratory disease (Proksi)

Premature mortality rate attributed to cardiovascular disease, cancer, diabetes or chronic respiratory disease (Proxy)

	Tahun Year	Cardiovascular disease	Cancer	Diabetes	Chronic respiratory disease
Kelantan	2021	259.3	72.0	23.8	20.9
	2022	228.0	68.1	18.1	18.4
	2023	183.5	65.8	9.2	15.5
Bachok	2021	276.2	92.6	26.5	16.5
	2022	220.3	87.8	16.6	13.2
	2023	228.1	96.1	27.7	24.4
Kota Bharu	2021	248.1	78.6	25.3	16.9
	2022	227.3	74.3	20.3	13.5
	2023	152.2	58.1	3.5	9.2
Machang	2021	211.1	79.8	25.8	14.1
	2022	252.0	84.8	15.0	17.5
	2023	226.7	83.8	22.2	22.2
Pasir Mas	2021	304.6	85.4	27.7	30.0
	2022	216.3	54.1	14.3	15.4
	2023	181.7	54.4	8.7	18.5
Pasir Puteh	2021	231.2	33.8	9.4	26.3
	2022	292.9	86.3	26.1	30.1
	2023	288.8	127.5	4.0	25.9
Tanah Merah	2021	208.3	60.5	17.8	19.6
	2022	203.7	62.3	11.8	11.8
	2023	164.0	48.0	9.9	14.9
Tumpat	2021	318.9	87.9	31.2	18.4
	2022	239.3	67.9	31.0	41.4
	2023	225.3	77.0	17.4	21.8
Gua Musang	2021	214.2	23.8	13.2	34.4
	2022	107.8	36.8	2.6	15.8
	2023	110.2	27.6	-	2.5
Kuala Krai	2021	181.9	39.1	7.8	9.8
	2022	279.1	48.0	13.7	18.3
	2023	142.8	49.1	4.5	20.1
Jeli	2021	306.9	42.3	37.0	31.7
	2022	263.9	58.6	19.5	19.5
	2023	210.2	52.6	4.8	-
Kecil Lojing	2021	150.3	75.2	75.2	50.1
	2022	149.1	-	-	29.8
	2023	171.1	57.0	-	28.5

Sumber: Perangkaan Sebab Kematian, Jabatan Perangkaan Malaysia
 Source: Statistics on Causes of Death, Department of Statistics Malaysia

Nota/ Notes:

1. Data merujuk kepada data proksi kadar kematian pramatang yang berpunca daripada cardiovascular disease, cancer, diabetes atau chronic respiratory disease dari DOSM

Data refer to proxy data premature mortality rate attributed to cardiovascular disease, cancer, diabetes or chronic respiratory disease from DOSM

2. Kadar adalah bagi setiap 100,000 penduduk berumur 30-69 tahun

The rates are per 100,000 population of aged 30-69 years

3. (-) Tiada/ kosong/ tiada kes

Nil/ blank/ no cases

Jadual 3 : Indikator SDG Matlamat 3 Kesihatan yang Baik dan Kesejahteraan, Kelantan (samb.)

Table 3 : SDG Indicators Goal 3 Good Health and Well-Being, Kelantan (cont'd)

SDG 3.4.2 Kadar kematian bunuh diri

SDG 3.4.2 Suicide mortality rate

Kadar kematian bunuh diri^a

Suicide mortality rate

Kelantan	2021	2022	2023
	0.8 ^r	0.6	1.1
Bachok	1.9 ^r	1.2	1.2
Kota Bharu	0.5 ^r	0.4	1.2
Machang	0.9 ^r	-	-
Pasir Mas	-	0.4	-
Pasir Puteh	-	0.7	0.7
Tanah Merah	-	-	3.8
Tumpat	1.1	2.2	-
Gua Musang	1.0 ^r	-	1.9
Kuala Krai	1.9	-	1.8
Jeli	-	1.8 ^r	1.8
Kecil Lojing	18.7 ^r	-	-

SDG 3.5.1 Liputan intervensi rawatan (farmakologi, psikososial dan pemulihan serta perkhidmatan jagaan susulan) untuk masalah kecelaruan penggunaan bahan

SDG 3.5.1 Coverage of treatment interventions (pharmacological, psychosocial and rehabilitation and aftercare services) for substances use disorders

Liputan intervensi rawatan untuk masalah kecelaruan penggunaan bahan

Coverage of treatment interventions for substance use disorders

	2021	2022	2023
	Rawatan Treatment	DUD	Liputan (%) Coverage (%)
Opioids	1,363	979	872
	96.6	83.7	73.9
Amphetamine-Type-Stimulants (ATS)	8,008	7,210	7,100
	10,185	11,945	12,416
	78.6	60.4	57.2

Sumber: i. Polis Diraja Malaysia

ii. Agensi Anti Dadah Kebangsaan

iii. Kementerian Kesihatan Malaysia

iv. Pusat Pemulihan Dadah Persendirian

Source: i. Royal Malaysia Police

ii. National Anti-drugs Agency

iii. Ministry of Health Malaysia

iv. Private Drugs Rehabilitation Centers

Nota/ Notes:

1. ^a Kadar adalah bagi setiap 100,000 penduduk

The rates are per 100,000 population

2. ^r Kemarkini

Revised

3. (-) Tiada/ kosong/ tiada kes/ Nil/ blank/ no cases

4. DUD merujuk kepada masalah kecelaruan penggunaan dadah

DUD refers to drug use disorders

5. Malaysia telah menambahbaik pengumpulan data. National Drug and Substance Abuse Data Coordination

Task Force telah ditubuhkan dengan tujuan untuk menyelaraskan data daripada pelbagai agensi kerajaan dan pusat pemulihan swasta di seluruh negara. Oleh itu, laporan ini menggambarkan jumlah keseluruhan pesakit/pelanggan yang mendapatkan rawatan secara sukarela dan mandatori

Malaysia has improved its data collection. The National Drug and Substance Abuse Data Coordination

Task Force is formed with the aim to coordinate data from various governmental agencies and private rehabilitation centres throughout the country. Hence, this report reflected the overall number of patients/clients that seek treatment voluntarily and mandatorily

Jadual 3 : Indikator SDG Matlamat 3 Kesihatan yang Baik dan Kesejahteraan, Kelantan (samb.)

Table 3 : SDG Indicators Goal 3 Good Health and Well-Being, Kelantan (cont'd)

SDG 3.6.1 Kadar kematian disebabkan kemalangan jalan raya
SDG 3.6.1 Death rate due to road traffic injuries

		2021	2022	2023
Kadar kematian disebabkan kemalangan jalan raya	Kadar kematian ^a	12.4	18.4	19.0
Death rate due to road traffic injuries	Death rate			

Bilangan kematian disebabkan kemalangan jalan raya mengikut daerah PDRM (Proksi)

Number of death due to road traffic injuries by PDRM district (Proxy)

Kelantan	Bilangan kematian	2021	2022	2023
		224	336	354
	Number of death			
Bachok	17	29	25	
Gua Musang	25	40	42	
Jeli	7	16	7	
Kota Bharu	60	76	88	
Kuala Krai	26	34	24	
Machang	12	31	24	
Pasir Mas	30	49	31	
Pasir Puteh	11	21	28	
Tanah Merah	22	28	34	
Tumpat	14	12	24	

Sumber: Polis Diraja Malaysia
 Source: Royal Malaysia Police

Nota/ Note:

^a Kadar adalah bagi setiap 100,000 penduduk

The rates are per 100,000 population

Jadual 3 : Indikator SDG Matlamat 3 Kesihatan yang Baik dan Kesejahteraan, Kelantan (samb.)

Table 3 : SDG Indicators Goal 3 Good Health and Well-Being, Kelantan (cont'd)

SDG 3.7.1 Peratusan wanita umur reproduktif (15-49 tahun) yang berpuas hati dengan kaedah moden bagi keperluan perancang keluarga <i>SDG 3.7.1 Proportion of women of reproductive age (aged 15-49 years) who have their need for family planning satisfied with modern methods</i>

	2022
Peratusan wanita umur reproduktif (15-49 tahun) yang berpuas hati dengan kaedah moden bagi keperluan perancang keluarga <i>Proportion of women of reproductive age (aged 15-49 years) who have their need for family planning satisfied with modern methods</i>	Bilangan ^a Number 90,164
	Peratus Per cent 53.7

SDG 3.7.2 Kadar kahiran remaja (berumur 10-14 tahun; berumur 15-19 tahun) bagi setiap 1,000 wanita dalam kumpulan umur berkenaan <i>SDG 3.7.2 Adolescent birth rate (aged 10-14 years; aged 15-19 years) per 1,000 women in that age group</i>
--

Kadar kahiran remaja mengikut kumpulan umur^b
Adolescent birth rate by age group

	2021	2022	2023
Umur 10-14 tahun <i>Aged 10-14 years</i>	0.1	0.1	0.1
Umur 15-19 tahun <i>Aged 15-19 years</i>	6.4	6.2	7.4

SDG 3.a.1 Prevalens umur standard bagi penggunaan tembakau semasa dalam kalangan individu berumur 15 tahun dan ke atas <i>SDG 3.a.1 Age-standardised prevalence of current tobacco use among persons aged 15 years and older</i>
--

	(%)	2019	2023
Prevalens umur standard bagi penggunaan tembakau semasa dalam kalangan individu berumur 15 tahun dan ke atas <i>Age-standardised prevalence of current tobacco use among persons aged 15 years and older</i>		15.5	21.2
Prevalens umur standard bagi penggunaan tembakau semasa dalam kalangan individu berumur 13-17 tahun <i>Age-standardised prevalence of current tobacco use among persons aged 13-17 years</i>		24.5	2022

Sumber: i. Laporan Tinjauan Kebangsaan Kesihatan dan Morbiditi, 2019, 2022,
 Kementerian Kesihatan Malaysia
 ii. Perangkaan Penting, Jabatan Perangkaan Malaysia
 Source: i. National Health and Morbidity Survey Report, 2019, 2022,
 Ministry of Health Malaysia
 ii. Vital Statistics, Department of Statistics Malaysia

Nota/ Notes:

1^a Anggaran penduduk/ Population estimates

2. ^b Kadar adalah bagi setiap 1,000 perempuan berumur 10-14 tahun dan 15-19 tahun

The rates are per 1,000 women aged 10-14 and 15-19 years

Jadual 3 : Indikator SDG Matlamat 3 Kesihatan yang Baik dan Kesejahteraan, Kelantan (samb.)

Table 3 : SDG Indicators Goal 3 Good Health and Well-Being, Kelantan (cont'd)

**SDG 3.b.1 Peratusan penduduk sasaran yang diliputi oleh semua vaksin dalam program kebangsaan
SDG 3.b.1 Proportion of the target population covered by all vaccines included in their national programme**

**Peratusan penduduk sasaran yang diliputi oleh semua vaksin dalam program imunisasi kebangsaan
Proportion of the target population covered by all vaccines included in their immunisation national programme**

	Tahun Year	DTP (dos ke-3) DTP (3 rd dose)	MMR (dos ke-2) MMR (2 nd dose)	HPV perempuan berumur 13 tahun (dos ke-2) HPV female aged 13 years (2 nd dose)	PCV diberikan pada usia 6 bulan (dos ke-2) PCV given at the age of 6 month (2nd dose)
		(%)	(%)	(%)	(%)
Kelantan	2021	73.0	75.1	3.3	98.4
	2022	73.7	76.6	n.a.	72.4
	2023	79.0	77.3	n.a.	76.7
Bachok	2021	88.5	92.4	n.a.	126.4
	2022	77.8	85.7	n.a.	76.2
	2023	84.2	81.9	n.a.	81.4
Kota Bharu	2021	73.4	75.5	n.a.	96.3
	2022	76.3	78.6	n.a.	73.5
	2023	80.6	78.3	n.a.	78.5
Machang	2021	66.3	66.6	n.a.	81.7
	2022	69.8	62.7	n.a.	68.1
	2023	72.2	70.2	n.a.	68.9
Pasir Mas	2021	66.7	66.1	n.a.	88.9
	2022	65.1	72.1	n.a.	64.3
	2023	70.6	71.5	n.a.	67.4
Pasir Puteh	2021	67.8	68.8	n.a.	90.9
	2022	68.7	74.7	n.a.	67.4
	2023	74.3	72.5	n.a.	74.4
Tanah Merah	2021	70.6	69.4	n.a.	88.2
	2022	67.1	72.1	n.a.	67.7
	2023	75.0	71.1	n.a.	72.1
Tumpat	2021	70.8	73.6	n.a.	97.7
	2022	72.3	71.5	n.a.	73.5
	2023	78.6	77.6	n.a.	76.6
Gua Musang ^a	2021	87.3	92.0	n.a.	124.6
	2022	94.5	101.2	n.a.	93.8
	2023	99.2	100.8	n.a.	98.0
Kuala Krai	2021	68.7	74.1	n.a.	99.4
	2022	68.8	70.6	n.a.	68.4
	2023	79.6	75.8	n.a.	78.7
Jeli	2021	74.5	82.7	n.a.	112.4
	2022	84.0	75.1	n.a.	83.3
	2023	79.1	79.1	n.a.	71.2

Sumber: Kementerian Kesihatan Malaysia

Source: Ministry of Health Malaysia

Nota/ Notes:

1. DTP merujuk kepada difteria dan tetanus toxoid dengan pertusis

DTP refers to diphtheria and tetanus with pertussis

2. MMR merujuk kepada penyakit beguk, campak dan rubela

MMR refers to mumps, measles and rubella

3. HPV merujuk kepada virus papilloma manusia

HPV refers to human papilloma virus

4. Liputan HPV Dos 2 bagi tahun 2021 adalah rendah berbanding tahun sebelumnya disebabkan

kekangan stok vaksin HPV di peringkat global

The coverage of HPV Dose 2 for 2021 is low compared to the previous year due to HPV vaccine stock constraints at the global level

5. PCV merujuk kepada vaksin pneumokokal konjugat

PCV refers to pneumococcal conjugate vaccine

6. n.a. tidak berkenaan/ not applicable

7. (-) Tiada/ kosong/ tiada kes/ Nil/ blank/ no cases

Jadual 3 : Indikator SDG Matlamat 3 Kesihatan yang Baik dan Kesejahteraan, Kelantan (samb.)

Table 3 : SDG Indicators Goal 3 Good Health and Well-Being, Kelantan (cont'd)

**SDG 3.c.1 Kepadatan dan agihan pekerja kesihatan
SDG 3.c.1 Health worker density and distribution**

Kepadatan dan agihan pekerja kesihatan

Health worker density and distribution

		2021	2022	2023
Doktor <i>Doctor</i>	Bilangan <i>Number</i>	4,362	4,389	4,196
	Kadar ^a <i>Rate</i>	22.6	24.0	22.6
Doktor gigi <i>Dentist</i>		785	787	815
		4.1	4.3	4.4
Pegawai farmasi <i>Pharmacist</i>		740	775	841
		3.8	4.2	4.5
Jururawat berdaftar <i>Registered nurse</i>		5,845	6,221	6,086
		30.3	34.0	32.7
Anggota perbidanan <i>Midwifery personnel</i>		2,573	2,603	2,636
		14.2	14.0	14.2

**SDG 3.d.2 Peratusan jangkitan aliran darah disebabkan oleh organisma rintangan antimikrobal terpilih
SDG 3.d.2 Percentage of bloodstream infections due to selected antimicrobial-resistant organisms**

Prevalen jangkitan aliran darah disebabkan oleh organisma rintang antimikrobal terpilih^b

Prevalence of bloodstream infections due to selected antimicrobial-resistant organisms

	2021	2022	2023
Healthcare-Associated Methicillin-Resistant Staphylococcus Aureus (HA-MRSA) Bloodstream Infection	2.5	2.4	0.7
Healthcare-Associated ESBL E.Coli Bloodstream Infection	5.3	4.7	4.7

Sumber: Kementerian Kesihatan Malaysia

Source: Ministry of Health Malaysia

Nota/ Notes:

1. ^a Kadar adalah bagi setiap 1,000 penduduk

The rates are per 1,000 population

2. ^b Kadar adalah bagi setiap 100,000 pesakit harian

The rates are per 100,000 patient days

4 QUALITY EDUCATION

Matlamat 4
Goal 4

Pendidikan Berkualiti
Quality Education

Memastikan pendidikan berkualiti, menyeluruh dan saksama serta menggalakkan peluang pembelajaran sepanjang hayat untuk semua
Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

Jadual 4 : Indikator SDG Matlamat 4 Pendidikan Berkualiti, Kelantan
Table 4 : SDG Indicators Goal 4 Quality Education, Kelantan

SDG 4.1.1 Peratusan kanak-kanak dan remaja: (a) dalam gred 2/3; (b) pada akhir sekolah rendah; dan (c) pada akhir sekolah menengah rendah yang mencapai sekurang-kurangnya tahap kecekapan minimum dalam (i) membaca dan (ii) matematik, mengikut jantina
SDG 4.1.1 Proportion of children and young people: (a) in grades 2/3; (b) at the end of primary; and (c) at the end of lower secondary achieving at least a minimum proficiency level in (i) reading and (ii) mathematics, by sex

Peratusan kanak-kanak dan remaja yang mencapai sekurang-kurangnya tahap kecekapan minimum dalam membaca dan matematik

Proportion of children and young people achieving at least a minimum proficiency level in reading and mathematics

	Tahun Year	Jumlah Total		Lelaki Male		Perempuan Female		
		Bilangan Number	Peratus Per cent	Bilangan Number	Peratus Per cent	Bilangan Number	Peratus Per cent	
Kanak-kanak dalam gred 2/3^a <i>Children in grades 2/3</i>								
Membaca <i>Reading</i>								
	2016	27,322	99.0	13,756	98.7	13,565	99.2	
	2017	27,606	98.4	13,960	98.2	13,645	98.7	
	2018	27,292	98.1	13,681	97.7	13,610	98.6	
Matematik <i>Mathematics</i>								
	2016	27,369	99.1	13,793	99.0	13,575	99.3	
	2017	27,671	98.7	14,031	98.7	13,639	98.6	
	2018	27,377	98.4	13,757	98.2	13,619	98.6	
Kanak-kanak pada akhir sekolah rendah^b <i>Children at the end of primary</i>								
Membaca <i>Reading</i>								
	2017	27,052	95.2	13,298	92.6	13,754	97.8	
	2018	26,171	94.9	12,852	92.3	13,319	92.3	
	2019	26,341	95.4	12,874	93.1	13,467	97.7	
Matematik <i>Mathematics</i>								
	2017	23,023	81.0	11,034	76.8	11,989	85.3	
	2018	21,759	97.4	10,310	74.1	11,449	83.8	
	2019	22,252	80.6	10,449	75.6	11,803	85.6	
Remaja pada akhir sekolah menengah rendah^c <i>Young people at the end of lower secondary</i>								
Membaca <i>Reading</i>								
	2017	19,632	82.2	8,520	72.7	11,112	91.4	
	2018	17,795	80.5	7,575	70.1	10,220	90.5	
	2019	17,847	82.7	7,533	72.9	10,314	91.7	
Matematik <i>Mathematics</i>								
	2017	11,110	46.5	4,342	37.1	6,768	55.7	
	2018	9,564	43.3	3,793	35.1	5,771	51.1	
	2019	12,515	57.9	5,042	48.7	7,473	66.5	

Sumber: Kementerian Pendidikan Malaysia
Source: Ministry of Education Malaysia

Nota/ Notes:

1. ^a Merujuk kepada Data LINUS yang dikemas kini oleh PADU (2016-2018). LINUS telah dihentikan mulai 2019
Refers to LINUS Data updated by PADU (2016-2018). LINUS has been stopped starting 2019

2. PADU merujuk kepada Unit Pelaksanaan dan Prestasi Pendidikan, Kementerian Pendidikan Malaysia
PADU refer to Education Performance and Delivery Unit, Ministry of Education Malaysia

3. LINUS merujuk kepada Program Literasi dan Numerasi di bawah Kementerian Pendidikan Malaysia
LINUS refer to Literacy and Numeracy Programme under the Ministry of Education Malaysia

4. ^b Merujuk kepada Data UPSR oleh Lembaga Peperiksaan (2016-2018)
Refers to UPSR Data by Examination Syndicate (2016-2018)

5. UPSR merujuk kepada Ujian Pencapaian Sekolah Rendah. Ini adalah penilaian untuk kanak-kanak sebelum menamatkan sekolah rendah
UPSR refer to Ujian Pencapaian Sekolah Rendah. It is an assessment for children prior to completing primary school

6. Hanya melibatkan calon di sekolah kerajaan dan sekolah bantuan kerajaan
Candidates for Government Schools and Government-Assisted Schools only

7. UPSR telah dibatalkan pada tahun 2020 dan dimansuhkan mulai 2021
UPSR was canceled in 2020 and abolished from 2021

8. ^c Merujuk kepada Data PT3 oleh Lembaga Peperiksaan (2016-2018)
Refers to PT3 Data by Examination Syndicate (2016-2018)

9. PT3 merujuk kepada Penilaian Menengah Rendah bagi remaja di akhir menengah rendah
PT3 refer to Lower Secondary Assessment for young people at the end of lower secondary

10. Hanya melibatkan calon di sekolah kerajaan dan sekolah bantuan kerajaan
Candidates for Government Schools and Government-Assisted Schools only

11. PT3 dibatalkan pada tahun 2020 dan 2021
PT3 is canceled in 2020 and 2021

Jadual 4 : Indikator SDG Matlamat 4 Pendidikan Berkualiti, Kelantan (samb.)
Table 4 : SDG Indicators Goal 4 Quality Education, Kelantan (cont'd)

**SDG 4.1.2 Kadar tamat persekolahan (pendidikan rendah, pendidikan menengah rendah, pendidikan menengah atas)
SDG 4.1.2 Completion rate (primary education, lower secondary education, upper secondary education)**

Kadar tamat persekolahan

Completion rate

	(%)	2021	2022	2023
Pendidikan rendah <i>Primary education</i>				
Jumlah	100.2	98.2	101.2	
<i>Total</i>				
Lelaki	98.7	97.3	99.6	
<i>Male</i>				
Perempuan	101.8	99.2	102.8	
<i>Female</i>				
Pendidikan menengah rendah <i>Lower secondary education</i>				
Jumlah	111.7	99.0	99.0	
<i>Total</i>				
Lelaki	110.5	99.4	99.5	
<i>Male</i>				
Perempuan	112.9	98.7	98.5	
<i>Female</i>				
Pendidikan menengah atas <i>Upper secondary education</i>				
Jumlah	100.3	99.4	98.5	
<i>Total</i>				
Lelaki	101.1	100.0	97.3	
<i>Male</i>				
Perempuan	99.6	98.8	99.7	
<i>Female</i>				

Sumber: Kementerian Pendidikan Malaysia
Source: Ministry of Education Malaysia

Jadual 4 : Indikator SDG Matlamat 4 Pendidikan Berkualiti, Melaka (samb.)

Table 4 : SDG Indicators Goal 4 Quality Education, Melaka (cont'd)

**SDG 4.1.2 Kadar tamat persekolahan (pendidikan rendah, pendidikan menengah rendah, pendidikan menengah atas)
SDG 4.1.2 Completion rate (primary education, lower secondary education, upper secondary education)**

Kadar tamat persekolahan mengikut Pejabat Pendidikan Daerah dan jenis persekolahan

Completion rate by District Education Office and type of schooling

	Tahun Year	Jenis persekolahan Type of schooling		
		Pendidikan rendah Primary education	Pendidikan menengah rendah Lower secondary education	Pendidikan menengah atas Upper secondary education
KELANTAN	2021	100.32	100.27	100.06
	2022	104.30	102.23	99.48
	2023	101.2	99.5	97.8
Bachok	2021	104.35	100.67	100.86
	2022	109.38	102.83	99.57
	2023	101.9	101.9	97.7
Kota Bharu	2021	100.08	100.25	100.21
	2022	101.71	101.55	99.50
	2023	104.0	98.8	98.5
Machang	2021	100.97	102.56	100.00
	2022	103.09	104.35	99.62
	2023	100.0	100.4	99.1
Pasir Mas	2021	101.43	100.24	99.04
	2022	104.95	103.55	99.63
	2023	101.5	99.0	95.6
Pasir Puteh	2021	101.62	99.94	99.21
	2022	105.45	101.06	99.55
	2023	96.2	100.9	97.2
Tanah Merah	2021	96.76	100.18	101.20
	2022	107.40	101.95	99.48
	2023	101.6	100.2	98.2
Tumpat	2021	99.79	100.37	98.99
	2022	105.09	102.05	99.30
	2023	103.3	99.8	96.3
Gua Musang	2021	97.61	98.61	100.75
	2022	107.24	103.31	98.98
	2023	101.0	98.6	98.6
Kuala Krai	2021	99.60	98.79	100.15
	2022	98.63	100.27	98.90
	2023	97.2	96.3	95.7
Jeli	2021	101.77	102.62	101.61
	2022	109.11	103.73	100.88
	2023	100.1	101.5	98.6

Sumber: Kementerian Pendidikan Malaysia

Source: Ministry of Education Malaysia

Nota/ Notes:

Sekolah KPM sahaja
MOE schools only

Jadual 4 : Indikator SDG Matlamat 4 Pendidikan Berkualiti, Kelantan (samb.)
Table 4 : SDG Indicators Goal 4 Quality Education, Kelantan (cont'd)

SDG 4.2.2 Kadar penyertaan dalam pembelajaran terancang (setahun sebelum umur rasmi layak memasuki sekolah rendah), mengikut jantina

SDG 4.2.2 Participation rate in organised learning (one year before the official primary entry age), by sex

	Tahun Year	Jumlah Total		Lelaki Male		Perempuan Female	
		Bilangan Number	Kadar Rate	Bilangan Number	Kadar Rate	Bilangan Number	Kadar Rate
Kadar penyertaan peringkat prasekolah^a <i>Participation rate in preschool</i>	2021	28,573	73.7	14,423	72.9	14,150	74.6
	2022	28,377	74.5	14,471	73.7	13,906	75.3
	2023	28,585	73.7	14,524	73.0	14,061	74.5

SDG 4.4.1 Peratusan belia dan dewasa dengan kemahiran teknologi maklumat dan komunikasi (ICT), mengikut jenis kemahiran
SDG 4.4.1 Proportion of youth and adults with information and communications technology (ICT) skills, by type of skill

Peratusan orang dewasa menggunakan komputer

Proportion of adult using computers

	(%)	Tahun Year	Jumlah Total	Bandar Urban	Luar Bandar Rural
Menyalin atau memindahkan fail atau folder <i>Copying or moving a file or folder</i>		2021	96.5	96.4	96.7
		2022	98.3	97.8	98.8
		2023	98.6	98.1	99.1
Menggunakan teknik menyalin dan menampal untuk pendua atau memindahkan maklumat di dalam satu dokumen <i>Using copy and paste tools to duplicate or move information within a document</i>		2021	91.5	94.0	88.0
		2022	95.8	92.4	99.1
		2023	96.1	92.7	99.4
Menghantar e-mel berserta fail <i>Sending an e-mail with attached files</i>		2021	70.2	75.4	62.8
		2022	90.7	91.6	89.7
		2023	90.9	91.9	90.0
Menggunakan teknik aritmetik asas di dalam lembaran kerja <i>Using basic arithmetic formulas in a spreadsheet</i>		2021	40.1	40.5	39.4
		2022	52.0	56.0	48.1
		2023	52.3	56.3	48.4
Menghubungkan dan memasang peranti baru <i>Connecting and installing new devices</i>		2021	67.5	70.7	63.0
		2022	74.4	71.9	76.8
		2023	74.7	72.2	77.1
Mencari, memuat turun, memasang dan mengkonfigurasi perisian <i>Searching, downloading, installing and configuring software</i>		2021	62.7	61.8	64.0
		2022	70.0	67.2	72.8
		2023	70.4	67.5	73.1
Membuat persembahan elektronik dengan menggunakan perisian komputer <i>Creating electronic presentations using computer software</i>		2021	50.3	50.1	50.7
		2022	63.2	66.0	60.5
		2023	63.5	66.3	60.8
Memindahkan fail di antara komputer dan peranti mudah alih lain <i>Transferring files between a computer and other devices</i>		2021	59.3	66.2	49.5
		2022	86.8	87.9	85.8
		2023	87.1	88.2	86.1
Menulis program komputer menggunakan bahasa pengaturcaraan yang khusus <i>Writing a computer program using a specialised programming language</i>		2021	16.3	16.8	15.5
		2022	24.3	25.3	23.4
		2023	24.6	25.5	23.7

Sumber: i. Kementerian Pendidikan Malaysia

ii. Survei Penggunaan & Capaian ICT oleh Individu dan Isi Rumah, Jabatan Perangkaan Malaysia

Source: i. Ministry of Education Malaysia

ii. ICT Use and Access by Individuals and Households Survey, Department of Statistics Malaysia

Nota/ Note:

^a Data merujuk pada satu tahun sebelum umur kemasukan sekolah rendah secara rasmi

Data refer to one year before the official primary entry age

Jadual 4 : Indikator SDG Matlamat 4 Pendidikan Berkualiti, Kelantan (samb.)

Table 4 : *SDG Indicators Goal 4 Quality Education, Kelantan (cont'd)*

SDG 4.4.1 Peratusan belia dan dewasa dengan kemahiran teknologi maklumat dan komunikasi (ICT), mengikut jenis kemahiran

SDG 4.4.1 Proportion of youth and adults with information and communications technology (ICT) skills, by type of skill

Peratusan belia menggunakan komputer

Proportion of youth using computers

	Tahun (%)	Jumlah Total	Bandar Urban	Luar Bandar Rural
Menyalin atau memindahkan fail atau folder <i>Copying or moving a file or folder</i>	2021	93.1	92.7	93.6
	2022	99.4	99.2	99.7
	2023	99.3	99.3	99.2
Menggunakan teknik menyalin dan menampal untuk pendua atau memindahkan maklumat di dalam satu dokumen <i>Using copy and paste tools to duplicate or move information within a document</i>	2021	93.1	92.7	93.6
	2022	96.9	94.4	99.1
	2023	95.6	91.1	99.6
Menghantar e-mel berserta fail <i>Sending an e-mail with attached files</i>	2021	89.0	95.3	81.3
	2022	99.2	99.1	99.2
	2023	90.3	90.5	90.1
Menggunakan teknik aritmetik asas di dalam lembaran kerja <i>Using basic arithmetic formulas in a spreadsheet</i>	2021	36.9	38.5	34.9
	2022	75.8	78.5	73.6
	2023	61.8	67.1	57.2
Menghubungkan dan memasang peranti baru <i>Connecting and installing new devices</i>	2021	75.7	90.1	57.9
	2022	83.8	80.7	86.5
	2023	73.9	71.3	76.3
Mencari, memuat turun, memasang dan mengkonfigurasi perisian <i>Searching, downloading, installing and configuring software</i>	2021	65.0	65.2	64.7
	2022	80.9	80.8	81.1
	2023	82.4	78.1	86.2
Membuat persembahan elektronik dengan menggunakan perisian komputer <i>Creating electronic presentations using computer software</i>	2021	49.8	51.4	47.8
	2022	82.5	83.9	81.2
	2023	81.8	82.5	81.1
Memindahkan fail di antara komputer dan peranti mudah alih lain <i>Transferring files between a computer and other devices</i>	2021	68.4	79.8	54.4
	2022	82.3	84.3	80.6
	2023	86.4	87.0	85.9
Menulis program komputer menggunakan bahasa pengaturcaraan yang khusus <i>Writing a computer program using a specialised programming language</i>	2021	18.6	16.8	20.8
	2022	38.7	40.0	37.5
	2023	41.6	54.9	29.9

Sumber: Survei Penggunaan & Capaian ICT oleh Individu dan Isi Rumah,

Jabatan Perangkaan Malaysia

Source: ICT Use and Access by Individuals and Households Survey,

Department of Statistics Malaysia

Jadual 4 : Indikator SDG Matlamat 4 Pendidikan Berkualiti, Kelantan (samb.)
Table 4 : SDG Indicators Goal 4 Quality Education, Kelantan (cont'd)

SDG 4.6.1 Peratusan penduduk dalam kumpulan umur tertentu yang mencapai sekurang-kurangnya tahap kecekapan tetap dalam kemahiran (a) literasi dan (b) numerasi, mengikut jantina
SDG 4.6.1 Proportion of population in a given age group achieving at least a fixed level of proficiency in functional (a) literacy and (b) numeracy skills, by sex

Peratusan penduduk dalam kumpulan umur tertentu yang mencapai tahap kecekapan dalam kemahiran literasi (Proksi)

Proportion of population in a given age group achieving proficiency in literacy skill (Proxy)

		2021 ^r	2022 ^r	2023
15 tahun dan ke atas <i>15 years old and over</i>				
Jumlah Total	Bilangan ('000) Number ('000)	1,213.0	1,217.2	1,256.9
	Peratus Per cent	95.3	94.2	95.1
Lelaki Male	Bilangan ('000) Number ('000)	606.3	610.6	630.6
	Peratus Per cent	95.9	95.1	95.9
Perempuan Female	Bilangan ('000) Number ('000)	606.7	606.6	626.3
	Peratus Per cent	94.6	93.4	94.2
Umur 15-24 tahun <i>Aged 15-24 years old</i>				
Jumlah Total	Bilangan ('000) Number ('000)	380.2	375.9	376.5
	Peratus Per cent	99.3	98.4	99.3
Lelaki Male	Bilangan ('000) Number ('000)	187.5	186.6	188.9
	Peratus Per cent	99.0	97.8	98.9
Perempuan Female	Bilangan ('000) Number ('000)	192.7	189.2	187.6
	Peratus Per cent	99.5	99.0	99.6

Sumber: Survei Tenaga Buruh, Jabatan Perangkaan Malaysia
Source: Labour Force Survey, Department of Statistics Malaysia

Nota/ Note:

Proksi menggunakan Survei Tenaga Buruh (merujuk kepada orang yang pernah bersekolah iaitu mereka yang sedang bersekolah atau tamat persekolahan)

Proxy using Labour Force Survey (refers to persons who have ever been to school that is, those currently schooling or completed schooling)

Jadual 4 : Indikator SDG Matlamat 4 Pendidikan Berkualiti, Kelantan (samb.)
Table 4 : SDG Indicators Goal 4 Quality Education, Kelantan (cont'd)

SDG 4.a.1 Peratusan perkhidmatan asas yang ditawarkan oleh sekolah, mengikut jenis perkhidmatan
SDG 4.a.1 Proportion of schools offering basic services, by type of service

Peratusan sekolah dengan kemudahan pendidikan mengikut jenis akses

Proportion of schools with education facilities by type of access

	Tahun Year	Elektrik Electricity	Internet ^a	Komputer ^a Computer	Prasarana dan bahan yang diseduaikan ^b <i>Adapted infrastructure and materials</i>	Air minuman asas Basic drinking water	Kemudahan mencuci satu jantina Single-sex washing facility	Kemudahan asas mencuci tangan Basic handwashing facilities
Kelantan	2021	100.0	99.3	78.9	35.7	100.0	99.7	100.0
	2022	100.0	99.3	79.4	48.3	99.8	99.7	100.0
	2023	100.0	99.3	78.7	51.1	99.8	99.7	100.0
Bachok	2021	100.0	98.1	81.1	52.8	100.0	100.0	100.0
	2022	100.0	98.1	86.8	75.5	100.0	100.0	100.0
	2023	100.0	98.1	84.9	75.5	100.0	100.0	100.0
Kota Bharu	2021	100.0	99.3	84.1	26.2	100.0	99.3	100.0
	2022	100.0	99.3	85.5	42.8	100.0	99.3	100.0
	2023	100.0	99.3	84.0	47.9	100.0	99.3	100.0
Machang	2021	100.0	100.0	69.2	79.5	100.0	100.0	100.0
	2022	100.0	100.0	76.9	84.6	100.0	100.0	100.0
	2023	100.0	100.0	79.5	89.7	100.0	100.0	100.0
Pasir Mas	2021	100.0	98.8	74.1	22.2	100.0	98.8	100.0
	2022	100.0	98.8	66.7	35.8	100.0	98.8	100.0
	2023	100.0	98.8	66.7	38.3	100.0	98.8	100.0
Pasir Puteh	2021	100.0	98.2	89.3	50.0	100.0	100.0	100.0
	2022	100.0	98.2	82.1	58.9	100.0	100.0	100.0
	2023	100.0	98.2	80.4	60.7	100.0	100.0	100.0
Tanah Merah	2021	100.0	100.0	74.0	28.0	100.0	100.0	100.0
	2022	100.0	100.0	76.0	38.0	100.0	100.0	100.0
	2023	100.0	100.0	74.0	34.0	100.0	100.0	100.0
Tumpat	2021	100.0	100.0	89.6	20.8	100.0	100.0	100.0
	2022	100.0	100.0	87.5	39.6	100.0	100.0	100.0
	2023	100.0	100.0	89.6	43.8	100.0	100.0	100.0
Gua Musang	2021	100.0	100.0	57.1	34.7	100.0	100.0	100.0
	2022	100.0	100.0	63.3	38.8	98.0	100.0	100.0
	2023	100.0	100.0	61.2	42.9	98.0	100.0	100.0
Kuala Krai	2021	100.0	100.0	77.8	29.6	100.0	100.0	100.0
	2022	100.0	100.0	83.3	37.0	100.0	100.0	100.0
	2023	100.0	100.0	83.3	42.6	100.0	100.0	100.0
Jeli	2021	100.0	100.0	85.7	61.9	100.0	100.0	100.0
	2022	100.0	100.0	81.0	66.7	100.0	100.0	100.0
	2023	100.0	100.0	81.0	61.9	100.0	100.0	100.0

Sumber: Kementerian Pendidikan Malaysia
Source: Ministry of Education Malaysia

Nota/ Notes:

1. ^aUntuk tujuan pedagogi

For pedagogical purposes

2. ^bPelajar kurang upaya

Student with disabilities

Jadual 4 : Indikator SDG Matlamat 4 Pendidikan Berkualiti, Kelantan (samb.)
Table 4 : SDG Indicators Goal 4 Quality Education, Kelantan (cont'd)

SDG 4.c.1 Peratusan guru dengan kelayakan minimum yang diperlukan, mengikut tahap pendidikan
SDG 4.c.1 Proportion of teachers with the minimum required qualifications, by education level

Peratusan guru dengan latihan perguruan minimum yang terancang mengikut tahap pendidikan
Proportion of teachers with minimum organised teacher training by level of education

		2021	2022	2023
Pra sekolah Sekolah <i>Pre-primary School</i>	Bilangan <i>Number</i>	1,195	1,832	1,304
	Peratus <i>Per cent</i>	33.6	52.9	73.4
Sekolah Rendah <i>Primary School</i>	Bilangan <i>Number</i>	13,403	15,633	12,842
	Peratus <i>Per cent</i>	100.0	100.0	100.0
Sekolah Menengah <i>Secondary School</i>	Bilangan <i>Number</i>	12,120	12,577	11,303
	Peratus <i>Per cent</i>	99.6	99.8	99.5

Sumber: Kementerian Pendidikan Malaysia

Source: Ministry of Education Malaysia

Nota/ Notes:

1. Termasuk sekolah di bawah Kementerian Pendidikan dan agensi kerajaan yang lain

Includes schools under the Ministry of Education and other government agencies

2. Bagi peringkat pra sekolah, data bagi tahun 2020 akan dikemaskini selaras dengan definisi antarabangsa

For the pre-primary level, data for 2019 and 2020 will be revised inline with international definitions

Matlamat 5
Goal 5

Kesaksamaan Gender
Gender Equality

**Mencapai kesaksamaan gender dan memperkasa
semua golongan wanita dan kanak-kanak
perempuan**

***Achieve gender equality and empower all women
and girls***

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

Jadual 5 : Indikator SDG Matlamat 5 Kesaksamaan Gender, Kelantan
Table 5 : SDG Indicators Goal 5 Gender Equality, Kelantan

SDG 5.2.1 Peratusan wanita dan gadis yang pernah berpasangan berumur 15 tahun ke atas dan mengalami keganasan fizikal, seksual atau psikologi oleh pasangan intim atau bekas pasangan dalam tempoh 12 bulan terdahulu, mengikut bentuk keganasan dan umur

SDG 5.2.1 Proportion of ever-partnered women and girls aged 15 years and older subjected to physical, sexual or psychological violence by a current or former intimate partner in the previous 12 months, by form of violence and by age

Bilangan kes keganasan rumah tangga (Proksi) ^a Number of domestic violence cases (Proxy)	Bilangan Number	2021	2022	2023
		578	489	414

SDG 5.2.2 Peratusan wanita dan gadis berumur 15 tahun ke atas yang mengalami keganasan seksual oleh orang lain selain pasangan intim dalam tempoh 12 bulan terdahulu, mengikut umur dan tempat kejadian

SDG 5.2.2 Proportion of women and girls aged 15 years and older subjected to sexual violence by persons other than an intimate partner in the previous 12 months, by age and place of occurrence

Bilangan kes kesalahan seksual (Proksi)

Number of sexual violence cases (Proxy)

Jumlah Total	Bilangan Number	2021	2022	2023
		154	142	182
Rogol ^b Rape	82	87	116	
Sumbang mahram Incest	26	14	19	
Luar tabii Unnatural sex	11	7	11	
Cabul kehormatan Molest	35	34	36	

SDG 5.5.1 Peratusan kerusi yang disandang oleh wanita dalam (a) parliment negara dan (b) kerajaan tempatan

SDG 5.5.1 Proportion of seats held by women in (a) national parliaments and (b) local governments

Peratusan kerusi yang disandang dalam Majlis Pihak Berkua Tempatan mengikut jantina

Proportion of seats held in Local Authority Councilors by sex

Kelantan	Tahun Year	Lelaki Male	Perempuan Female
		(%)	
	2021	86.4	13.6
	2022	88.2	11.8
	2023	86.2	13.8
Majlis Perbandaran Kota Bharu	2021	87.5	12.5
	2022	90.9	9.1
	2023	90.9	9.1
Majlis Daerah Bachok	2021	87.5	12.5
	2022	82.6	17.4
	2023	82.6	17.4
Majlis Daerah Dabong	2021	79.2	20.8
	2022	100.0	0.0
	2023	77.3	22.7
Majlis Daerah Gua Musang	2021	91.7	8.3
	2022	91.7	8.3
	2023	91.7	8.3

Sumber: i. Polis Diraja Malaysia
ii. Jabatan Kerajaan Tempatan
Source: i. Royal Malaysia Police
ii. Local Government Department

Nota/ Notes:

1. ^a Data merujuk kepada data proksi bilangan kes keganasan rumah tangga dari PDRM
Data refer to proxy data the number of domestic violence cases from PDRM

2. ^b Termasuk rogol berkumpulan
Includes gang rape

3. n.a. tidak berkenaan
not applicable

Jadual 5 : Indikator SDG Matlamat 5 Kesaksamaan Gender, Kelantan (samb.)

Table 5 : SDG Indicators Goal 5 Gender Equality, Kelantan (cont'd)

SDG 5.5.1 Peratusan kerusi yang disandang oleh wanita dalam (a) parlimen negara dan (b) kerajaan tempatan

SDG 5.5.1 Proportion of seats held by women in (a) national parliaments and (b) local governments

Peratusan kerusi yang disandang dalam Majlis Pihak Berkuasa Tempatan mengikut jantina (samb.)

Proportion of seats held by women in Local Authority Councilors by sex (cont'd)

	Tahun (%)	Lelaki Male	Perempuan Female
Majlis Daerah Jeli	2021	83.3	16.7
	2022	83.3	16.7
	2023	83.3	16.7
Majlis Daerah Ketereh	2021	87.5	12.5
	2022	85.0	15.0
	2023	85.0	15.0
Majlis Daerah Kuala Krai	2021	70.8	29.2
	2022	75.0	25.0
	2023	70.8	29.2
Majlis Daerah Machang	2021	87.5	12.5
	2022	82.6	17.4
	2023	82.6	17.4
Majlis Daerah Pasir Mas	2021	91.3	8.7
	2022	91.7	8.3
	2023	91.3	8.7
Majlis Daerah Pasir Puteh	2021	91.7	8.3
	2022	90.9	9.1
	2023	90.9	9.1
Majlis Daerah Tanah Merah	2021	87.5	12.5
	2022	100.0	0.0
	2023	100.0	0.0
Majlis Daerah Tumpat	2021	91.7	8.3
	2022	87.5	12.5
	2023	87.5	12.5

SDG 5.5.2 Peratusan wanita dalam jawatan pengurusan

SDG 5.5.2 Proportion of women in managerial positions

Peratusan wanita dalam jawatan pengurusan	(%)	2021 ^r	2022 ^r	2023
Proportion of women in managerial positions		11.5	21.0	20.8

Sumber: i. Jabatan Kerajaan Tempatan
ii. Survei Tenaga Buruh, Jabatan Perangkaan Malaysia
Source: i. Local Government Department
ii. Labour Force Survey, Department of Statistics Malaysia

Nota/ Note:

n.a. tidak berkenaan
not applicable

Jadual 5 : Indikator SDG Matlamat 5 Kesaksamaan Gender, Kelantan (samb.)
Table 5 : SDG Indicators Goal 5 Gender Equality, Kelantan (cont'd)

SDG 5.6.1 Peratusan wanita berumur 15-49 tahun yang membuat keputusan sendiri berkaitan hubungan seksual, penggunaan alat pencegah kehamilan dan penjagaan kesihatan reproduktif
SDG 5.6.1 Proportion of women aged 15-49 years who make their own informed decisions regarding sexual relations, contraceptive use and reproductive health care

Peratusan wanita pada umur reproduktif yang membuat keputusan sendiri berkaitan hubungan seksual, penggunaan alat pencegah kehamilan dan penjagaan kesihatan reproduktif ^a

Proportion of women in the reproductive age who make their own informed decisions regarding sexual relations, contraceptive use and reproductive health care

	(%)	2014
Hubungan seksual <i>Sexual relation</i>		n.a
Penggunaan alat pencegah kehamilan <i>Contraceptive use</i>		93.6
Penjagaan kesihatan reproduktif <i>Reproductive health care</i>		n.a

SDG 5.b.1 Peratusan individu yang memiliki telefon bimbit, mengikut jantina
SDG 5.b.1 Proportion of individuals who own a mobile telephone, by sex

Peratusan individu memiliki telefon bimbit
Proportion of mobile phone ownership by individuals

	(%)	2021	2022	2023
Jumlah <i>Total</i>		94.7	96.6	96.7
Lelaki <i>Male</i>		95.6	97.6	97.6
Perempuan <i>Female</i>		93.9	95.5	95.9
Bandar <i>Urban</i>		95.8	98.5	98.6
Luar Bandar <i>Rural</i>		93.5	94.9	95.3

Peratusan capaian isi rumah terhadap telefon bimbit
Proportion of households with access to mobile phone

	2019	2022	2023
Kelantan	97.2	99.2	99.2
Bachok	96.4	99.1	99.0
Kota Bharu	98.0	99.3	99.3
Machang	97.4	99.0	99.0
Pasir Mas	94.6	99.2	99.1
Pasir Puteh	99.6	99.0	99.5
Tanah Merah	97.8	99.0	98.6
Tumpat	95.3	99.6	99.6
Gua Musang	98.3 ^b	99.7	99.6
Kuala Krai	97.8	99.1	98.5
Jeli	96.5	99.4	99.4
Lojing	n.a.	92.9	95.5

Sumber: i. Lembaga Penduduk dan Pembangunan Keluarga Negara
ii. Survei Penggunaan dan Capaian ICT oleh Individu dan Isi Rumah,
Jabatan Perangkaan Malaysia

Source: i. National Population and Family Development Board
ii. ICT Use and Access by Individuals and Households Survey,
Department of Statistics Malaysia

Nota/ Notes:

1. ^aHanya sebahagian data yang tersedia

Only partial data is available

2. n.a. tidak berkenaan

not applicable

3. ^bTermasuk/ Includes Lojing

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

6 CLEAN WATER AND SANITATION

Matlamat 6
Goal 6

Air Bersih dan Sanitasi
Clean Water and Sanitation

Memastikan ketersediaan dan pengurusan air mampan serta sanitasi untuk semua
Ensure availability and sustainable management of water and sanitation for all

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

Jadual 6 : Indikator SDG Matlamat 6 Air Bersih dan Sanitasi, Kelantan
Table 6 : SDG Indicators Goal 6 Clean Water and Sanitation, Kelantan

SDG 6.1.1 Peratusan penduduk yang menggunakan perkhidmatan air minuman yang diuruskan dengan selamat
SDG 6.1.1 Proportion of population using safely managed drinking water services

Peratusan penduduk yang menggunakan perkhidmatan air minuman yang diuruskan dengan selamat
Proportion of population using safely managed drinking water services

Kelantan	Tahun Year	Jumlah Total	Bandar Urban	Luar Bandar Rural
	2021	73.1	65.4	80.8
	2022	73.9	65.8	82.0
	2023	74.5	65.8	83.1

Peratusan isi rumah mengikut jenis bekalan air (Proksi)
Percentage of households by type of water supply (Proxy)

	Tahun Year	Air paip di rumah Piped water in the house	Air paip awam Public water stand pipe	Lain-lain Others
Kelantan	2016	65.4	1.9	32.7
	2019	67.9	0.2	31.9
	2022	70.2	0.1	29.7
Bachok	2016	29.5	2.0	68.5
	2019	42.3	-	57.7
	2022	47.4	-	52.6
Kota Bharu	2016	72.0	1.2	26.8
	2019	64.3	-	35.7
	2022	68.4	-	31.6
Machang	2016	68.7	3.4	27.9
	2019	70.1	-	29.9
	2022	68.0	-	32.0
Pasir Mas	2016	67.0	1.3	31.7
	2019	71.9	0.2	27.9
	2022	80.3	-	19.7
Pasir Puteh	2016	52.0	4.0	44.0
	2019	65.8	0.2	34.0
	2022	68.5	-	31.5
Tanah Merah	2016	67.8	3.2	29.0
	2019	74.8	1.7	23.5
	2022	70.7	-	29.3
Tumpat	2016	62.6	2.1	35.3
	2019	66.9	0.2	32.9
	2022	70.8	0.8	28.4

Sumber: i. Kementerian Peralihan Tenaga dan Transformasi Air
ii. Suruhanjaya Perkhidmatan Air Negara
Source: i. Ministry of Energy Transition and Water Transformation
ii. National Water Services Commission

Nota/ Note:

1. ^a Peratusan populasi yang mendapat liputan bekalan air bagi Kelantan merujuk kepada peratusan populasi yang memiliki sambungan terhadap sistem bekalan air. Peratusan premis yang memiliki penyambungan adalah rendah walaupun terdapat akses terhadap sistem bekalan air kerana masih ramai isi rumah yang memilih untuk menggunakan sumber air alternatif iaitu air bawah tanah. Bagi negeri-negeri lain, liputan bekalan air adalah berdasarkan peratusan populasi yang mempunyai akses terhadap sistem bekalan air awam

Kelantan's percentage of population served refers to percentage of population with connected water supply. The percentage of premises with connected services is low although there is accessibility; many households still using alternative sources i.e. ground water. For other states, population served based on percentage of population that have access to the public water supply system

(-) Tiada/ Kosong/ tiada kes

Nil/ blank/ no cases

Jadual 6 : Indikator SDG Matlamat 6 Air Bersih dan Sanitasi, Kelantan (samb.)

Table 6 : SDG Indicators Goal 6 Clean Water and Sanitation, Kelantan (cont'd)

SDG 6.1.1 Peratusan penduduk yang menggunakan perkhidmatan air minuman yang diuruskan dengan selamat
SDG 6.1.1 Proportion of population using safely managed drinking water services

Peratusan isi rumah mengikut jenis bekalan air (Proksi) (samb.)

Percentage of households by type of water supply (Proxy) (cont'd)

	Tahun Year	Air paip di rumah Piped water	Air paip awam Public water	Lain-lain Others
Gua Musang	2016	69.1	1.3	29.6
	2019	90.7	-	9.3
	2022	89.5	-	10.5
Kuala Krai	2016	71.9	2.1	26.0
	2019	83.3	-	16.7
	2022	70.0	-	30.0
Jeli	2016	75.7	1.4	22.9
	2019	77.4	0.7	21.9
	2022	80.8	0.7	18.5
Kechil Lojing	2016	-	-	-
	2019	44.4	-	55.6
	2022	87.5	-	12.5

SDG 6.2.1 Peratusan penduduk yang menggunakan (a) perkhidmatan sanitasi yang diuruskan dengan selamat dan (b) kemudahan mencuci tangan dengan sabun dan air

SDG 6.2.1 Proportion of population using (a) safely managed sanitation services and (b) a hand-washing facility with soap and water

Peratusan isi rumah yang menggunakan perkhidmatan sanitasi yang diuruskan dengan selamat^a

Proportion of households using safely managed sanitation services

Kelantan		(%)	2016	2019	2022
			99.7	100.0	99.8
Bachok			100.0	100.0	99.5
Kota Bharu			99.7	100.0	99.6
Machang			98.6	99.7	100.0
Pasir Mas			99.7	100.0	99.8
Pasir Puteh			99.8	100.0	99.8
Tanah Merah			100.0	100.0	100.0
Tumpat			99.2	100.0	100.0
Gua Musang ^b			100.0	100.0	100.0
Kuala Krai			100.0	100.0	100.0
Jeli			100.0	100.0	100.0

Sumber: i. Kementerian Peralihan Tenaga dan Transformasi Air
ii. Suruhanjaya Perkhidmatan Air Negara
iii. Survei Pendapatan, Perbelanjaan Isi Rumah dan Kemudahan Asas (HIES/BA),
Jabatan Perangkaan Malaysia

Source: i. Ministry of Energy Transition and Water Transformation
ii. National Water Services Commission
iii. Household Income, Expenditure and Basic Amenities Survey (HIES/BA),
Department of Statistics Malaysia

Nota/ Notes:

1. ^a Merujuk kepada peratusan isi rumah yang menggunakan kemudahan tandas jenis tandas tarik dan tandas curah/ siram

Refers to proportion of households using flush toilet and pour/ flush toilet facilities

2. ^b Termasuk/ Includes Lojing

3. (-) Tiada/ kosong/ tiada kes

Nil/ blank/ no cases

Jadual 6 : Indikator SDG Matlamat 6 Air Bersih dan Sanitasi, Kelantan (samb.)
Table 6 : SDG Indicators Goal 6 Clean Water and Sanitation, Kelantan (cont'd)

SDG 6.3.1 Peratusan aliran air sisa domestik dan industri dirawat dengan selamat
SDG 6.3.1 Proportion of domestic and industrial wastewater flows safely treated

Peratusan aliran air sisa domestik dan industri dirawat dengan selamat^a

Proportion of domestic and industrial wastewater flows safely treated

	(%)	2021	2022	2023
Domestik		85.1 ^r	73.4 ^r	87.3 ^r
<i>Domestic</i>				
Industri^b		98.5	99.3	98.1
<i>Industrial</i>				

Sumber: i. Indah Water Konsortium, Malaysia

ii. Jabatan Alam Sekitar

Source: i. Indah Water Konsortium, Malaysia

ii. Department of Environment

Nota/ Notes:

1. ^a Syarikat Indah Water Konsortium (IWK) telah mengambil alih sistem perkhidmatan pembentungan awam di Kelantan mulai tahun 2021

Syarikat Indah Water Konsortium (IWK) has taken over the public sewerage service system in Kelantan from 2021

2. Peratusan sisa aliran air domestik dan industri merujuk kepada peratusan per 1000 cubic meter (m³)

Proportion of domestic and industrial wastewater flows refers to percentage per 1000 cubic meter (m³)

3. ^b Maklumat ini mengambil kira kuantiti penjanaan efluen terolah maksimum berdasarkan kapasiti sistem pengolahan efluen perindustrian yang dipasang di industri dengan rule of thumb 5 hari bekerja seminggu

This information takes into account the maximum quantity of treated effluent generated based on the capacity of the industrial effluent treatment system installed in the industry with a rule thumb of 5 working days a week

4. (-) Tiada/ kosong/ tiada kes

Nil/ blank/ no cases

5. ^r Dikemaskini
Revised

6. Formula peratusan = sisa air domestik / (sisa air industri + sisa air domestik)

Formula of percentage = domestic wastewater / (industrial wastewater + domestic wastewater)

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

7 AFFORDABLE AND CLEAN ENERGY

**Matlamat 7
Goal 7**

**Tenaga Mampu Milik dan Bersih
*Affordable and Clean Energy***

**Memastikan akses kepada tenaga mampu milik,
boleh dipercayai, mampan dan moden untuk
semua**

***Ensure access to affordable, reliable, sustainable
and modern energy for all***

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

Jadual 7 : Indikator SDG Matlamat 7 Tenaga Mampu Milik dan Bersih, Kelantan

Table 7 : *SDG Indicators Goal 7 Affordable and Clean Energy, Kelantan*

SDG 7.1.1 Peratusan penduduk dengan akses kepada bekalan elektrik

SDG 7.1.1 Proportion of population with access to electricity

Peratusan isi rumah dengan akses kepada bekalan elektrik

Proportion of households with access to electricity

	Tahun Year (%)	Jumlah Total	Bandar Urban	Luar Bandar Rural
Kelantan	2016	100.0	100.0	99.9
	2019	100.0	100.0	100.0
	2022	100.0	100.0	100.0

Peratusan isi rumah mengikut kemudahan bekalan elektrik

Percentage of households by electricity supply facilities

	Tahun Year (%)	Kemudahan bekalan elektrik Accessible to electricity	Tiada bekalan elektrik No electricity
Kelantan	2016	100.0	0.0
	2019	100.0	0.0
	2022	100.0	0.0
Bachok	2016	99.8	0.2
	2019	100.0	0.0
	2022	100.0	0.0
Kota Bharu	2016	100.0	0.0
	2019	100.0	0.0
	2022	100.0	0.0
Machang	2016	100.0	0.0
	2019	100.0	0.0
	2022	100.0	0.0
Pasir Mas	2016	99.8	0.2
	2019	100.0	0.0
	2022	100.0	0.0
Pasir Puteh	2016	100.0	0.0
	2019	100.0	0.0
	2022	100.0	0.0
Tanah Merah	2016	100.0	0.0
	2019	100.0	0.0
	2022	100.0	0.0
Tumpat	2016	100.0	0.0
	2019	100.0	0.0
	2022	100.0	0.0
Gua Musang	2016 ^a	100.0	0.0
	2019	100.0	0.0
	2022	100.0	0.0
Kuala Krai	2016	100.0	0.0
	2019	100.0	0.0
	2022	100.0	0.0
Jeli	2016	100.0	0.0
	2019	100.0	0.0
	2022	100.0	0.0
Lojing	2016	-	-
	2019	100.0	0.0
	2022	100.0	0.0

Sumber: Survei Pendapatan, Perbelanjaan Isi Rumah dan Kemudahan Asas (HIES/BA), Jabatan Perangkaan Malaysia
Source: Household Income, Expenditure and Basic Amenities Survey (HIES/BA), Department of Statistics Malaysia

Nota/ Notes:

1. ^a Termasuk/ Includes Lojing

2. (-) Tiada/ kosong/ tiada kes

Nil/ blank/ no cases

Jadual 7 : Indikator SDG Matlamat 7 Tenaga Mampu Milik dan Bersih, Kelantan (samb.)
Table 7 : SDG Indicators Goal 7 Affordable and Clean Energy, Kelantan (cont'd)

SDG 7.1.2 Peratusan penduduk dengan pergantungan utama kepada bahan api dan teknologi bersih
SDG 7.1.2 Proportion of population with primary reliance on clean fuels and technology

Peratusan isi rumah mengikut peralatan tempat kediaman terpilih yang dimiliki^a

Percentage of households by selected household equipment owned

	(%)	Tahun	Jumlah	Bandar	Luar Bandar
		Year	Total	Urban	Rural
Kelantan		2016	97.9	97.9	98.0
		2019	99.6	99.5	99.6
		2022	98.9	99.4	98.5

Peratusan isi rumah mengikut peralatan tempat kediaman terpilih yang dimiliki (dapur masak gas/ elektrik)

Percentage of households by selected household equipment owned (gas/ electric stove)

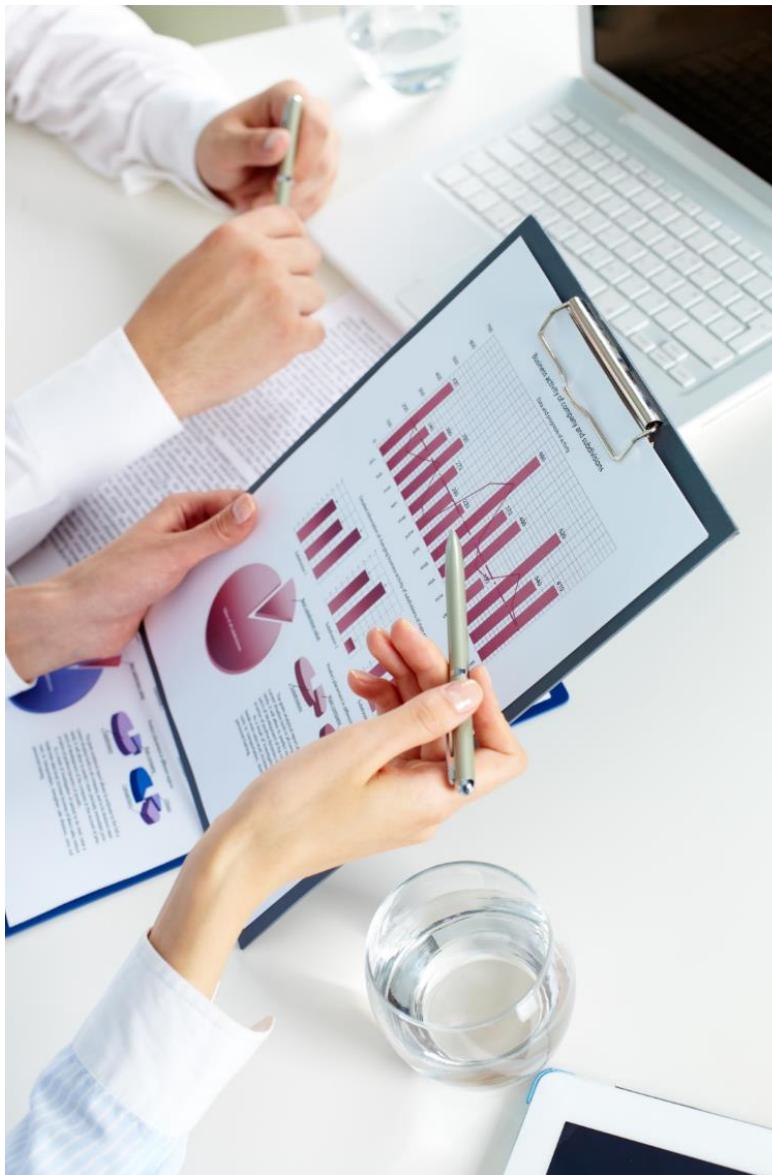
	(%)	2019	2022
		99.6	98.9
Bachok		100.0	98.1
Kota Bharu		99.4	99.4
Machang		100.0	99.4
Pasir Mas		99.7	99.0
Pasir Puteh		99.5	99.0
Tanah Merah		99.8	99.0
Tumpat		99.4	99.6
Gua Musang		99.4	98.8
Kuala Krai		99.6	96.9
Jeli		98.6	98.7
Kecil Lojing		100.0	87.5

Sumber: Survei Pendapatan, Perbelanjaan Isi Rumah dan Kemudahan Asas (HIES/BA), Jabatan Perangkaan Malaysia
Source: Household Income, Expenditure and Basic Amenities Survey (HIES/BA), Department of Statistics Malaysia

Nota/ Note:

^a Peratusan penduduk yang menggunakan sekurang-kurangnya dapur gas (LPG) untuk memasak

Percentage of population using at least gas stove (LPG) for cooking

8 DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH

**Matlamat 8
Goal 8**

**Pekerjaan yang Sesuai dan
Pertumbuhan Ekonomi
*Decent Work and Economic Growth***

Menggalakkan pertumbuhan ekonomi yang mampan, menyeluruh dan berkekalan, guna tenaga penuh dan produktif serta pekerjaan yang baik untuk semua

Promote sustained, inclusive and sustainable economic growth, full and productive employment and decent work for all

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

Jadual 8 : Indikator SDG Matlamat 8 Pekerjaan yang Sesuai dan Pertumbuhan Ekonomi, Kelantan

Table 8 : SDG Indicators Goal 8 Decent Work and Economic Growth, Kelantan

SDG 8.1.1 Kadar pertumbuhan tahunan KDNK sebenar per kapita

SDG 8.1.1 Annual growth rate of real GDP per capita

Kadar pertumbuhan tahunan KDNK sebenar per kapita (Proksi)^a

Annual growth rate of real GDP per capita (Proxy)

(%)	2021 ^f	2022 ^e	2023 ^p
1.2	3.4	1.2	

SDG 8.3.1 Peratusan pekerjaan informal terhadap jumlah guna tenaga bukan pertanian

SDG 8.3.1 Proportion of informal employment to total employment in non-agricultural

Sumbangan pekerjaan informal terhadap jumlah guna tenaga bukan pertanian

Share of informal employment to total employment in non-agricultural

(%)	2019 ^r	2021 ^r	2023
43.3	35.3	38.3	

SDG 8.5.1 Purata pendapatan mengikut jam bagi pekerja, mengikut jantina, umur, pekerjaan dan orang kurang upaya

SDG 8.5.1 Average hourly earnings of employees, by sex, age, occupation and persons with disabilities

Purata gaji dan upah bulanan pekerja (Proksi)^c

Mean monthly salaries & wages of employees (Proxy)

	2020	2021	2022
Jumlah <i>Total</i>	2,463	2,543	2,653
Lelaki <i>Male</i>	2,308	2,383	2,458
Perempuan <i>Female</i>	2,715	2,875	3,047

Sumber: i. Akaun Negara Tahunan Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK), Jabatan Perangkaan Malaysia

ii. Survei Sektor Informal, Jabatan Perangkaan Malaysia

iii. Survei Gaji dan Upah, Jabatan Perangkaan Malaysia

Source: i. Annual National Accounts Gross Domestic Product (GDP), Department of Statistics Malaysia

ii. Informal Sector Survey, Department of Statistics Malaysia

iii. Salaries and Wages Survey, Department of Statistics Malaysia

Nota/ Notes:

1. ^a Data 2021-2022 menggunakan anggaran Penduduk Pertengahan Tahun berasaskan Banci Penduduk dan Perumahan 2020
The 2021-2022 data uses Mid-Year Population estimates based on the 2020 Population and Housing Census

2. ^b Tidak termasuk pegawai kerajaan dan pekerja di sektor pertanian, perhutanan dan perikanan
Exclude government employees and employees in agriculture, forestry and fishing sector

3. ^c Data merujuk kepada warganegara
Data refer to citizen

4. ^f Akhir
Final

5. ^e Anggaran
Estimates

6. ^p Permulaan
Preliminary

7. ^r Kemaskini
Revised

Jadual 8 : Indikator SDG Matlamat 8 Pekerjaan yang Sesuai dan Pertumbuhan Ekonomi, Kelantan (samb.)

Table 8 : SDG Indicators Goal 8 Decent Work and Economic Growth, Kelantan (cont'd)

SDG 8.5.2 Kadar pengangguran, mengikut jantina, umur dan orang kurang upaya

SDG 8.5.2 Unemployment rate, by sex, age and persons with disabilities

Kadar pengangguran

Unemployment rate

	Tahun (%)	Jumlah Total	Lelaki Male	Perempuan Female
Kelantan	2021 ^r	4.0	3.5	5.0
	2022 ^r	3.6	3.3	4.1
	2023	3.5	3.2	4.1
Bachok	2021 ^r	3.5	n.a.	n.a.
	2022 ^r	3.1	n.a.	n.a.
	2023	3.1		
Kota Bharu	2021 ^r	4.9	n.a.	n.a.
	2022 ^r	4.5	n.a.	n.a.
	2023	4.4		
Machang	2021 ^r	5.7	n.a.	n.a.
	2022 ^r	4.9	n.a.	n.a.
	2023	4.8		
Pasir Mas	2021 ^r	4.2	n.a.	n.a.
	2022 ^r	3.8	n.a.	n.a.
	2023	3.7		
Pasir Puteh	2021 ^r	3.3	n.a.	n.a.
	2022 ^r	3.0	n.a.	n.a.
	2023	2.9		
Tanah Merah	2021 ^r	2.5	n.a.	n.a.
	2022 ^r	2.1	n.a.	n.a.
	2023	2.1		
Tumpat	2021 ^r	3.2	n.a.	n.a.
	2022 ^r	2.7	n.a.	n.a.
	2023	2.5		
Gua Musang	2021 ^r	3.8	n.a.	n.a.
	2022 ^r	3.5	n.a.	n.a.
	2023	3.3		
Kuala Krai	2021 ^r	2.4	n.a.	n.a.
	2022 ^r	2.1	n.a.	n.a.
	2023	2.0		
Jeli	2021 ^r	3.1	n.a.	n.a.
	2022 ^r	2.4	n.a.	n.a.
	2023	2.2	n.a.	n.a.
Lojing	2021 ^r	5.9	n.a.	n.a.
	2022 ^r	5.7	n.a.	n.a.
	2023	5.5	n.a.	n.a.

SDG 8.6.1 Peratusan belia (berumur 15-24 tahun) bukan dalam pendidikan, pekerjaan atau latihan

SDG 8.6.1 Proportion of youth (aged 15-24 years) not in education, employment or training

Peratusan belia (berumur 15-24 tahun) bukan dalam pendidikan, pekerjaan atau latihan

Proportion of youth (aged 15-24 years) not in education, employment or training

	Tahun (%)	Jumlah Total	Lelaki Male	Perempuan Female
Kelantan	2020	14.9	11.0	19.1
	2021	8.4	6.1	11.0
	2022	9.8	7.2	12.7

Sumber: Survei Tenaga Buruh, Jabatan Perangkaan Malaysia
 Source: Labour Force Survey, Department of Statistics Malaysia

Nota/ Notes:

1. n.a. tidak berkenaan
not applicable

2. Dikemaskini berdasarkan anggaran penduduk semasa daripada Banci Penduduk dan Perumahan 2020

Revision based on the current population estimates from Housing and Population Census 2020

Jadual 8 : Indikator SDG Matlamat 8 Pekerjaan yang Sesuai dan Pertumbuhan Ekonomi, Kelantan (samb.)
Table 8 : SDG Indicators Goal 8 Decent Work and Economic Growth, Kelantan (cont'd)

SDG 8.8.1 Kecederaan maut dan bukan maut pekerjaan bagi setiap 100,000 pekerja, mengikut jantina dan status migran
SDG 8.8.1 Fatal and non-fatal occupational injuries per 100,000 workers, by sex and migrant status

Kadar kecederaan maut dan bukan maut pekerjaan^a

Rates of fatal and non-fatal occupational injuries

	2021	2022	2023
Kadar kecederaan pekerjaan			
<i>Occupational injury rate</i>			
Keseluruhan	43	93	122
<i>Overall</i>			
Lelaki			
<i>Male</i>			
Perempuan			
<i>Female</i>			
Kadar kecederaan maut			
<i>Fatal injury rate</i>			
Keseluruhan	1.16	1.68	2.72
<i>Overall</i>			
Lelaki			
<i>Male</i>			
Perempuan			
<i>Female</i>			
Kadar kecederaan bukan maut			
<i>Non-fatal injury rate</i>			
Keseluruhan	41	91	120
<i>Overall</i>			
Lelaki			
<i>Male</i>			
Perempuan			
<i>Female</i>			

Sumber: Jabatan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan Malaysia
 Source: Department of Occupational Safety and Health Malaysia

Nota/ Notes:

1. Kecederaan pekerjaan ialah sebarang kecederaan diri, penyakit atau kematian akibat kemalangan pekerjaan. Oleh itu, kecederaan pekerjaan adalah berbeza daripada penyakit pekerjaan, iaitu penyakit yang dijangkiti akibat pendedahan dalam jangka masa yang panjang kepada faktor risiko yang timbul daripada aktiviti kerja.

Kriteria kemasukan utama untuk kecederaan pekerjaan:

- a) Kecederaan maut pekerjaan: kecederaan pekerjaan yang membawa kepada kematian dalam tempoh satu tahun dari hari kemalangan pekerjaan; atau
- b) Kecederaan bukan maut pekerjaan: kecederaan pekerjaan yang mengakibatkan ketidakupayaan untuk bekerja sekurang-kurangnya empat hari berturut-turut, termasuk hari kemalangan pekerjaan.

Occupational injuries is any personal injury, disease or death resulting from an occupational accident.

An occupational injury is therefore distinct from an occupational disease, which is a disease contracted as a result of exposure over a long period of time to risk factors arising from work activity.

Main inclusion criteria for occupational injuries:

- a) *Fatal occupational injury: an occupational injury leading to death within one year of the day of the occupational accident; or*
- b) *Non-fatal occupational injury: an occupational injury resulting incapacity for work of at least four consecutive days, including the day of the occupational accident.*

2. Data termasuk pekerja tempatan dan pekerja asing

Data include local workers and foreign workers

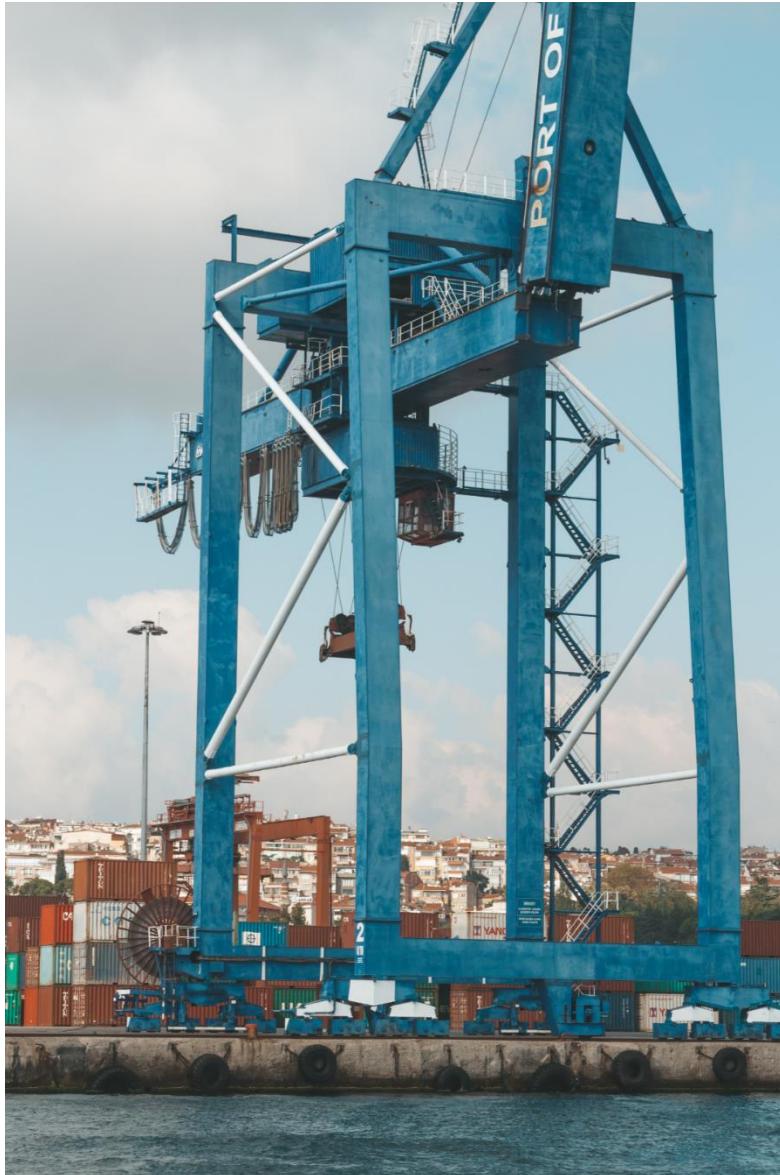
3. Kadar kecederaan pekerjaan adalah jumlah kecederaan maut dan kecederaan tidak maut bagi setiap 100,000 pekerja

Occupational injury rates is the total of fatal injuries and non-fatal injuries per 100,000 workers

4. (-) Tiada/ kosong/ tiada kes

Nil/ blank/ no cases

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

9 INDUSTRY, INNOVATION AND INFRASTRUCTURE

**Matlamat 9
Goal 9**

**Industri, Inovasi dan Infrastruktur
*Industry, Innovation and
Infrastructure***

**Membina infrastruktur yang berdaya tahan,
menggalakkan perindustrian menyeluruh dan
mampan serta menggalakkan inovasi**
***Build resilient infrastructure, promote inclusive
and sustainable industrialisation and foster
innovation***

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

Jadual 9 : Indikator SDG Matlamat 9 Industri, Inovasi dan Infrastruktur, Kelantan
 Table 9 : SDG Indicators Goal 9 Industry, Innovation and Infrastructure, Kelantan

SDG 9.1.1 Peratusan penduduk luar bandar yang tinggal dalam jarak 2 km dari jalan yang boleh digunakan sepanjang tahun
SDG 9.1.1 Proportion of the rural population who live within 2 km of an all-season road

Peratusan penduduk luar bandar yang tinggal dalam jarak 2 km dari jalan yang boleh digunakan sepanjang tahun^{a, b}

Proportion of the rural population who live within 2 km of an all-season road

Kelantan		(%)	2010	2020
			96.3	94.5

SDG 9.1.2 Jumlah penumpang dan barang, mengikut jenis pengangkutan
SDG 9.1.2 Passenger and freight volumes, by mode of transport

Bilangan penumpang yang dikendalikan mengikut lapangan terbang^c
Number of passengers handled by airport

Kelantan		2021	2022	2023	
		Bilangan Number	501,375	1,384,903	1,659,922
Kota Bharu			501,375	1,384,903	1,659,922

Kargo dikendalikan (tan metrik) mengikut lapangan terbang^d
Cargo handled (tonnes) by airport

Kelantan		2021	2022	2023	
		tan metrik tonnes	441	988	639
Kota Bharu			441	988	639

Sumber: i. Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2010 dan 2020, Jabatan Perangkaan Malaysia

ii. Kementerian Pengangkutan Malaysia

Source: i. Population and Housing Census of Malaysia 2010 and 2020, Department of Statistics Malaysia

ii. Ministry of Transport Malaysia

Nota/ Notes:

1. ^a Data merujuk kepada jalan persekutuan dan jalan negeri bagi Semenanjung Malaysia sahaja

Data refer to federal roads and state roads for Peninsular Malaysia only

2. ^b DOSM telah mengemaskini strata dengan mengambil kira kawasan bandar yang telah diwartakan oleh Jabatan Ukur dan Pemetaan Malaysia (JUPEM) dan Jabatan Perancangan Bandar dan Desa (PLANMalaysia)

DOSM has updated of the strata by taken into account the urban areas that have been gazetted by Department of Survey and Mapping Malaysia (JUPEM) and the Department of Town and Country Planning (PLANMalaysia)

3. ^c Tidak termasuk penumpang transit
Excluding transit passengers

4. ^d Tidak termasuk kargo dalam perjalanan
Excluding cargo in transit

Jadual 9 : Indikator SDG Matlamat 9 Industri, Inovasi dan Infrastruktur, Kelantan (samb.)

Table 9 : SDG Indicators Goal 9 Industry, Innovation and Infrastructure, Kelantan (cont'd)

SDG 9.1.2 Jumlah penumpang dan barang, mengikut jenis pengangkutan
SDG 9.1.2 Passenger and freight volumes, by mode of transport

Kendalian kargo mengikut pelabuhan

Cargo throughput by port

	('000 FWT)	Jumlah Total	Eksport Exports	Import Imports	Pindah Kapal Transshipment
Kelantan	2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
	2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
	2023	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Kendalian kontena mengikut pelabuhan

Container throughput by port

	(TEUs)	Jumlah Total	Eksport Exports	Import Imports	Pindah Kapal Transshipment
Kelantan	2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
	2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
	2023	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

SDG 9.2.2 Guna tenaga sektor pembuatan sebagai sebahagian daripada jumlah keseluruhan guna tenaga
SDG 9.2.2 Manufacturing employment as a proportion of total employment

Sumbangan guna tenaga dalam sektor pembuatan

Manufacturing employment as a proportion of total employment

	(%)	2021	2022 ^r	2023
Jumlah		9.4	10.0	10.0
<i>Total</i>				
Bandar		11.1	11.3	11.1
<i>Urban</i>				
Luar Bandar		7.0	7.9	8.4
<i>Rural</i>				

Sumber: i. Kementerian Pengangkutan Malaysia
 ii. Survei Tenaga Buruh, Jabatan Perangkaan Malaysia

Source: i. Ministry of Transport Malaysia
 ii. Labour Force Survey, Department of Statistics Malaysia

Nota/ Notes:

1. FWT merujuk kepada berat muatan dalam tan
     refers to Freight Weight Tonnes
2. TEUs merujuk kepada unit persamaan dua puluh kaki
     refers to Twenty-Foot Equivalent Units
3. n.a. tidak berkenaan
     not applicable
4. ^r Dikemaskini
     Revised

Jadual 9 : Indikator SDG Matlamat 9 Industri, Inovasi dan Infrastruktur, Kelantan (samb.)

Table 9 : SDG Indicators Goal 9 Industry, Innovation and Infrastructure, Kelantan (cont'd)

SDG 9.c.1 Peratusan penduduk yang diliputi oleh rangkaian mudah alih, mengikut teknologi
SDG 9.c.1 Proportion of population covered by a mobile network, by technology

Peratusan penduduk yang diliputi oleh rangkaian mudah alih mengikut teknologi

Proportion of population covered by a mobile network by technology

	(%)	2021	2022	2023
Sekurang-kurangnya rangkaian mudah alih 2G <i>At least a 2G mobile network</i>		98.75	98.62	98.62
Sekurang-kurangnya rangkaian mudah alih 3G <i>At least a 3G mobile network</i>		n.a.	n.a.	n.a.
Sekurang-kurangnya rangkaian mudah alih 4G <i>At least a 4G mobile network</i>		95.2	96.5	96.7
Sekurang-kurangnya rangkaian mudah alih 5G <i>At least a 5G mobile network</i>		n.a	11.7	63.1

Sumber: Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia

Source: Malaysian Communications and Multimedia Commission

Nota/ Notes:

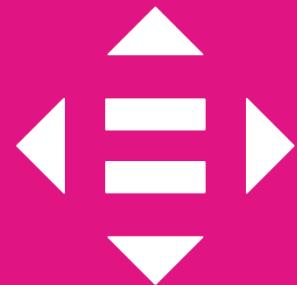
n.a. tidak berkenaan

not applicable

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

10 REDUCED INEQUALITIES

Matlamat 10
Goal 10

Mengurangkan Ketidaksamaan
Reduces Inequalities

Mengurangkan ketidaksamaan dalam dan antara negara
Reduce inequality within and among countries

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

Jadual 10 : Indikator SDG Matlamat 10 Mengurangkan Ketidaksamaan, Kelantan

Table 10 : SDG Indicator Goal 10 Reduces Inequalities, Kelantan

SDG 10.1.1 Kadar pertumbuhan pendapatan isi rumah per kapita dalam kalangan penduduk terendah 40 peratus dan jumlah penduduk
SDG 10.1.1 Growth rates of household income per capita among the bottom 40 per cent of the population and the total population

Kadar pertumbuhan pendapatan isi rumah dalam kalangan isi rumah terendah 40 peratus

Growth rates of household income among the bottom 40 per cent of household

	2016	2019	2022
Purata Pendapatan (RM)			
Mean Income (RM)			
Jumlah	4,214	4,874	4,885
<i>Total</i>			
Terendah 40	1,815	2,194	2,148
<i>Bottom 40</i>			
Kadar Pertumbuhan Tahunan Dikompaun (%)			
Compounded Annual Growth Rate (%)			
Jumlah	6.3	4.9	0.1
<i>Total</i>			
Terendah 40	7.0	6.3	-0.7
<i>Bottom 40</i>			

SDG 10.2.1 Peratusan penduduk yang hidup di bawah 50 peratus daripada pendapatan penengah, mengikut jantina, umur dan orang kurang upaya

SDG 10.2.1 Proportion of people living below 50 per cent of median income, by sex, age and persons with disabilities

Peratusan isi rumah yang hidup di bawah 50 peratus daripada pendapatan penengah (Proksi)

Proportion of households living below 50 per cent of median income (Proxy)

	(%)	2016	2019	2022
Kelantan		12.1	9.9	12.2
Bachok		16.9	10.7	10.4
Kota Bharu		6.1	7.5	7.5
Machang		11.9	8.8	14.6
Pasir Mas		21.5	9.5	10.9
Pasir Puteh		14.0	12.1	12.3
Tanah Merah		10.7	8.9	14.7
Tumpat		15.3	8.7	11.2
Gua Musang		12.6 ^a	16.3	12.0
Kuala Krai		14.8	17.3	30.6
Jeli		21.4	9.6	17.9
Kecil Lojing		n.a.	11.1	43.8

Sumber: i. Survei Pendapatan, Perbelanjaan Isi Rumah dan Kemudahan Asas (HIES/BA), Jabatan Perangkaan Malaysia
Source: i. Household Income, Expenditure and Basic Amenities Survey (HIES/BA), Department of Statistics Malaysia

Nota/ Notes:

1. ^a Termasuk/ Includes Lojing

2. n.a. tidak berkenaan

not applicable

Jadual 10 : Indikator SDG Matlamat 10 Mengurangkan Ketidaksamaan, Kelantan

Table 10 : SDG Indicator Goal 10 Reduces Inequalities, Kelantan

**SDG 10.4.2 Kesan pengagihan semula dasar fiskal
 SDG 10.4.2 Redistributive impact of fiscal policy**

Pekali Gini mengikut jenis pendapatan (Proksi)

Gini coefficient by type of income (Proxy)

	2016	2019	2022
Pendapatan Kasar per Kapita <i>Gross Income per Capita</i>	0.399	0.390	0.351
Pendapatan Boleh Guna per Kapita <i>Disposable Income per Capita</i>	0.403	0.388	0.358

Sumber: i.Ketidaksamarataan Pendapatan, Jabatan Perangkaan Malaysia

Source: i. Income Inequality, Department of Statistics Malaysia

11 SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES

Matlamat 11
Goal 11

Bandar dan Komuniti yang Mampan
Sustainable Cities and Communities

Menjadikan bandar dan penempatan penduduk sebagai menyeluruh, selamat, berdaya tahan dan mampan

Make cities and human settlements inclusive, safe, resilient and sustainable

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

Jadual 11 : Indikator SDG Matlamat 11 Bandar dan Komuniti yang Mampan, Kelantan

Table 11 : SDG Indicators Goal 11 Sustainable Cities and Communities, Kelantan

SDG 11.1.1 Peratusan penduduk bandar yang tinggal di kawasan sesak, penempatan setinggan atau perumahan yang tidak memadai

SDG 11.1.1 Proportion of urban population living in slums, informal settlements or inadequate housing

	(%)	2020
Peratusan penduduk bandar yang tinggal di kawasan sesak, penempatan setinggan atau perumahan yang tidak memadai ^a	n.a.	

Proportion of urban population living in slums, informal settlements or inadequate housing

SDG 11.2.1 Peratusan penduduk yang mempunyai capaian mudah kepada pengangkutan awam, mengikut jantina, umur dan orang kurang upaya

SDG 11.2.1 Proportion of population that has convenient access to public transport, by sex, age and persons with disabilities

Peratusan penduduk yang mempunyai capaian mudah kepada pengangkutan awam^a

Proportion of population that has convenient access to public transport

	(%)	2020
Jumlah	99.3	
<i>Total</i>		
Lelaki	99.2	
<i>Male</i>		
Perempuan	99.4	
<i>Female</i>		

SDG 11.3.1 Nisbah kadar penggunaan tanah kepada kadar pertumbuhan penduduk

SDG 11.3.1 Ratio of land consumption rate to population growth rate

	(%)	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Nisbah kadar penggunaan tanah kepada kadar pertumbuhan penduduk	0.1	-0.4	-0.2	

SDG 11.3.2 Peratusan bandar dengan struktur penyertaan langsung masyarakat sivil dalam perancangan dan pengurusan bandar yang beroperasi secara teratur dan demokratik

SDG 11.3.2 Proportion of cities with a direct participation structure of civil society in urban planning and management that operate regularly and democratically

	(%)	2022	2023
Peratusan bandar dengan struktur penyertaan langsung masyarakat sivil dalam perancangan dan pengurusan bandar yang beroperasi secara teratur dan demokratik	100.0	100.0	

Proportion of cities with a direct participation structure of civil society in urban planning and management that operate regularly and democratically

Sumber: i. Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan
ii. Jabatan Perancangan Bandar Dan Desa (PLANMalaysia)

iii. Jabatan Perangkaan Malaysia

Source: i. Ministry of Housing and Local Government

ii. Department of Town and Country Planning (PLANMalaysia)

iii. Department of Statistics Malaysia

Nota/ Notes:

1. ^a Data merujuk kepada Semenanjung Malaysia sahaja
Data refer to Peninsular Malaysia only

2. n.a. tidak berkeraan

not applicable

Jadual 11 : Indikator SDG Matlamat 11 Bandar dan Komuniti yang Mampan, Kelantan (samb.)

Table 11 : SDG Indicators Goal 11 Sustainable Cities and Communities, Kelantan (cont'd)

SDG 11.5.1 Bilangan kematian, orang yang hilang dan orang yang terjejas akibat bencana bagi setiap 100,000 penduduk	100,000
<i>SDG 11.5.1 Number of deaths, missing persons and directly affected persons attributed to disasters per 100,000 population</i>	

Bilangan kematian, orang yang hilang dan orang yang terjejas akibat bencana bagi setiap 100,000 penduduk

Number of deaths, missing persons and directly affected persons attributed to disasters per 100,000 population

	2021	2022	2023
Kematian <i>Death</i>	Bilangan <i>Number</i>	3	-
	Kadar^c <i>Rate</i>	0.2	0.0
Orang yang hilang^a <i>Missing person</i>	Bilangan <i>Number</i>	-	-
	Kadar^c <i>Rate</i>	-	-
Orang yang terjejas^b <i>Affected person</i>	Bilangan <i>Number</i>	20,582	63,226
	Kadar^c <i>Rate</i>	1,136	3,454
			131

Sumber: Agensi Pengurusan Bencana Negara

Source: National Disaster Management Agency

Nota/ Notes:

1. ^a **Bilangan orang hilang yang disebabkan oleh bencana**

Number of missing persons attributed to disasters

2. ^b **Bilangan orang dengan kediaman yang rosak**

Number of people with damaged dwellings

3. ^c **Kadar adalah bagi setiap 100,000 penduduk**

The rates are per 100,000 population

4. (-) Tiada/ kosong/ tiada kes

Nil/ blank/ no cases

Jadual 11 : Indikator SDG Matlamat 11 Bandar dan Komuniti yang Mampan, Kelantan (samb.)

Table 11 : SDG Indicators Goal 11 Sustainable Cities and Communities, Kelantan (cont'd)

SDG 11.6.1 Peratusan sisa pepejal perbandaran yang dikumpulkan dan dikendalikan di kemudahan terkawal daripada jumlah sampah perbandaran yang dihasilkan, mengikut bandar
SDG 11.6.1 Proportion of municipal solid wastes collected and managed in controlled facilities out of total municipal wastes generated, by cities

Peratusan sisa pepejal yang dikitar semula daripada jumlah sisa pepejal yang dikumpulkan (Proksi)

Proportion of solid wastes recycled out of total solid wastes collected (Proxy)

	Tahun Year	Sisa pepejal yang dikitar semula (Kilogram) Recycled solid wastes (Kilograms)	Sisa pepejal yang dikumpulkan (Kilogram) Solid wastes collected (Kilograms)	Peratus sisa pepejal yang dikitar semula (%) Proportion solid wastes recycled (%)
Kelantan	2021	11,332,265.9	259,115,840.0	4.4
	2022	25,594,555.0	248,720,810.0	10.3
	2023	31,630,177.24	188,937,092.7	16.7
Majlis Perbandaran Kota Bharu	2021	320,601.0	80,668,630.0	0.4
	2022	6,101,670.0	60,098,990.0	10.2
	2023	769,315.00	3,298,000.0	23.3
Majlis Daerah Bachok	2021	85,000.0	90,000.0	94.4
	2022	90,000.0	94,000.0	95.7
	2023	93,000.00	245,440.0	37.9
Majlis Daerah Dabong	2021	20,000.0	442,000.0	4.5
	2022	205,000.0	12,288,000.0	1.7
	2023	275,000.00	11,059,000.0	2.5
Majlis Daerah Gua Musang	2021	10,000.0	79,000.0	12.7
	2022	11,000.0	120,000.0	9.2
	2023	850,050.00	4,011,281.0	21.2
Majlis Daerah Jeli	2021	750,550.8	10,368,000.0	7.2
	2022	753,830.0	10,350,065.0	7.3
	2023	754,030.00	10,350,065.0	7.3
Majlis Daerah Ketereh	2021	3,558,750.0	23,725,000.0	15.0
	2022	5,040,000.0	25,200,000.0	20.0
	2023	5,400,000.0	27,000,000.0	20.0
Majlis Daerah Kuala Krai	2021	948,588.6	14,900,000.0	6.4
	2022	176,400.0	12,600,000.0	1.4
	2023	3,360,000.0	11,662,566.7	28.8
Majlis Daerah Machang	2021	170,695.0	2,016,000.0	8.5
	2022	185,053.0	2,145,000.0	8.6
	2023	255,912.2	2,016,000.0	12.7
Majlis Daerah Pasir Mas	2021	5,400,000.0	46,663,000.0	11.6
	2022	12,960,000.0	43,200,000.0	30.0
	2023	19,800,000.0	36,360,000.0	54.5
Majlis Daerah Pasir Puteh	2021	152.0	12,298,010.0	0.0
	2022	n.a.	13,493,755.0	n.a
	2023	n.a.	14,753,740.0	n.a
Majlis Daerah Tanah Merah	2021	59,000.0	20,416,200.0	0.3
	2022	69,400.0	21,681,000.0	0.3
	2023	72,870.0	22,681,000.0	0.3
Majlis Daerah Tumpat	2021	8,928.5	47,450,000.0	0.0
	2022	2,202.0	47,450,000.0	0.0
	2023	n.a.	45,500,000.0	n.a

Sumber: MURNInets, PLANMalaysia (Jabatan Perancangan Bandar Dan Desa)

Source: MURNInets, PLANMalaysia (Department of Town and Country Planning)

Nota/ Notes:

- Sisa pepejal yang dijana meliputi sisa pepejal yang dihasilkan oleh isi rumah atau dikeluarkan oleh mana-mana premis yang dihuni sebagai rumah kediaman**
Solid wastes generated covers solid wastes produced by households or removed by any premises occupied as a residential house
- Data merujuk kepada kutipan sisa pepejal oleh Pihak Berkua Tempatan (PBT) dan Perbadanan Pengurusan Sisa Pepejal dan Pembersihan Awam Negara (SWCorp)**
Data refer to solid wastes collection by the Local Authority (PBT) and the Solid wastes Management and Public Cleansing Corporation (SWCorp)
- Data sisa pepejal yang dikitar semula adalah berdasarkan program dan projek yang dilaksanakan oleh PBT. Penyertaan program dan projek ini adalah secara sukarela**
Recycled solid wastes data based on programmes and projects implemented by Local Authority. Participation in these programmes and projects is voluntary.
- 0.0 merujuk kepada kurang daripada setengah unit terkecil yang ditunjukkan**
refers to less than half of the smallest unit shown
- n.a. tidak berkenaan/ not applicable**

Jadual 11 : Indikator SDG Matlamat 11 Bandar dan Komuniti yang Mampan, Kelantan (samb.)

Table 11 : SDG Indicators Goal 11 Sustainable Cities and Communities, Kelantan (cont'd)

SDG 11.7.1 Bahagian purata kawasan binaan bandar raya yang merupakan kawasan terbuka untuk kegunaan awam bagi semua, mengikut jantina, umur dan orang kurang upaya
SDG 11.7.1 Average share of the built-up area of cities that is open space for public use for all, by sex, age and persons with disabilities

Bahagian purata kawasan binaan bandar raya yang merupakan kawasan terbuka untuk kegunaan awam bagi semua

Average share of the built-up area of cities that is open space for public use for all

	(%)	2021	2022	2023
Kelantan		29.7	29.5	29.2

SDG 11.7.2 Peratusan individu yang menjadi mangsa gangguan seksual atau fizikal, mengikut jantina, umur, status kurang upaya dan tempat kejadian, dalam tempoh 12 bulan sebelumnya

SDG 11.7.2 Proportion of persons victim of physical or sexual harassment, by sex, age, disability status and place of occurrence, in the previous 12 months

Bilangan mangsa gangguan seksual (Proksi)

Number of sexual harassment victims (Proxy)

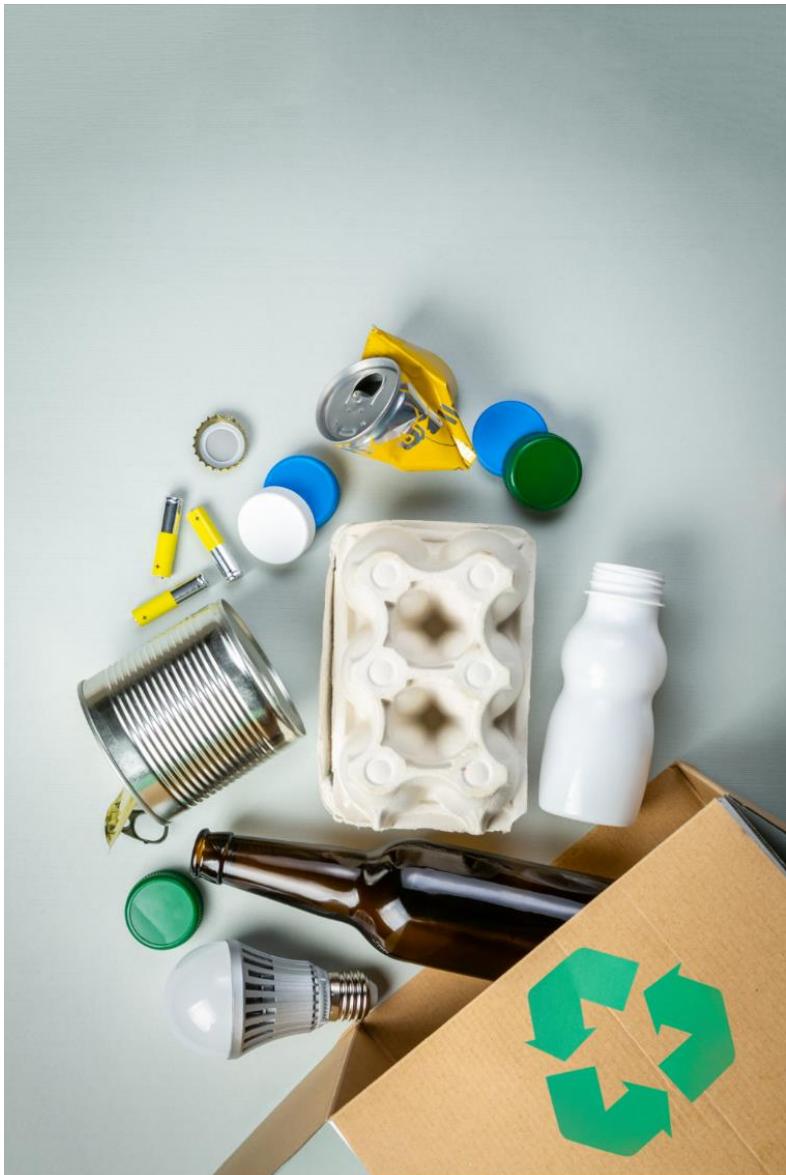
	2021	2022	2023
Kelantan	21	11	18

Sumber: i. Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan
 ii. Jabatan Perancangan Bandar dan Desa (PLANMalaysia)
 iii. Jabatan Perangkaan Malaysia
 iv. Polis Diraja Malaysia
*Source: i. Ministry of Housing and Local Government
 ii. Department of Town and Country Planning (PLANMalaysia)
 iii. Department of Statistics Malaysia
 iv. Royal Malaysia Police*

Nota/ Note:

n.a. tidak berkenaan

not applicable

12 RESPONSIBLE CONSUMPTION AND PRODUCTION

Matlamat 12
Goal 12

Penggunaan dan Pengeluaran yang
Bertanggungjawab
*Responsible Consumption and
Production*

**Memastikan corak penggunaan dan pengeluaran
yang mampan**
*Ensure sustainable consumption and production
patterns*

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

Jadual 12 : Indikator SDG Matlamat 12 Penggunaan dan Pengeluaran yang Bertanggungjawab, Kelantan

Table 12 : SDG Indicators Goal 12 Responsible Consumption and Production, Kelantan

SDG 12.4.2 (a) Sisa buangan berbahaya yang dihasilkan per kapita; dan (b) peratusan jumlah sisa berbahaya yang dirawat, mengikut jenis rawatan
SDG 12.4.2 (a) Hazardous wastes generated per capita; and (b) proportion of hazardous wastes treated, by type of treatment

		2021	2022	2023
	(tan metrik) (tonnes)			
Kuantiti buangan klinikal yang dikendalikan untuk pemusnahan di insinerator (Proksi)	1,857.4	1,681.3	1,738.3	
Quantity of clinical wastes handled for destruction at incinerators (Proxy)				
Buangan terjadual yang diuruskan (Proksi)	6,949	6,528	5,898	
Scheduled wastes managed (Proxy)				

Anggaran purata berat sisa yang dilupuskan setiap hari (Proksi)

Estimated average weight of wastes disposed daily (Proxy)

		2021	2022	2023
Kelantan	(tan metrik/ hari) (tonnes/ day)	n.a.	n.a.	n.a.
Bachok	n.a.	n.a.	n.a.	
Kota Bharu	n.a.	n.a.	n.a.	
Machang	n.a.	n.a.	n.a.	
Pasir Mas	n.a.	n.a.	n.a.	
Pasir Puteh	n.a.	n.a.	n.a.	
Tanah Merah	n.a.	n.a.	n.a.	
Tumpat	n.a.	n.a.	n.a.	
Gua Musang	n.a.	n.a.	n.a.	
Kuala Krai	n.a.	n.a.	n.a.	
Jeli				

Sumber: i. Jabatan Alam Sekitar
 ii. Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan
 Source: i. Department of Environment
 ii. Ministry of Housing and Local Government

Nota/ Notes:

1. n.a. tidak berkenaan
not applicable

2. Merujuk kepada peraturan di bawah Akta Pengurusan Sisa Pepejal dan Pembersihan Awam 2007 (Akta 672) yang berkuatkuasa di Johor, Kedah, Melaka, Negeri Sembilan, Pahang, Perlis, W.P. Kuala Lumpur dan W.P. Putrajaya

Refers to the regulations under the Solid wastes and Public Cleansing Management Act 2007 (Act 672) which enforced Johor, Kedah, Melaka, Negeri Sembilan, Pahang, Perlis, W.P. Kuala Lumpur and W.P. Putrajaya

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

13 CLIMATE ACTION

Matlamat 13
Goal 13

Tindakan Iklim
Climate Action

**Mengambil tindakan segera untuk menangani
perubahan iklim dan kesannya**
***Take urgent action to combat climate change and
its impacts***

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

Jadual 13 : Indikator SDG Matlamat 13 Tindakan Iklim, Kelantan
Table 13 : SDG Indicators Goal 13 Climate Action, Kelantan

SDG 13.1.1 Bilangan kematian, orang yang hilang dan orang yang terjejas akibat bencana bagi setiap 100,000 penduduk
SDG 13.1.1 Number of deaths, missing persons and directly affected persons attributed to disasters per 100,000 population

Bilangan kematian, orang yang hilang dan orang yang terjejas akibat bencana bagi setiap 100,000 penduduk

Number of deaths, missing persons and directly affected persons attributed to disasters per 100,000 population

		2021	2022	2023
Bilangan kematian akibat bencana <i>Number of deaths attributed to disasters</i>	Bilangan <i>Number</i>	3	-	3
	Kadar^c <i>Rate</i>	0.2	-	0.0
Bilangan orang yang hilang akibat bencana^a <i>Number of missing persons attributed to disasters</i>	Bilangan <i>Number</i>	-	-	-
	Kadar^c <i>Rate</i>	-	-	-
Bilangan orang yang terjejas akibat bencana^b <i>Number of directly affected persons attributed to disasters</i>	Bilangan <i>Number</i>	20,582	63,226	43,730
	Kadar^c <i>Rate</i>	1,136	3,454	131

Sumber: Agensi Pengurusan Bencana Negara

Source: National Disaster Management Agency

Nota/ Notes:

1. ^a Bilangan orang hilang yang disebabkan oleh bencana
Number of missing persons attributed to disasters

2. ^b Bilangan orang dengan kediaman yang rosak
Number of people with damaged dwellings

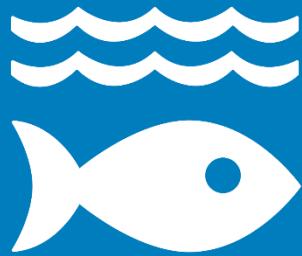
3. ^c Kadar adalah bagi setiap 100,000 penduduk
The rates are per 100,000 population

4. (-) Tiada/ kosong/ tiada kes
Nil/ blank/ no cases

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

14 LIFE BELOW WATER

Matlamat 14
Goal 14

Kehidupan di Bawah Air
Life Below Water

Memulihara dan menggunakan sumber lautan, laut dan marin secara mampan untuk pembangunan mampan

Conserve and sustainably use the oceans, seas and marine resources for sustainable development

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

Jadual 14 : Indikator SDG Matlamat 14 Kehidupan di Bawah Air, Kelantan

Table 14 : SDG Indicators Goal 14 Life Below Water, Kelantan

SDG 14.3.1 Purata keasidan laut (pH) yang diukur pada set yang dipersetujui oleh stesen pensampelan wakilan
SDG 14.3.1 Average marine acidity (pH) measured at agreed suite of representative sampling stations

Status kualiti air marin berdasarkan Indeks Kualiti Air Marin Malaysia (Proksi)

Status of marine water quality based on Malaysia Marine Water Quality Index (Proxy)

Kelantan	Bilangan stesen <i>Number of stations</i>	2021	2022	2023
		14	14	14
Kawasan pantai <i>Coastal areas</i>		6	6	6
Cemerlang <i>Excellent</i>		6	6	6
Baik <i>Good</i>		-	-	-
Sederhana <i>Moderate</i>		-	-	-
Kurang baik <i>Poor</i>		-	-	-
Kawasan muara sungai <i>Estuary areas</i>		6	6	6
Cemerlang <i>Excellent</i>		-	-	-
Baik <i>Good</i>		1	-	1
Sederhana <i>Moderate</i>		5	6	5
Kurang baik <i>Poor</i>		-	-	-
Kawasan pulau <i>Island areas</i>		2	2	2
Cemerlang <i>Excellent</i>		2	2	2
Baik <i>Good</i>		-	-	-
Sederhana <i>Moderate</i>		-	-	-
Kurang baik <i>Poor</i>		-	-	-

Sumber: Jabatan Alam Sekitar
 Source: Department of Environment

Nota/ Note:

(-) Tiada/ kosong/ tiada kes

Nil/ blank/ no cases

Jadual 14 : Indikator SDG Matlamat 14 Kehidupan di Bawah Air, Kelantan (samb.)

Table 14 : SDG Indicators Goal 14 Life Below Water, Kelantan (cont'd)

SDG 14.7.1 Perikanan mampan sebagai peratusan KDNK di negara pulau kecil membangun, negara kurang membangun dan semua negara
SDG 14.7.1 Sustainable fisheries as a proportion of GDP in small island developing States, least developed countries and all countries

	(%)	2021	2022	2023
Peratus sumbangan sektor perikanan kepada KDNK (Proksi) <i>Percentage share of the fisheries sector to GDP (Proxy)</i>	1.4	1.2	1.3	

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia
 Source: Department of Statistics Malaysia

15 LIFE ON LAND

Matlamat 15
Goal 15

Kehidupan di Darat
Life on Land

Melindungi, memulih dan menggalakkan penggunaan ekosistem daratan mampan, menguruskan hutan, mencegah penggunaan, menghentikan dan memulihkan degradasi tanah dan menghentikan kehilangan biodiversiti secara mampan

Protect, restore and promote sustainable use of terrestrial ecosystems, sustainably manage forests, combat desertification, and halt and reverse land degradation and halt biodiversity loss

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

Jadual 15 : Indikator SDG Matlamat 15 Kehidupan di Darat, Kelantan

Table 15 : SDG Indicators Goal 15 Life on Land, Kelantan

SDG 15.1.1 Kawasan hutan sebagai sebahagian daripada jumlah kluasan tanah

SDG 15.1.1 Forest area as a proportion of total land area

	(%)	2018	2019	2020
Kawasan hutan sebagai sebahagian daripada jumlah kluasan tanah		53.7	50.8	51.0
<i>Forest area as a proportion of total land area</i>				

Sumber: i. Kementerian Sumber Asli dan Kelestarian Alam

ii. Jabatan Perhutanan Semenanjung Malaysia

Source: i. Ministry of Natural Resources and Environmental Sustainability

ii. Forestry Department Peninsular Malaysia

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

16 PEACE, JUSTICE AND STRONG INSTITUTIONS

Matlamat 16
Goal 16

Keamanan, Keadilan dan Institusi yang Teguh
Peace, Justice and Strong Institutions

Menggalakkan masyarakat yang aman dan menyeluruh untuk pembangunan mampan, menyediakan akses kepada keadilan untuk semua dan membina institusi yang berkesan, bertanggungjawab dan menyeluruh pada semua peringkat

Promote peaceful and inclusive societies for sustainable development, provide access to justice for all and build effective, accountable and inclusive institutions at all levels

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

Jadual 16 : Indikator SDG Matlamat 16 Keamanan, Keadilan dan Institusi yang Teguh, Kelantan
 Table 16 : SDG Indicators Goal 16 Peace, Justice and Strong Institutions, Kelantan

SDG 16.1.1 Bilangan mangsa pembunuhan dengan niat bagi setiap 100,000 penduduk, mengikut jantina dan umur
SDG 16.1.1 Number of victims of intentional homicide per 100,000 population, by sex and age

Bilangan kes pembunuhan (Proksi)

Number of homicide cases (Proxy)

Kelantan		2021	2022	2023
		8	6	9
Bachok		-	-	-
Gua Musang		1	2	-
Jeli		1	-	-
Kota Bharu		2	2	3
Kuala Krai		-	-	-
Machang		1	-	3
Pasir Mas		1	1	1
Pasir Puteh		2	-	-
Tanah Merah		-	-	1
Tumpat		-	1	1

SDG 16.1.3 Peratusan penduduk yang mengalami (a) keganasan fizikal, (b) kekerasan psikologi dan (c) keganasan seksual dalam tempoh 12 bulan sebelumnya

SDG 16.1.3 Proportion of population subjected to (a) physical violence, (b) psychological violence and (c) sexual violence in the previous 12 months

Bilangan kes jenayah kekerasan (Proksi)

Number of violent crime cases (Proxy)

	Tahun Year	Jumlah Total	Bunuh Murder	Mencederakan Injury	Saman berkawan Gang robbery		Saman Robbery	
					Tanpa bersenjata api Without firearms		Bersenjata api With firearms	Bersenjata api Without firearms
Kelantan	2021	319	8	201	2	66	-	42
	2022	350	6	215	1	66	-	62
	2023	260	9	147	5	43	-	56
Bachok	2021	59	-	35	-	7	-	3
	2022	43	-	28	-	5	-	3
	2023	33	-	14	-	2	-	6
Gua Musang	2021	29	1	16	1	3	-	-
	2022	23	2	11	-	6	-	1
	2023	31	-	17	1	1	-	1
Jeli	2021	9	1	3	-	1	-	-
	2022	11	-	7	-	-	-	-
	2023	4	-	2	-	-	-	-

Nota/ Note:

(-) Tiada/ kosong/ tiada kes

Nil/ blank/ no cases

Jadual 16 : Indikator SDG Matlamat 16 Keamanan, Keadilan dan Institusi yang Teguh, Kelantan (samb.)

Table 16 : SDG Indicators Goal 16 Peace, Justice and Strong Institutions, Kelantan (cont'd)

SDG 16.1.3 Peratusan penduduk yang mengalami (a) keganasan fizikal, (b) kekerasan psikologi dan (c) keganasan seksual dalam tempoh 12 bulan sebelumnya

SDG 16.1.3 Proportion of population subjected to (a) physical violence, (b) psychological violence and (c) sexual violence in the previous 12 months

Bilangan kes jenayah kekerasan (Proksi) (samb.)

Number of violent crime cases (Proxy) (cont'd)

	Tahun Year	Jumlah Total	Samun berkawan Gang robbery				Samun Robbery		
			Bunuh Murder	Mencederakan Injury	Bersenjata api With firearms	Tanpa bersenjata api Without firearms	Bersenjata api With firearms	Tanpa bersenjata api Without firearms	
Kota Bharu	2021	106	2	34	-	23	-	19	
	2022	135	2	60	-	27	-	15	
	2023	148	3	54	4	19	-	24	
Kuala Krai	2021	17	-	9	-	-	-	-	
	2022	24	-	11	-	1	-	1	
	2023	17	-	4	-	-	-	1	
Machang	2021	20	1	13	1	3	-	-	
	2022	15	-	6	-	2	-	4	
	2023	15	3	4	-	3	-	2	
Pasir Mas	2021	66	1	37	-	6	-	9	
	2022	65	1	41	-	5	-	8	
	2023	48	1	21	-	2	-	4	
Pasir Puteh	2021	52	2	28	-	7	-	3	
	2022	56	-	23	1	8	-	9	
	2023	44	-	14	-	8	-	7	
Tanah Merah	2021	37	-	12	-	9	-	6	
	2022	41	-	13	-	8	-	11	
	2023	17	1	11	-	2	-	-	
Tumpat	2021	31	-	14	-	7	-	2	
	2022	35	1	15	-	4	-	10	
	2023	33	1	6	-	6	-	11	

Nota/ Note:

(-) Tiada/ kosong/ tiada kes

Nil/ blank/ no cases

Jadual 16 : Indikator SDG Matlamat 16 Keamanan, Keadilan dan Institusi yang Teguh, Kelantan (samb.)
 Table 16 : SDG Indicators Goal 16 Peace, Justice and Strong Institutions, Kelantan (cont'd)

SDG 16.1.3 Peratusan penduduk yang mengalami (a) keganasan fizikal, (b) kekerasan psikologi dan (c) keganasan seksual dalam tempoh 12 bulan sebelumnya
SDG 16.1.3 Proportion of population subjected to (a) physical violence, (b) psychological violence and (c) sexual violence in the previous 12 months

Bilangan kes jenayah seksual (Proksi)

Number of sexual crime cases (Proxy)

	2021	2022	2023
Jumlah	154	142	182
<i>Total</i>			
Rogol^a	82	87	116
<i>Rape</i>			
Sumbang mahram	26	14	19
<i>Incest</i>			
Luar tabii	11	7	11
<i>Unnatural sex</i>			
Cabul kehormatan	35	34	36
<i>Molest</i>			

SDG 16.1.4 Peratusan penduduk yang rasa selamat berjalan seorang diri di sekitar kawasan tempat tinggal mereka selepas waktu gelap

SDG 16.1.4 Proportion of population that feel safe walking alone around the area they live after dark

Statistik kamera litar tertutup di kawasan Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) (Proksi)

Statistics on closed-circuit television in Local Authority area (Proxy)

	2021	2022	2023
Kelantan	51	35	43
Bachok	-	-	-
Kota Bharu	33	17	17
Machang	-	-	8
Pasir Mas	-	-	-
Pasir Puteh	-	-	-
Tanah Merah	-	-	-
Tumpat	8	16	8
Gua Musang	-	2	-
Kuala Krai	2	-	10
Jeli	8	-	-

Sumber: i. Polis Diraja Malaysia
 ii. Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan
 Source: i. Royal Malaysia Police
 ii. Ministry of Housing and Local Government

Nota/ Notes:

1. ^a Termasuk rogol berkumpulan
Includes gang rape

2. (-) Tiada/ kosong/ tiada kes
Nil/ blank/ no cases

3. Keganasan seksual merujuk kepada data proksi rogol, sumbang mahram, luar tabii dan cabul kehormatan
Sexual violence refers to proxy data rape, incest, unnatural sex and molest

Jadual 16 : Indikator SDG Matlamat 16 Keamanan, Keadilan dan Institusi yang Teguh, Kelantan (samb.)
 Table 16 : SDG Indicators Goal 16 Peace, Justice and Strong Institutions, Kelantan (cont'd)

SDG 16.3.1 Peratusan mangsa (a) keganasan fizikal, (b) keganasan psikologi dan/atau (c) keganasan seksual dalam 12 bulan sebelumnya yang melaporkan viktimisasi mereka kepada pihak berkuasa yang berwibawa atau mekanisme penyelesaian konflik lain yang diiktiraf secara rasmi

SDG 16.3.1 Proportion of victims of (a) physical, (b) psychological and/or (c) sexual violence in the previous 12 months who reported their victimisation to competent authorities or other officially recognised conflict resolution mechanisms

Bilangan kes jenayah kekerasan (Proksi)

Number of violent crime cases (Proxy)

	Tahun Year	Jumlah Total	Samun berkawan Gang robbery			Samun Robbery			Tanpa bersenjata api Without firearms
			Bunuh Murder	Mencederakan Injury	Bersenjata api With firearms	Tanpa bersenjata api Without firearms	Bersenjata api With firearms	Tanpa bersenjata api Without firearms	
Kelantan	2021	319	8	201	2	66	-	-	42
	2022	350	6	215	1	66	-	-	62
	2023	260	9	147	5	43	-	-	56
Bachok	2021	59	-	35	-	7	-	-	3
	2022	43	-	28	-	5	-	-	3
	2023	33	-	14	-	2	-	-	6
Gua	2021	29	1	16	1	3	-	-	-
Musang	2022	23	2	11	-	6	-	-	1
	2023	31	-	17	1	1	-	-	1
Jeli	2021	9	1	3	-	1	-	-	-
	2022	11	-	7	-	-	-	-	-
	2023	4	-	2	-	-	-	-	-
Kota Bharu	2021	106	2	34	-	23	-	-	19
	2022	135	2	60	-	27	-	-	15
	2023	148	3	54	4	19	-	-	24
Kuala Krai	2021	17	-	9	-	-	-	-	-
	2022	24	-	11	-	1	-	-	1
	2023	17	-	4	-	-	-	-	1
Machang	2021	20	1	13	1	3	-	-	-
	2022	15	-	6	-	2	-	-	4
	2023	15	3	4	-	3	-	-	2

Sumber: Polis Diraja Malaysia
 Source: Royal Malaysia Police

Nota/ Notes:

1. ^a Termasuk rogol berkumpulan

Includes gang rape

2. (-) Tiada/ kosong/ tiada kes

Nil/ blank/ no cases

Jadual 16 : Indikator SDG Matlamat 16 Keamanan, Keadilan dan Institusi yang Teguh, Kelantan (samb.)
 Table 16 : SDG Indicators Goal 16 Peace, Justice and Strong Institutions, Kelantan (cont'd)

SDG 16.3.1 Peratusan mangsa (a) keganasan fizikal, (b) keganasan psikologi dan/atau (c) keganasan seksual dalam 12 bulan sebelumnya yang melaporkan viktimisasi mereka kepada pihak berkuasa yang berwibawa atau mekanisme penyelesaian konflik lain yang diiktiraf secara rasmi

SDG 16.3.1 Proportion of victims of (a) physical, (b) psychological and/or (c) sexual violence in the previous 12 months who reported their victimisation to competent authorities or other officially recognised conflict resolution mechanisms

Bilangan kes jenayah kekerasan (Proksi) (samb.)

Number of violent crime cases (Proxy) (cont'd)

	Tahun Year	Jumlah Total	Bunuh Murder	Mencederakan Injury	Samun berkawan <i>Gang robbery</i>		Samun <i>Robbery</i>		Tanpa bersenjata api <i>Without firearms</i>
					Bersenjata api <i>With firearms</i>	Tanpa bersenjata api <i>Without firearms</i>	Bersenjata api <i>With firearms</i>	Tanpa bersenjata api <i>Without firearms</i>	
Pasir Mas	2021	66	1	37	-	6	-	-	9
	2022	65	1	41	-	5	-	-	8
	2023	48	1	21	-	2	-	-	4
Pasir Puteh	2021	52	2	28	-	7	-	-	3
	2022	56	-	23	1	8	-	-	9
	2023	44	-	14	-	8	-	-	7
Tanah Merah	2021	37	-	12	-	9	-	-	6
Merah	2022	41	-	13	-	8	-	-	11
	2023	17	1	11	-	2	-	-	-
Tumpat	2021	31	-	14	-	7	-	-	2
	2022	35	1	15	-	4	-	-	10
	2023	33	1	6	-	6	-	-	11

Bilangan kes jenayah seksual mengikut jenis jenayah (Proksi)

Number of sexual crime cases by type of crime (Proxy)

Jumlah Total		2021	2022	2023
		175	153	200
Rogol ^a <i>Rape</i>		82	87	116
Sumbang mahram <i>Incest</i>		26	14	19
Luar tabii <i>Unnatural sex</i>		11	7	11
Cabul kehormatan <i>Molest</i>		35	34	36
Gangguan seksual <i>Sexual harassment</i>		21	11	18

Sumber: Polis Diraja Malaysia
 Source: Royal Malaysia Police

Nota/ Notes:

1. ^a Termasuk rogol berkumpulan

Includes gang rape

2. (-) Tiada/ kosong/ tiada kes

Nil/ blank/ no cases

Jadual 16 : Indikator SDG Matlamat 16 Keamanan, Keadilan dan Institusi yang Teguh, Kelantan (samb.)

Table 16 : SDG Indicators Goal 16 Peace, Justice and Strong Institutions, Kelantan (cont'd)

SDG 16.3.2 Orang tahanan yang tidak dijatuhkan hukuman sebagai sebahagian daripada penghuni penjara keseluruhan
SDG 16.3.2 Unsentenced detainees as a proportion of overall prison population

Orang tahanan yang tidak dijatuhkan hukuman sebagai sebahagian daripada penghuni penjara keseluruhan^a

Unsentenced detainees as a proportion of overall prison population

		2021	2022	2023
Tahanan reman	Bilangan	1,678	1,836	2,227
<i>Unsentenced detainee</i>	<i>Number</i>			
Banduan	Bilangan	5,146	5,275	6,007
<i>Prisoner</i>	<i>Number</i>			
Peratusan	(%)	32.6	34.8	37.1
<i>Proportion</i>				

SDG 16.4.2 Peratusan senjata yang disita, dijumpai atau diserahkan yang asal atau konteksnya yang tidak sah telah dikesan atau ditetapkan oleh pihak berkuasa yang kompeten selaras dengan instrumen antarabangsa

SDG 16.4.2 Proportion of seized, found or surrendered arms whose illicit origin or context has been traced or established by a competent authority in line with international instruments

Bilangan rampasan senjata api (Proksi)

Number of firearm seizures (Proxy)

	2021	2022	2023
Jumlah	33	25	29
<i>Total</i>			
Semi Auto	3	4	11
Revolver	3	4	4
Rifle	1	-	-
Senapang Patah	3	2	1
<i>Shotgun</i>			
Bom Tangan	-	-	-
<i>Hand Grenade</i>			
Senapang Angin	16	4	3
<i>Air Gun</i>			
Pump Gun	-	-	-
Submachine Gun	-	-	-
Buatan Sendiri	7	11	10
<i>Homemade</i>			

Sumber: i. Jabatan Penjara Malaysia

ii. Polis Diraja Malaysia

Source: i. Malaysian Prison Department

ii. Royal Malaysia Police

Nota/ Notes:

1. ^a Data pada 31 Disember

Data as at 31st December

3. (-) Tiada/ kosong/ tiada kes

Nil/ blank/ no cases

Jadual 16 : Indikator SDG Matlamat 16 Keamanan, Keadilan dan Institusi yang Teguh, Kelantan (samb.)

Table 16 : SDG Indicators Goal 16 Peace, Justice and Strong Institutions, Kelantan (cont'd)

SDG 16.5.1 Peratusan individu yang mempunyai sekurang-kurangnya satu urusan dengan penjawat awam dan membayar rasuah kepada penjawat awam, atau diminta memberi rasuah oleh penjawat awam tersebut, dalam tempoh 12 bulan sebelumnya

SDG 16.5.1 Proportion of persons who had at least one contact with a public official and who paid a bribe to a public official, or were asked for a bribe by those public officials during the previous 12 months

Kertas siasatan dan statistik tangkapan mengikut jenis kesalahan (Proksi)

Investigation paper and statistics on arrests by type of offence (Proxy)

	Tahun Year	Jumlah Total	Lelaki Male	Perempuan Female
Kertas siasatan <i>Investigation paper</i>	2021	19	16	3
	2022	12	12	-
	2023	20	18	2

Menerima rasuah <i>Accepting bribery</i>	2021	4	4	-
	2022	6	6	-
	2023	6	6	-

Memberi rasuah <i>Giving bribery</i>	2021	4	4	-
	2022	-	-	-
	2023	1	1	-

Tuntutan palsu <i>False claims</i>	2021	8	5	3
	2022	6	6	-
	2023	8	7	1

Salah guna kedudukan <i>Misuse position</i>	2021	3	3	-
	2022	-	-	-
	2023	4	3	1

Lain-lain kesalahan <i>Other offences</i>	2021	-	-	-
	2022	-	-	-
	2023	1	1	-

	Tahun Year	Jumlah Total	Lelaki Male	Perempuan Female
Statistik tangkapan <i>Statistics on arrests</i>	2021	23	20	3
	2022	11	11	-
	2023	16	14	2

Menerima rasuah <i>Accepting bribery</i>	2021	13	12	1
	2022	7	7	-
	2023	4	3	1

Memberi rasuah <i>Giving bribery</i>	2021	5	5	-
	2022	-	-	-
	2023	3	3	-

Tuntutan palsu <i>False claims</i>	2021	4	2	2
	2022	4	4	-
	2023	7	6	1

Salah guna kedudukan <i>Misuse position</i>	2021	1	1	-
	2022	-	-	-
	2023	1	1	-

Lain-lain kesalahan <i>Other offences</i>	2021	-	-	-
	2022	-	-	-
	2023	1	1	-

Sumber: Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia

Source: Malaysian Anti-Corruption Commission

Nota/ Note:

(-) Tiada/ kosong/ tiada kes

Nil/ blank/ no cases

Jadual 16 : Indikator SDG Matlamat 16 Keamanan, Keadilan dan Institusi yang Teguh, Kelantan (samb.)

Table 16 : SDG Indicators Goal 16 Peace, Justice and Strong Institutions, Kelantan (cont'd)

SDG 16.6.2 Peratusan penduduk yang berpuas hati dengan pengalaman terakhir mereka berurusan dengan perkhidmatan awam

SDG 16.6.2 Proportion of population satisfied with their last experience of public services

Bilangan aduan terhadap perkhidmatan awam (Proksi) Number of complaints on public services (Proxy)	2021	2022	2023
	139	158	243

SDG 16.7.1 Peratusan jawatan di institusi kerajaan dan tempatan, termasuk (a) badan perundangan; (b) perkhidmatan awam; dan (c) badan kehakiman, berbanding taburan nasional mengikut jantina, umur, orang kurang upaya dan kumpulan penduduk

SDG 16.7.1 Proportion of positions in national and local institutions, including (a) the legislatures; (b) the public service; and (c) the judiciary, compared to national distributions, by sex, age, persons with disabilities and population groups

Bilangan dan peratusan penjawat awam dalam perkhidmatan awam

Number and proportion of civil servant in public service

Jumlah Total	2021	2022	2023	
	Bilangan Number	74,782	75,841	76,347
Lelaki <i>Male</i>	Peratus <i>Per cent</i>	5.9	6.0	5.9
	Bilangan <i>Number</i>	32,205	32,262	32,096
Perempuan <i>Female</i>	Peratus <i>Per cent</i>	43.1	42.5	42.0
	Bilangan <i>Number</i>	42,577	43,579	44,251
	Peratus <i>Per cent</i>	56.9	57.5	58.0

Bilangan dan peratusan penjawat awam yang kurang upaya dalam perkhidmatan awam

Number and proportion of civil servant with disabilities in public service

Jumlah Total	2021	2022	2023	
	Bilangan Number	217	214	209
Lelaki <i>Male</i>	Peratus <i>Per cent</i>	0.3	0.3	0.3
	Bilangan <i>Number</i>	129	129	129
Perempuan <i>Female</i>	Peratus <i>Per cent</i>	0.4	0.4	0.4
	Bilangan <i>Number</i>	88	85	80
	Peratus <i>Per cent</i>	0.2	0.2	0.2

Sumber: i. Biro Pengaduan Awam
 ii. Jabatan Perkhidmatan Awam
 Source: i. Public Complaints Bureau
 ii. Public Service Department

Nota/ Notes:

1. Status jawatan termasuk Jawatan Tetap, Jawatan Sementara, Jawatan Khas Untuk Penyandang, Jawatan Simpanan Latihan, Jawatan Kumpulan, Jawatan Tambahsentara dan Jawatan Jumud
Position status includes Permanent Position, Temporary Position, Special Position For Incumbent, Training Reserve Position, Group Position, Reserve Position and Stagnant Position
2. Status jawatan tidak termasuk Sambilan 29000, Khidmat Singkat 29000, Sandaran 29000, Kontrak 29000, Jawatan Berasaskan Caruman dan Kontrak 29000 (PRE2)
Position status excludes Part-Time 29000, Short-Service 29000, Temporary 29000, Contract 29000, Position Based on Contribution and Contract 29000 (PRE-2)
3. Data tidak termasuk Badan Kehakiman (Hakim Mahkamah Atasan)
Data exclude the Judiciary (Judges of Superior Court)
4. Data tidak termasuk Polis dan Tentera
Data exclude Police and Military

Jadual 16 : Indikator SDG Matlamat 16 Keamanan, Keadilan dan Institusi yang Teguh, Kelantan (samb.)

Table 16 : SDG Indicators Goal 16 Peace, Justice and Strong Institutions, Kelantan (cont'd)

SDG 16.7.1 Peratusan jawatan di institusi kerajaan dan tempatan, termasuk (a) badan perundangan; (b) perkhidmatan awam; dan (c) badan kehakiman, berbanding taburan nasional mengikut jantina, umur, orang kurang upaya dan kumpulan penduduk

SDG 16.7.1 Proportion of positions in national and local institutions, including (a) the legislatures; (b) the public service; and (c) the judiciary, compared to national distributions, by sex, age, persons with disabilities and population groups

Bilangan dan peratusan hakim dalam Mahkamah Tinggi^a

Number and proportion of judges in the High Court

	Bilangan Number	2021	2022	2023
		1	1	3
Jumlah <i>Total</i>	Peratus <i>Per cent</i>	2.0	1.6	2.8
Lelaki		1	1	3
Male		100.0	100.0	100.0
Perempuan		-	-	-
Female		-	-	-

SDG 16.9.1 Peratusan kanak-kanak di bawah 5 tahun yang kelahirannya didaftarkan dengan pihak berkuasa awam, mengikut umur

SDG 16.9.1 Proportion of children under 5 years of age whose births have been registered with a civil authority, by age

Peratusan kanak-kanak di bawah 5 tahun yang kelahirannya didaftarkan dengan pihak berkuasa awam^b

Proportion of children under 5 years of age whose births have been registered with a civil authority

	(%)	2021 ^r	2022 ^r	2023		
		105.6	102.8	99.4		
Jumlah <i>Total</i>						
Lelaki		106.7	103.6	99.2		
Male						
Perempuan		104.5	101.9	99.5		
Female						
	(%)	1 tahun ke bawah <i>Under 1 years old</i>	Satu tahun <i>One years old</i>	Dua tahun <i>Two years old</i>	Tiga tahun <i>Three years old</i>	Empat tahun <i>Four years old</i>
Kelantan	2021 ^r	99.6	101.4	97.5	117.6	113.6
	2022 ^r	99.0	100.5	100.7	97.5	117.6
	2023	99.4	99.8	99.7	100.7	97.4

Sumber: i. Pejabat Ketua Pendaftar Mahkamah Persekutuan Malaysia

ii. Jabatan Perangkaan Malaysia

iii. Jabatan Pendaftaran Negara

Source: i. Chief Registrar's Office Federal Court of Malaysia

ii. Department of Statistics Malaysia

iii. National Registration Department

Nota/ Notes:

1. (-) Tiada/ kosong/ tiada kes

Nil/ blank/ no cases

2. ^a Data ini merujuk kepada anggota Badan Kehakiman di Mahkamah Atasan yang merangkumi hakim-hakim Mahkamah Persekutuan, Mahkamah Rayuan dan Mahkamah Tinggi. Hakim Mahkamah Atasan bukanlah anggota perkhidmatan awam. Pegawai Kehakiman yang bertugas sebagai Pendaftar, Timbalan Pendaftar, Penolong Kanan Pendaftar di Mahkamah Persekutuan, Mahkamah Rayuan dan Mahkamah Tinggi serta Hakim Mahkamah Sesyen dan Majistret merupakan anggota perkhidmatan awam di bawah Perkara 132 Perlembagaan Persekutuan.

Data refer to judiciary members in the Superior Courts, encompassing judges from the Federal Court, Court of Appeal, and High Court only. Judges of the Supreme Courts do not fall under the purview of the civil service.

Judicial Officers serving as Registrars, Deputy Registrars, Senior Assistant Registrars in the Federal Court, Court of Appeal, High Court, as well as Sessions Court Judges and Magistrates, are Judicial Officers fall under the purview of the public service as outlined in Article 132 of the Federal Constitution.

3. ^b Indikator ini telah dijana menggunakan data pentadbiran daripada Jabatan Pendaftaran Negara dan data anggaran penduduk daripada Jabatan Perangkaan Malaysia.

This indicator has been generated using administrative data from the National Registration Department and population estimates data from the Department of Statistics Malaysia.

4. ^r Dikemaskini
Revised

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

17 PARTNERSHIPS FOR THE GOALS

Matlamat 17
Goal 17

Kerjasama Demi Matlamat
Partnerships for The Goals

**Memperkuatkan kaedah pelaksanaan dan
menggiatkan semula Kerjasama Global untuk
Pembangunan Mampan**

***Strengthen the means of implementation and revitalise
the Global Partnership for Sustainable Development***

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

Jadual 17 : Indikator SDG Matlamat 17 Kerjasama Demi Matlamat, Kelantan

Table 17 : SDG Indicators Goal 17 Partnerships for The Goals, Kelantan

SDG 17.6.1 Langganan jalur lebar tetap bagi setiap 100 penduduk, mengikut kelajuan
SDG 17.6.1 Fixed broadband subscriptions per 100 inhabitants, by speed

Kadar penembusan jalur lebar tetap bagi setiap 100 penduduk

Fixed-broadband penetration rate per 100 inhabitants

	2021	2022	2023
256 kbit/s ≤ 2 Mbit/s	0.1	0.0	0.0
2 Mbit/s ≤ 10 Mbit/s	0.1	0.0	0.0
≥ 10 Mbit/s	3.4	4.4	5.0

	2021	2022	2023
Kadar penembusan jalur lebar tetap bagi setiap 100 premis (Proksi)^{a, b} <i>Fixed-broadband penetration rate per 100 premises (Proxy)</i>	16.9	23.6	26.4

SDG 17.8.1 Peratusan individu yang menggunakan Internet

SDG 17.8.1 Proportion of individuals using the Internet

Peratusan individu yang menggunakan Internet

Proportion of individuals using the Internet

	(%)	2021	2022	2023
Jumlah		95.9	96.3	96.6
<i>Total</i>				
Bandar		96.9	97.5	97.9
<i>Urban</i>				
Luar Bandar		94.7	95.3	95.6
<i>Rural</i>				
Kelantan		73.9	96.3	96.6
Bachok		74.9	95.4	95.7
Kota Bharu		78.4	97.2	97.6
Machang		71.2	95.2	95.4
Pasir Mas		76.6	95.5	95.9
Pasir Puteh		64.0	96.1	96.3
Tanah Merah		71.1	96.9	97.2
Tumpat		77.5	96.0	96.4
Gua Musang		66.6	97.4	97.8
Kuala Krai		66.1	95.8	96.1
Jeli		64.9	95.0	95.3
Lojing		-	86.2	89.1

Sumber: i. Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia
ii. Survei Penggunaan dan Capaian ICT oleh Individu dan Isi Rumah, Jabatan Perangkaan Malaysia

Source: i. Malaysian Communications and Multimedia Commission
ii. ICT Use and Access by Individuals and Households Survey, Department of Statistics Malaysia

Nota/ Notes:

1. ^a Bermula tahun 2020, MCMC tidak lagi menerbitkan kadar penembusan jalur lebar tetap bagi setiap 100 penduduk dan digantikan dengan kadar penembusan jalur lebar tetap bagi setiap 100 premis.

Commencing 2020, MCMC is no longer publish fixed-broadband penetration rate per 100 inhabitants and replace by fixed-broadband penetration per 100 premises.

2. ^b Kadar penembusan jalur lebar tetap bagi setiap 100 premis mengambil kira langganan jalur lebar tetap dengan kelajuan 1Mbit/s dan ke atas

Fixed-broadband penetration rate per 100 premises includes fixed-broadband subscriptions with speed 1Mbit/s and above

3. ^c Termasuk/ Includes Lojing

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

1 NO POVERTY 	2 ZERO HUNGER
3 GOOD HEALTH AND WELL-BEING 	4 QUALITY EDUCATION
5 GENDER EQUALITY 	6 CLEAN WATER AND SANITATION
7 AFFORDABLE AND CLEAN ENERGY 	8 DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH
9 INDUSTRY, INNOVATION AND INFRASTRUCTURE 	10 REDUCED INEQUALITIES
11 SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES 	12 RESPONSIBLE CONSUMPTION AND PRODUCTION
13 CLIMATE ACTION 	14 LIFE BELOW WATER
15 LIFE ON LAND 	16 PEACE, JUSTICE AND STRONG INSTITUTIONS
17 PARTNERSHIPS FOR THE GOALS 	

BAHAGIAN PART

4

Singkatan Abbreviations

Muka surat ini sengaja dibiarkan kosong
This page is deliberately left blank

Singkatan Abbreviation

n.a	Tidak berkenaan/ <i>Not applicable</i>
p	Permulaan/ Preliminary
e	Anggaran/ Estimates
r	Dikemaskini/ Revised
%	Peratusan/ Percentage
-	Tiada/ kosong/ tiada kes <i>Nil/ blank/ no cases</i>
0.0	Kurang daripada setengah unit terkecil ditunjukkan <i>Less than half of the smallest unit shown</i>
ATS	Amphetamine Type Stimulants
DTP	Diphtheria, Tetanus toxoid with pertusis
DUD	Drug Use Disorder
HPV	Human Papiloma Virus
ICT	Information and Communication Technology
KDNK/ GDP	Keluaran Dalam Negeri Kasar <i>Gross Domestic Product</i>
KLIA	Lapangan Terbang Antarabangsa Kuala Lumpur <i>Kuala Lumpur International Airport</i>
LINUS	Program Literasi dan Numerasi <i>Literacy and Numeracy Programme</i>
LPG	Gas Petroleum Cecair <i>Liquefied Petroleum Gas</i>
MMR	Mumps, Measles and Rubella
NHMS	Tinjauan Kesihatan dan Morbiditi Kebangsaan <i>National Health & Morbidity Survey</i>
OKU/ PWD	Orang Kurang Upaya <i>Person With Disabilities</i>
PADU	Unit Pelaksanaan dan Prestasi Pendidikan <i>Education Performance and Delivery Unit</i>
PT3	Pentaksiran Tingkatan Tiga
samb./ cont'd	Sambung/ Continued
t km	Tan kilometer/ Tonnes kilometre
WHO	Pertubuhan Kesihatan Sedunia <i>World Health Organisation</i>

**PERTANYAAN BERHUBUNG DENGAN PENERBITANINI BOLEH JUGA DIBUAT
DI PEJABAT PERANGKAAN NEGERI SEPERTI BERIKUT:**

Pengarah,
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Johor,
Tingkat 14, Menara Tabung Haji,
Jalan Air Molek,
80000 Johor Bahru, Johor.
Tel. : 07-225 3700
Faks : 07-224 9972
E-mel : jpjohor@dosm.gov.my

Pengarah,
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Kedah,
Aras 1, Zon C, Wisma Persekutuan,
Putus Pentadbiran Kerajaan Persekutuan,
Bandar Muadzam Shah,
06550 Anak Bukit, Alor Setar, Kedah.
Tel. : 04-700 1240
Faks : 04-733 8412
E-mel : jpkedah@dosm.gov.my

Pengarah,
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Kelantan,
Tingkat 8, Bangunan Persekutuan,
Jalan Bayam,
15514 Kota Bharu, Kelantan.
Tel. : 09-741 9449
Faks : 09-748 2142
E-mel : jpkelantan@dosm.gov.my

Pengarah,
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Melaka,
Aras 7 & 8, Wisma Persekutuan,
Jalan MITC, Hang Tuah Jaya,
75450, Ayer Keroh,
Melaka.
Tel. : 06-252 2725
Faks : 06-252 2711
E-mel : jpmelaka@dosm.gov.my

Pengarah,
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Sembilan,
Tingkat 12, Wisma Persekutuan,
Jalan Dato' Abdul Kadir,
70000 Seremban,
Negeri Sembilan.
Tel. : 06-765 5000
Faks : 06-765 5002
E-mel : jpnsembilan@dosm.gov.my

Pengarah,
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Pahang,
Tingkat 7, Bangunan Persekutuan,
Jalan Gambut,
25000 Kuantan, Pahang.
Tel. : 09-516 3931/7
Faks : 09-514 4636
E-mel : jppahang@dosm.gov.my

Pengarah,
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Pulau Pinang,
Tingkat 6, Bangunan Persekutuan,
10400 Jalan Anson,
Pulau Pinang.
Tel. : 04-226 6244
Faks : 04-229 9499
E-mel : jppulaupinang@dosm.gov.my

Pengarah,
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Perak,
Tingkat 3, Blok A,
Bangunan Persekutuan Ipoh,
Jalan Dato' Seri Ahmad Said (Greentown),
30450 Ipoh, Perak.
Tel. : 05-255 4963
Faks : 05-255 1073
E-mel : jpperak@dosm.gov.my

Pengarah,
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Perlis,
Tingkat 2, 26B, KPARC, 01000 Kangar, Perlis.
Tel. : 04-977 1221
Faks : 04-977 1223/04-976 8950
E-mel : jpperlis@dosm.gov.my

Pengarah,
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Selangor,
Tingkat 9, Bangunan Darul Ehsan,
Jalan Indah, Seksyen 14,
40000 Shah Alam, Selangor.
Tel. : 03-5515 0200
Faks : 03-5518 0408
E-mel : jpselangor@dosm.gov.my

Pengarah,
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Terengganu,
Tingkat 9, Wisma Persekutuan,
Jalan Sultan Ismail,
20200 Kuala Terengganu, Terengganu.
Tel. : 09-622 3062
Faks : 09-622 9659
E-mel : admin_jptrg@dosm.gov.my

Pengarah,
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Sabah,
Tingkat 1-3, Blok C,
Kompleks Pentadbiran Kerajaan Persekutuan Sabah,
Jalan UMS, Beg Berkunci No. 2046,
88999 Kota Kinabalu, Sabah.
Tel. : 088-484 602
Faks : 088-484 659
E-mel : jpsabah@dosm.gov.my

Pengarah,
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Sarawak,
Tingkat 7 & 8, Bangunan Tun Datuk Patinggi
Tuanku Haji Bujang, Jalan Simpang Tiga,
93514 Kuching, Sarawak.
Tel. : 082-240 287
Faks : 082-242 609
E-mel : sarawak@dosm.gov.my

Pengarah,
Jabatan Perangkaan Malaysia
Wilayah Persekutuan,
Tingkat 14 & 15, Wisma FGV,
Jalan Raja Laut,
50350 Kuala Lumpur.
Tel. : 03-2267 2400
Faks : 03-2274 5075
E-mel : jpwpkl@dosm.gov.my

**ENQUIRIES ABOUT THIS PUBLICATION CAN ALSO BE MADE AT THE FOLLOWING
STATE STATISTICS OFFICES:**

Director,
Department of Statistics, Malaysia, Johor,
14th Floor, Menara Tabung Haji,
Jalan Air Molek,
80000 Johor Bahru, Johor.
Tel. : 07-225 3700
Fax : 07-224 9972
Email : jpjohor@dosm.gov.my

Director,
Department of Statistics, Malaysia, Kedah,
1st Floor, Zon C, Wisma Persekutuan,
Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan,
Bandar Muadzam Shah,
06550 Anak Bukit, Alor Setar, Kedah.
Tel. : 04-700 1240
Fax : 04-733 8412
Email : jpkedah@dosm.gov.my

Director,
Department of Statistics, Malaysia, Kelantan,
8th Floor, Bangunan Persekutuan,
Jalan Bayam,
15514 Kota Bharu, Kelantan.
Tel. : 09-741 9449
Fax : 09-748 2142
Email : jpkelantan@dosm.gov.my

Director,
Department of Statistics, Malaysia, Melaka,
7th & 8th Floor, Wisma Persekutuan,
Jalan MITC, Hang Tuah Jaya,
75450, Ayer Keroh,
Melaka.
Tel. : 06-252 2725
Fax : 06-252 2711
Email : jpmelaka@stats.gov.my

Director,
Department of Statistics, Malaysia, Negeri Sembilan,
12th Floor, Wisma Persekutuan,
Jalan Dato' Abdul Kadir,
70000 Seremban,
Negeri Sembilan.
Tel. : 06-765 5000
Fax : 06-765 5002
Email : jpnsembilan@dosm.gov.my

Director,
Department of Statistics, Malaysia, Pahang,
7th Floor, Bangunan Persekutuan,
Jalan Gambut,
25000 Kuantan, Pahang.
Tel. : 09-516 3931/7
Fax : 09-514 4636
Email : jppahang@dosm.gov.my

Director,
Department of Statistics, Malaysia, Pulau Pinang,
6th Floor, Bangunan Persekutuan,
10400 Jalan Anson,
Pulau Pinang.
Tel. : 04-226 6244
Fax : 04-229 9499
Email : jppulaupinang@dosm.gov.my

Director,
Department of Statistics, Malaysia, Perak,
3rd Floor, Block A,
Bangunan Persekutuan Ipoh,
Jalan Dato' Seri Ahmad Said (Greentown),
30450 Ipoh, Perak.
Tel. : 05-255 4963
Fax : 05-255 1073
Email : jpperak@dosm.gov.my

Director,
Department of Statistics, Malaysia, Perlis,
Tingkat 2, 26B, KPARC, 01000 Kangar, Perlis
Tel. : 04-9771222
Fax : 04-977 1223/04-976 8950
Email : jpperlis@dosm.gov.my

Director,
Department of Statistics, Malaysia, Selangor,
9th Floor, Bangunan Darul Ehsan,
Jalan Indah, Seksyen 14,
40000 Shah Alam, Selangor.
Tel. : 03-5515 0200
Fax : 03-5518 0408
Email : jpselangor@dosm.gov.my

Director,
Department of Statistics, Malaysia, Terengganu,
9th Floor, Wisma Persekutuan,
Jalan Sultan Ismail,
20200 Kuala Terengganu, Terengganu.
Tel. : 09-622 3062
Fax : 09-622 9659
Email : admin_jptrg@dosm.gov.my

Director,
Department of Statistics, Malaysia, Sabah,
Level 1-3, Block C,
Kompleks Pentadbiran Kerajaan Persekutuan Sabah,
Jalan UMS, Beg Berkunci No. 2046,
88999 Kota Kinabalu, Sabah.
Tel. : 088-484 602
Fax : 088-484 659
Email : jpsabah@dosm.gov.my

Director,
Department of Statistics, Malaysia, Sarawak,
7th & 8th Floor, Bangunan Tun Datuk Patinggi
Tuanku Haji Bujang, Jalan Simpang Tiga,
93514 Kuching, Sarawak.
Tel. : 082-240 287
Fax : 082-242 609
Email : sarawak@dosm.gov.my

Director,
Department of Statistics, Malaysia,
Federal Territories,
14th & 15th Floor, Wisma FGV,
Jalan Raja Laut,
50350 Kuala Lumpur.
Tel. : 03-2267 2400
Fax : 03-2274 5075
Email : jpwpkl@dosm.gov.my